

**LANGUAGE
TREE** DİL AĞACI

www.dilagaci.com

**International Symposium on
Teaching Turkish as a Heritage and
Foreign Language**

ABSTRACTS BOOK

ORGANIZERS

TÜRK DİLİ ENSTİTÜSÜ
UYUM VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

YADOT
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE
EĞİTİM DERNEĞİ

SUPPORTER

ISOHTEL 2023 is the multiplier event of the **Language Tree Project** supported by the **European Commission** within the scope of the **Erasmus+** Programme.

"The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."

**Co-funded by
the European Union**

ORGANIZING COMMITTEE

- Assoc. Prof. Dr. N. Feyza Altinkamış** (*Chair of the Organizing Committee, Institute for Turkish Studies, Integration and Research*)
Assoc. Prof. Dr. Muhammed Hüküm (*Sakarya University*)
Dr. Himmet Sarıtaş (*YADOT NGO*)
Atanur Memiş (*YADOT NGO*)
Celal Aydemir (*Lehrerverein Ruhr e.V.*)
Damla Okyay (*YADOT NGO*)
Derya Doğan Gök (*Kastamonu University*)
Harun İlçioğlu (*Language Tree Project Coordinator, Kastamonu University*)
Kamil Parm (*Kastamonu University*)
Ömer Göktaş (*Sakarya University*)
Saliha Taze (*Sakarya University*)
Şener Uğurlu (*Institute for Turkish Studies, Integration and Research*)
Veli Gök (*Kastamonu University*)
Zehra Kum (*YADOT NGO*)

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr.	Ali Fuat Arıcı	<i>Yıldız Technical University</i>
Prof. Dr.	Ahmet Benzer	<i>Marmara University</i>
Prof. Dr.	Başak Uysal	<i>Gazi University</i>
Prof. Dr.	Bayram Baş	<i>Yıldız Technical University</i>
Prof. Dr.	Belma Haznedar	<i>Boğaziçi University</i>
Prof. Dr.	Derya Yaylı	<i>Pamukkale University</i>
Prof. Dr.	Fatma Açık	<i>Gazi University</i>
Prof. Dr.	Fatma Bölükbaş	<i>İstanbul University - Cerrahpaşa</i>
Prof. Dr.	Gıyasettin Aytaş	<i>Gazi University</i>
Prof. Dr.	Hatice Sofu	<i>Çukurova University</i>
Prof. Dr.	Hülya Özcan	<i>Anadolu University</i>
Prof. Dr.	Hülya Pilancı	<i>Eskişehir Technical University</i>
Prof. Dr.	Halit Karatay	<i>Bolu Abant İzzet Baysal University</i>
Prof. Dr.	Işıl Uluçam Wegmann	<i>Duisburg-Essen University</i>
Prof. Dr.	Johan Vandewalle	<i>Ghent University</i>
Prof. Dr.	Kemalettin Deniz	<i>Gazi University</i>
Prof. Dr.	Kutlay Yağmur	<i>Tilburg University</i>
Prof. Dr.	Mehmet Ali Akıncı	<i>University of Rouen Normandy</i>
Prof. Dr.	Mehmet Kurudayıoğlu	<i>Hacettepe University</i>
Prof. Dr.	Metin Ekici	<i>Ege University</i>
Prof. Dr.	Muhammed Eyyüp Sallabaş	<i>Yıldız Technical University</i>
Prof. Dr.	Mustafa Durmuş	<i>Hacettepe University</i>
Prof. Dr.	Mustafa Kurt	<i>Gazi University</i>
Prof. Dr.	Mesut Gün	<i>Mersin University</i>

Prof. Dr.	Necati Demir	<i>Gazi University</i>
Prof. Dr.	Nurettin Demir	<i>Hacettepe University</i>
Prof. Dr.	Nezir Temur	<i>Gazi University</i>
Prof. Dr.	Nermin Yazıcı	<i>Hacettepe University</i>
Prof. Dr.	Nihal Çalışkan	<i>Ankara Yıldırım Beyazıt University</i>
Prof. Dr.	Nihan Ketrez	<i>Bilgi University</i>
Prof. Dr.	Özay Karadağ	<i>Hacettepe University</i>
Prof. Dr.	Ülker Şen	<i>Gazi University</i>
Prof. Dr.	Yavuz Kartallıoğlu	<i>Ankara Hacı Bayram Veli University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Aslı Altan	<i>Independent Researcher</i>
Assoc. Prof. Dr.	Başak Ümit Bozkurt	<i>Bolu Abant İzzet Baysal University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Burcu Öztürk	<i>Kastamonu University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Emrah Boylu	<i>Bartın University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Gülden Tüm	<i>Çukurova University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Gülnur Aydın	<i>Ankara Hacı Bayram Veli University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Isabella Chiari	<i>Sapienza University of Rome</i>
Assoc. Prof. Dr.	İkram Çınar	<i>Kafkas University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Kürşat Dolunay	<i>Bolu Abant İzzet Baysal University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Meltem Ekti	<i>Hacettepe University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Mete Yusuf Ustabulut	<i>Bayburt University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Minara Aliyeva Çınar	<i>Uludağ University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Mustafa Altun	<i>Sakarya University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Mehmet Yalçın Yılmaz	<i>İstanbul University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Mehmet Emre Çelik	<i>Ondokuz Mayıs University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Muhammed Hüküm	<i>Sakarya University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Nazmiye Topçu Tecelli	<i>Hacettepe University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Nurşat Biçer	<i>Amasya University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Önder Çangal	<i>Gaziantep University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Salim Pilav	<i>Ankara Yıldırım Beyazıt University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Talat Aytan	<i>Yıldız Technical University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Yakup Alan	<i>Kilis 7 Aralık University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Yusuf Uyar	<i>Gazi University</i>
Assoc. Prof. Dr.	Yusuf Günaydın	<i>Gazi University</i>
Ast. Prof. Dr.	Burak Tüfekçioğlu	<i>Eskişehir Osmangazi University</i>
Ast. Prof. Dr.	Burcu Karabulut Coşkun	<i>Kastamonu University</i>
Ast. Prof. Dr.	Buket Altınbüken Karslı	<i>İstanbul University</i>
Ast. Prof. Dr.	Büşra Süverdem	<i>Ankara Hacı Bayram Veli University</i>
Ast. Prof. Dr.	Erkan Külekçi	<i>Kastamonu University</i>
Ast. Prof. Dr.	Fazıl Özdamar	<i>Ege University</i>
Ast. Prof. Dr.	Gözde Demirel Fakiroğlu	<i>İstanbul University</i>
Ast. Prof. Dr.	Lebriz Sönmez	<i>ULB University</i>
Ast. Prof. Dr.	Melike Üzüm	<i>Başkent University</i>
Ast. Prof. Dr.	Rifat Ramazan Berk	<i>Bayburt University</i>
Dr.	Cansu Aksu Raffard	<i>Yaşar University</i>
Dr.	Ekin Şen	<i>Duisburg- Essen University</i>
Dr.	Emine Çakır	<i>University of Oxford</i>

Dr.	Kerim Sarıgöl	<i>Gazi University</i>
Dr.	Hatice Altun Evcı	<i>Pamukkale University</i>
Dr.	Himmet Sarıtaş	<i>Republic of Türkiye Ministry of National Education/ Georgia State University</i>
Dr.	Semih Alper Dündar	<i>Ankara Yıldırım Beyazıt University</i>

İçindekiler

İki Dilli Bireylerdeki Etnik Aidiyet Duygusu ve Ana Dili İlişkisi: Elazığ Örneği	8
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Temel Seviye Ders Kitaplarında Etkileşim Etkinlikleri ve Stratejilerinin Kullanımı	10
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dil Bilgisi Sunumunun İçsel	11
Tutarlılığı: Yeni İstanbul Örneği	11
Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kapsamında İklim, Çevre ve Spor İçerikli Metinlerin İncelenmesi	13
TELC ve Gazi Üniversitesi TÖMER Tarafından Uygulanan C1 Düzeyi Türkçe Yeterlik Sınavlarının Karşılaştırılması.....	15
Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kültür Aktarımı Konusunda Yeni Bir Yol: Metaverse (Sanal/Ayna Dünya) Kullanımı	17
İkinci/Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarında Çevrim İçi Etkileşim Ortamlarına Yönelik Etkinliklerin Karşılaştırmalı İncelemesi	19
İki Dilli Türk Çocuklarına Yönelik Hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarında Özür Dileme Stratejileri	22
Fransa’da Türkoloji Eğitiminin Bugünü.....	25
Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazma Temalarına Yönelik Algılarının Metaforlar Aracılığı ile Belirlenmesi	28
Almanya’da Türkçe Ders Modelleri ve 2050 Vizyonu	30
İtalya’daki Üniversitelerde Türkçe Öğretimi Üzerine Bir İnceleme	33
Türkçenin Köken Dili, Anadili, Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yapay Zekâ Araçları	35
Yabancı Çocuklara Çevrim İçi Türkçe Öğretimine İlişkin Öğretici Görüşleri	37
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen İleri Düzey Öğrencilerin Yazma Metinlerinin Öznellik Görünümleri	39
Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretenlerin Kapsayıcı Dil Öğretimine İlişkin Farkındalıklarının İncelenmesi	41
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sessiz Kısa Filmlerle Bir Konuşma Etkinliği Örneği	43
Moğolistan’da Kazakçanın Mirasçıları: Bir Dil Kullanımı, Kimlik ve Etnolinguistik Canlılık Araştırması	45
Belçika’da Yaşayan İki Dilli Okul Öncesi Dönem Türk Çocuklarının Türkçe Kavram Gelişiminin İncelenmesi	47
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Okuma Metinlerindeki Kelimelerin Sıklıkları ile Ulusal Derlemdeki Sıklığın Karşılaştırılması	49
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Mobil Dil Öğrenimi/Öğretimi: ‘Busuu’ Uygulaması.....	51
Söylem Belirleyicilerinin İkinci/Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanımı: B1-B2 Seviyesi..	53
Türkçe ve Türk Kültürü Dersine Yönelik Makalelerin Eğilimleri	55

Are Word Associations in L1 Lexicon and Corpus Related and	57
Can They Shape Vocabulary Teaching Materials?.....	57
Translanguaging Approach in Writing Turkish as a Second Language: An Experimental Study	59
Rica Söz Ediminin Yabancı Dil Sınıflarında Öğretilmesine Yönelik Bir Uygulama Önerisi.....	61
Türkçenin Çocuklara Yabancı Dil Olarak Öğretimi: Kapsayıcı Dil Öğretimi Deneyimi	63
Dil Öğretiminde Uluslararası Bir Proje: “TEFL- ePal” Yolculuğu	65
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Filmlerle Deyim Öğretimi: Neşeli Günler Örneği	67
Ana Sınıflarına Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Etkileşimli Okuma Modeli ile Kelime Öğretimi.....	69
Büyük Dil Modelleri ile Yabancılara Türkçe Öğretimi.....	71
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Eğitsel Oyun Geliştirme.....	73
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrencilerinde Zaman Algısı.....	75
Suriyeli Öğrencilerin Türkçe Öğrenim Süreci ve Sürecin Psikolojik Etkilerine Yönelik Öğretmen Görüşleri	77
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Yapılarının Kazandırılmasında Zihin Haritalama Tekniğinin Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşleri	80
Akademik Çalışmaların Özet Bölümünde Kullanılan Sözcük ve Sözcük Grupları.....	82
Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının ‘Yeterlilik Fiili (-Abil)’	84
Anlatımı Açısından Değerlendirilmesi	84
Tanzimat ve Meşrutiyet Dönemi Türkçenin Yabancı Dil Olarak.....	86
Öğretiminde Dil Politikaları ve Uluslaşma	86
Avrupalı Türklere Türkçe Öğretiminde Okuma Metni Önerisi: Batı İmajının Olumlandığı Bir Eser “Frankfurt Seyahatnamesi”	89
Investigating the Syntactic and the Morphological Differences in the Written Productions of Turkish Learners Based on the Learning Context.....	91
Türkçe ve Türk Kültürü 5 ve 6. Düzey Kitaplarında Sözvarlığının Türkçenin Sıklık Listesiyle Karşılaştırılması.....	93
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde E-Kitap Uygulamalarının İşlevselliği: TRT Çocuk Kitaplık Örneği.....	96
Fransa’daki İki Dilli Öğrencilerin İlgi Duyduğu SOKÜM Unsurları.....	97
Drama Yönteminin Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarının Dinleme Becerisi ve Ana Dili Tutumları Üzerindeki Etkisi	99
Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocukları İçin Dinleme Becerisine Yönelik Başarı Testi Geliştirilmesi Çalışması ¹	101
Turkish as a Heritage Language in the Academic Context of	103
Home Country: A Scoping Review	103

Miras Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Müzik: Orff Schulwerk Yaklaşımı.....	105
Miras Dil Olarak Türkçeyi Neden Öğreniyoruz? Web 2.0 Araçlarıyla Benim Hikâyetim Örnekleri....	107
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Nezaket Stratejileri ve Kültürlerarası Nezaket Farklılıkları	109
Polonya'daki Türkoloji Bölümlerinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Çerçevesinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	111
Comprehending Turkish as a Foreign Language: Using Vocabulary and Language Learning Strategies.....	113
Miras Dil olarak Türkçe Dil İhtiyaçları: Flaman Bölgesi İhtiyaç Analizi	115
Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Dinleme Alışkanlıkları	118
Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Kazanımların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi	120
Exploring Turkish Immigrant Parents' Language Ideologies: Maintaining Turkish as a Heritage Language in the United States	122
Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Akademik Dinleme Durumları.....	124
B1-B2 Düzeyindeki Türkçe Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama ve Metinleştirme Başarıları Arasındaki İlişki.....	126
Rethinking Standard Language Ideologies in Teaching Turkish as a Heritage Language	127
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Uludağ Türkçe Öğretim Seti A1 ve A2 Düzeyi Ders Kitaplarındaki Konuşma Etkinliklerinin İncelenmesi	129
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akıllı Sınıf Teknolojilerinin Kullanımı	131
Üçüncü Kuşak Ebeveynler ve Miras Dilin Korunması: Fransa Örneği.....	133
PİKTES Kapsamında Türkçe Öğretiminde Kullanılan Hikâye Kitaplarındaki Sözedimlerin Görünümleri	135
Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Sınıf İçi Etkileşimlerinde İstek Stratejileri	137
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Metin Uyarlama Çalışmaları Üzerine Bir İçerik Çözümlemesi	139
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde "(Youtube) Shorts" ve (Instagram) Reels" Videolarının Otantik Materyal Olarak Kullanımı.....	141
Yurtdışında Yaşayan İki Dilli Çocuklar için Oluşturulan Türkçe Saati Uygulayıcı Kılavuzundaki Etkinliklerin İncelenmesi	144
Belirtili, Belirtisiz Ve Takısız Ad Tamlaması İn L2-Turkish.....	147
Evidence From The Learning Difficulties Of L1-Greek-Speaking University Students And Teaching Suggestions.....	147
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Bağımsız Kullanıcıların(B1-B2) Farklı Yazma Modelleri Kullanımı Sonrası Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi: Bir Karma Yöntemler Çalışması	149
Aile Dil Politikalarının İki Dilli Çocuklarda Konuşma Becerisine Etkisi: Avustralya Örneği	151
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Bireylerin Tematik İlerleme Kalıplarının İncelenmesi.....	153

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

İki Dilli Bireylerdeki Etnik Aidiyet Duygusu ve Ana Dili İlişkisi: Elazığ Örneği

Ahmet Buran¹, Yelda Yeşildal Eraydın²

¹Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
aburan@firat.edu.tr

²Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
yyesildal@firat.edu.tr

Özet

İki dillilik (bilingualism), genel olarak iki farklı dili kullanma becerisi şeklinde tanımlanmaktadır. Fakat iki dillilik dilbilimsel, psikolojik, siyasi, ekonomik, toplumsal ve kültürel olguları da bir arada barındıran oldukça karmaşık bir yapıdır.

Çeşitli nedenlerle yeni bir ya da birden fazla dil öğrenen ve öğrendiği dillerini günlük yaşamında düzenli olarak kullanan insanlar, iki dilliler olarak adlandırılır (Grosjean, 2010).

Ana dili, insanın doğup büyüdüğü çevrede, daha çok 0-6 yaşları arasında edindiği, duygu ve düşüncelerini en iyi ifade ettiği dildir. Ana dili, her zaman annenin dili ya da etnik dil ile aynı olmayabilir. Türkiye’de yaşayan etnik grupların önemli bir bölümünün ana dili Türkçedir. Türkiye’de ana dili tespiti yapılırken kökeni farklı olan birçok insanın hem *ilk edindiği dil* hem de *kendini en iyi ifade ettiği dil* anlamında ana dili Türkçedir (Buran, 2019, s.99).

Kimi zaman, kişinin doğduğu yerde konuşulan dille annesinin konuştuğu dil birbirinden farklı olabilir ve kişi kendisini doğduğu yerde konuşulan dille en iyi şekilde ifade edebilir veya her ikisini de aynı anda konuşarak birden çok dile ana dili gibi sahip olabilir. Kimi zaman da ilk edinilen dil, işlevsel özelliğini yitirip bazı sebeplerle daha az kullanılabilir ve onun yerini daha işlevsel olan başka bir dil alabilir. Böyle durumlarda, kişinin duygularını, düşüncelerini ve olayları en iyi şekilde anlatabildiği dil ana dili haline gelir.

Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 90'ının ana dili Türkçedir. Bu nüfusun büyük çoğunluğu da tek ana dillidir. Kürtçe, Zazaca, Arapça, Çerkesçe, Boşnakça, Gürcüce, Lazca, Pomakça, Arnavutça, Romanca, Hemşince gibi dillerin konuşucuları genellikle Müslümandır. Din birliği, bu topluluklarla Türkler arasında, tarihsel ve kültürel ortaklığı da bir araya getirmiştir. Evlilik yoluyla soy akrabalıkları ve birlikleri oluşmuştur. Bu çalışmada “İki Dilli Bireylerin Türkçeyi Ana Dili Olarak Edinimi ve Öğrenimi Süreçleri: Elazığ Örneği” adlı doktora tezi için toplanan nicel verilerden hareketle katılımcıların “Etnik kökeniniz nedir?”, “Kendinizi ne hissedersiniz?” ve “Ana diliniz nedir?” sorularına verdikleri cevaplar, Türk toplumundaki birliktelik kimliği bağlamında “etnik köken tercihi”, “etnik aidiyet duygusu” ve “ana dili” ilişkisi doğrultusunda değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye’de iki dillilik, Kürtçe, Zazaca, ana dili, etnik dil, aidiyet duygusu.

Kaynakça:

Buran, A. (2019). Türkiye’de Diller ve Etnik Gruplar, Ankara: Akçağ Yayınları.

Grosjean, F. (2010). *Bilingual Life and Reality*. USA: Harvard University Press.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Temel Seviye Ders Kitaplarında Etkileşim Etkinlikleri ve Stratejilerinin Kullanımı

Ayşe Çıpan Büyükcem

*Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Türkçe ve Yabancı Diller Uygulama ve Araştırma Merkezi,
acipan@fsm.edu.tr*

Özet

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (D-AOBM) dil kullanımı şemasının merkezinde yer alan ve iki veya daha fazla tarafın iletişim kurmasını esas alan *Etkileşim* başlığına 2020 yılında yayınlanan *Tamamlayıcı Cilt*'te de bazı eklemelerle yer verilmiştir. Etkileşim etkinlikleri sözlü, yazılı ve çevrim içi etkileşimi kapsarken, etkileşim stratejileri söz sırası alma, iş birliği yapma ve açıklama isteme ölçekleriyle detaylandırılmıştır.

Dili öğrenme ve kullanma süreçlerinde sürekli etkileşim içinde bulunan öğrencilerin bir müfredat çerçevesinde dil öğrenmeye başladıkları ilk andan itibaren etkileşim etkinliklerini -bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde- deneyimlemektedir. D-AOBM'de etkileşim ölçeklerinin büyük bir kısmı sözlü etkileşim başlığı altında detaylandırılmış ve kapsamı oldukça geniş tutulmuştur. Yazılı etkileşimin kapsamı daha sınırlı tutulurken özellikle son dönemde önem kazanan çevrimiçi etkileşim kategorisi geliştirilmiştir.

Bu çalışmanın esas konusu, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, temel seviye ders kitaplarında etkileşim etkinlikleri ve stratejilerine ne ölçüde yer verildiğidir. Bu kapsamda, Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe ve Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe temel seviye (A1-A2) ders kitapları incelenerek etkileşim etkinlikleri kapsamında ele alınabilecek etkinlikler belirlenmiş ve D-AOBM'deki ölçeklerine göre değerlendirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: *CEFR2020, etkileşim etkinlikleri, etkileşim stratejileri, konuşma becerisi, yazma becerisi*

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dil Bilgisi Sunumunun İçsel Tutarlılığı: Yeni İstanbul Örneği

Ayşe Kocabaş¹, Kadri Kuram²

¹*Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yabancılar Türkçe Öğretimi Bölümü, ayskcb1@gmail.com*

²*Bartın Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, kadrikuram@bartin.edu.tr*

Özet

Türkçe öğretiminde kullanılan materyaller arasında ders kitapları büyük bir öneme sahip olup öğrenciye rehberlik etmeye çalışmaktadır. Bu nedenle yabancılar için Türkçe öğretimi ders kitapları hazırlanırken birçok özelliğe dikkat edilmesi Türkçeyi öğrenenler için büyük önem taşımaktadır. Yabancılar Türkçe öğretimi alanında kullanılan okuma- anlama, dinleme ve konuşma becerilerinin Türkçe öğrenenlerin zihninde doğru bir dil bilgisi yapısının olması için yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında dil bilgisi yapısı ve öğretimine özen gösterilmeye çalışılmalıdır. Bu çalışmada, Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı Setinin dil bilgisi sunumu açısından içsel tutarlılığı incelenmiştir. Araştırma Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı Seti ile sınırlandırılmıştır. Nitel yöntemin kullanıldığı bu çalışmada, doküman incelemesi aracılığıyla; "Kitapta verilen dil bilgisi açıklamaları ve örnek sıraları uyumlu mudur?", "Dil bilgisel öğelerin (örneğin eklerin) işlevleri sıralı ve madde şeklinde verilmiş midir?", "Dil bilgisel öğelerinin tanımlanmayan ancak örneklerde veya alıştırmalarda görülen işlevleri bulunmakta mıdır?", "Verilen alıştırmalar soruları hedeflenen dil bilgisi konusundan farklı cevaplara açık mıdır? soruları doğrultusunda inceleme yapılmıştır. Araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında kullanılan ders kitaplarının dil bilgisi bölümlerine katkı sağlaması amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucunda ise Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı Setinde dil bilgisi açıklamaları ve örnek sıralaması arasında bir uyumsuzluk olduğu, dil bilgisel öğelerin işlevlerinin sıralı ve

maddeli şekilde verilmediği, dil bilgisel öğelerin tanımlanmayan ancak örneklerde veya alıştırmalarda görülen işlevlerinin bulunduğu, alıştırmaların hedeflenen dilbilgisi konusundan farklı cevaplara açık olduğu ve bazı farklı küçük problemlerinde olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı Seti, Dil Bilgisi Öğretimi, İçsel Tutarlılık.*

Kaynakça:

Aksan, D. (1977). *Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim I*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Avrupa Konseyi (2013). *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi: Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme*. Frankfurt: TELC.

Barın, E. (2010). Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla yazılan “ecnebilere mahsus” elifba kitabı üzerine, *TÜBAR XXVIII*, 121- 136.

Başkan, Ö. (1983). Dil kullanımında verimlilik açısından tikel sözlükçe. *Türk Dili Dergisi, Dil Öğretimi Özel Sayısı*, 379- 380: 136- 145.

Bölükbaşı, F. (2021). *Yabancılara Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi*. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.

İşcan, A. (2014). *Yabancı dil öğretimi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihçesi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Korkmaz, Z. (1996). Gramer Konularımızla İlgili Bazı Sorunlar. *Türk Dili*, 553:3-18.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kapsamında İklim, Çevre ve Spor İçerikli Metinlerin İncelenmesi

Berna Yiğitkaya¹, Mert Bilen², Tufan Coşkun³

¹Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, byigitkaya@kastamonu.edu.tr

²Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
mbilen@kastamonu.edu.tr

³Gençlik ve Spor Bakanlığı, tufan.coskun@gsb.gov.tr

Özet

Eğitim-öğretim sürecinin olduğu her noktada motivasyon ve güdüleme oldukça önemli iki konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda çocuklara dil öğretimi süreci, kapsamlı ve ilgi çekici bir süreç olarak hazırlanmalı ve gerçekleştirilmelidir. Türkçe öğretiminde bu süreci hazırlamanın ve gerçekleştirmenin bir yolu olarak da çocukların ilgilerine yönelik ve seviyelerine uygun farklı içerikli metinler kullanılabilir. Türkçe öğretiminde kullanılacak olan metinler, kültürel ve tarihi konular üzerine olabileceği gibi çeşitli alanlardan da olabilir. Örneğin bu çalışmanın temel noktasını oluşturan iklim, çevre ve spor konuları dikkate alındığında; hava olayları, doğal afetler, geri dönüşüm ve spor branşları gibi konular Türkçe öğretimine daha etkili bir yapı kazandırabilir.

Çocuklara Türkçe öğretiminde kullanılan en temel materyaller arasında çeşitli metinlerin yer aldığı kaynaklar karşımıza çıkmaktadır. Nitekim, çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kapsamında kullanılan kaynaklar incelendiğinde 6-9 yaş arasında; Çocuklar İçin Türkçe (ÇİT) Seti, 1-14 yaş arasında; Türkçe Öğreniyorum Seti ve 15-18 yaş arasında; Yedi İklim Türkçe Seti ön plana çıkmaktadır. Belirtilen ilgili kaynaklar, çalışmanın dokümanlarını oluşturmaktadır. Kaynaklarda yer alan metinler, belirlenen anahtar kavramlar doğrultusunda incelenecek ve iklim, çevre, spor konularına ilişkin tespitler gerçekleştirilecektir.

Bu doğrultuda, araştırma kapsamında incelenen konuya dair yazılı belgelerin analizinin yapılması ve verilerin elde edilmesi olarak tanımlanabilen doküman incelemesi, çalışmanın yöntemini oluşturmaktadır. Elde edilen verilerin analizinde ise MAXQDA nitel veri analiz programı kullanılarak içerik analizi yapılacaktır. Ulaşılan tüm bulgular hiyerarşik kod-alt kod modeli ile aktarılacak, tablo olarak sunulacak ve sonuçlar tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, çevre, iklim, spor

Kaynakça:

- Anşın, S. (2006). Çocuklarda Yabancı Dil Öğretimi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (6), 9-20.
- Akay, A. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Hikâye Kitaplarının İncelenmesi: Yunus Emre Enstitüsü Çocuk Hikâyeleri Dizisi (2019) A1-A2. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(1), 31-55.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (29. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Darama (2021). *Kültürel Diplomasi Bağlamında Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Setlerindeki Sanat İçerikli Metinler* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
- Göçen, G., & Aydın, E. (2021). Yabancılar İçin Hazırlanmış Türkçe Okuma Kitaplarındaki Söz Varlığı: Çocuk Hikâyeleri Dizisi A1-A2 Örneği. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(1), 93-126.
- Kuzu, T. (2008). Aytül Akal'ın Masallarıyla Çocukta Çevre Bilinci Geliştirme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (19), 327-339.
- Özcan, E., & Dağ Tarcan, Ö. (2020). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinde Yer Alan Sözcüklerin Sıklık Görünümleri. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2).
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (12. baskı). Seçkin Yayıncılık.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

TELC ve Gazi Üniversitesi TÖMER Tarafından Uygulanan C1 Düzeyi Türkçe Yeterlik Sınavlarının Karşılaştırılması

Büşra Güven¹, Muhammet Koçak²

¹Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi, busraguven@gazi.edu.tr

²Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Alman Dili Eğitimi, muhammetkocak@gazi.edu.tr

Özet

Bu çalışmada Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) ile merkezi Almanya’da bulunan ve 1968 yılından bu yana Türkçenin de içinde bulunduğu 10 farklı dilin ölçülmesinde uluslararası düzeyde faaliyet gösteren TELC (The European Language Certificates) adlı kurumun (Edeling, 2021, s. 130) uyguladıkları C1 düzeyi “Türkçe Yeterlik Sınavları” karşılaştırılmıştır. Söz konusu seviyenin seçilmesinde özellikle birçok üniversite tarafından yurt dışından öğrenci kabulünde C1 seviyesinde Türkçe yeterlik düzeyinin istenmesi etkili olmuştur.

Araştırmanın amacı 50 yılı aşkın bir süredir faaliyet gösteren ve akredite bir kuruluş olması nedeniyle dil yeterliği sınavlarında tecrübeli olan TELC adlı kuruluşun Türkçe örnek sınavını dört beceri temelli analiz etmek ve ulusal düzeyde Gazi Üniversitesi TÖMER tarafından uygulanan sınav örneğiyle karşılaştırarak benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaktır.

Yapılan literatür taramasında TELC benzeri uluslararası kuruluşlarca yapılan Türkçe sınavları ile ilgili bir araştırmaya rastlanılmamış olması nedeniyle ve araştırma neticesinde belirlenen farklılıkların ulusal sınavlara entegre edilmesinin önerilmesiyle ulusal nitelikteki sınavların daha nitelikli olmasına katkı sağlaması açısından önemli olduğu düşünülen araştırmada “Araştırmanın veri setini oluşturan birincil veya ikincil kaynak olarak nitelendirilen çeşitli dokümanların elde edilmesi, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi” (Özkan, 2021, s. 2) olarak tanımlanan nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır.

Bu çerçevede uluslararası düzeyde bir kuruluş tarafından Türkçenin nasıl ölçüldüğü, hangi soru tiplerinin kullanıldığı, talimatların nasıl verildiği, kullanılan metinlerin hangi özellikte olduğu gibi birçok sorunun cevabı aranmış ve yerel düzeyde uygulanan Gazi Üniversitesi TÖMER’in aynı seviyedeki sınavıyla karşılaştırılmıştır.

Araştırma sonucunda dört temel dil becerisinin ölçülmesinde özellikle soru tiplerinde, soru talimatlarında ve metin özelliklerinde farklılıklar olduğu, bunun yanı sıra TELC tarafından uygulanan sınavda ilaveten Dil Öğeleri başlığı altında dil bilgisinin de ölçüldüğü sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe yeterlik sınavları, TELC, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi*

Kaynakça:

Edeling, T. (2021). Fachliche sprachprüfungsformate - Das Beispiel von telc B1/B2 Pflege. In I.A. Busch-Lauer, J. Hartinger (Hrsg.) *Fachlich – Digital – Regional: Perspektiven auf das Sprachenlehren und -lernen* (s. 127-147). Frank & Timme GmbH.

Özkan, U. B. (2021). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi*. Pegem Akademi Yayıncılık.

TELC. (2016). *1. deneme sınavı Türkçe sınava hazırlık C1*. TELC gGmbH.

Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kültür Aktarımı Konusunda Yeni Bir Yol: Metaverse (Sanal/Ayna Dünya) Kullanımı

Burçak Kübra Erdem¹, Esin Akkaya²

¹*Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi,
burcakkubra@gmail.com*

²*Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çağdaş Türk Lehçeleri, esinakkaya67@gmail.com*

Özet

Bu araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, metaverse araçlarının kültür aktarımı konusunda nasıl kullanılabileceği ve bu yöntemin kazanımlarının neler olabileceğinden bahsedilmiştir. Problem alanı olarak; kültürel içeriklerin yeni nesil öğrenme ortamlarına entegre edilebilmesi için materyal eksikliği olduğu tespit edilmiş ve bu problemin çözümüyle alana katkı sunulması amaçlanmıştır. İnternette sonraki dünya olarak kabul edilen metaverse kavramının eğitim dünyasında kullanılmaya başlandığı dönemde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de kullanılması gerekmektedir. Bu amaçla yeni öğretim teknikleri/modelleri/yöntemleri geliştirilmelidir.

21. yüzyılın yeni mekanlarından biri olan metaverse alanlarının dil öğretiminde yeni bir materyal olması kaçınılmazdır. Kültür aktarımı konusunda kullanımı ise yeni bir konu olduğu için bu alanda yapılan doküman taramalarında az sayıda çalışma olduğu ortaya çıkmıştır. Makalede çalışma yöntemi olarak doküman analizi kullanılmış ve üretilen web 2.0 araçlarından metaverse ortamlarına değişim gösteren materyaller üzerinden nitel verilerin uygulama yoluyla ders içi ortamlarda denetlenmesi sağlanmıştır.

Elde edilen bulgulara göre metaverse evreninde yapılabilecek dil eğitiminde, öğrencilerin oyun ve senaryo tabanlı öğrenme ile farklı durumları deneyimleyebilmelerine fırsat verilebilmekte, çeşitli problemler ile hedef dilde düşünerek problem çözme becerilerini geliştirebilmekte, ana dil konuşurları veya diğer öğrencilerle iletişim kurarak iş birlikli öğrenmelerini geliştirebilmeleri, oluşturulan etkinlik alanlarıyla kültür aktarımını birebir yapmaları mümkündür. Böylece çevrim içi öğretiminin kültür aktarımı konusuna sağladığı kolaylık ile gelenekler, görenekler, törenler ve festivaller gibi kültürel faaliyetleri anlatmak ve yerinde uygulamak daha kolay olacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Kültür aktarımı, eğitim, metaverse, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi*

Kaynakça:

Akkaya, N. & Şengül, L. (2022). Metaverse ve Dil Eğitimi. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 5 (2), s. 314-326. DOI: 10.52974/jena.1194504.

Aka, Fatmanur; Elbir, Bilal (2015). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımına Yönelik Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi. *Turkish Studies, International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, S. 10/12, s. 371-386.

Akpınar, B.; Akyıldız, T.Y. (2022). Yeni Eğitim Ekosistemi Olarak Metaversal Öğretim. *Tarih Okulu Dergisi*, 15(56), 873.895.

Barry, D. M., Kanematsu, H., Fukumura, Y., Ogawa, N., Okuda, A., Taguchi, R., & Nagai, H. (2009). International comparison for problem-based learning in metaverse. *The ICEE and ICEER*, 6066, 0-0.

Byram, M.; Risager, K. (1999). *Language Teachers, Politics And Culture*. London: Clevedon Press.

CEFR. (2001). *A Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assesment*. Strasbourg: Modern Language Division.

Cortazzi, Martin ve Lixian Jin (1999). "Cultural Mirrors: Materials and Methods in the EFL Classroom". *Ed. E. Hinkel. Culture in Second Language Teaching and Learning*. Cambridge: Cambridge University Press. s. 196-219.

Gülnur, Aydın (2020). *Yabancı/İkinci dil Öğretiminde Kültür ve Kültürel Etkileşim*. Pegem Akademi, Ankara.

Gün, M.; Delen, K. (2022). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesinde Dijital Tabanlı Materyal Tasarım Örneği: Metaverse Uygulamasının Kullanımı. *Journal of History School*, 61, 4467-4486.

İlic, U. (2013). *Yabancı Dil Öğretiminde Üç Boyutlu Sanal Dünyalar Uygulaması* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye.

İşcan, Âdem (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarım Aracı Olarak Filmlerden Yararlanma. Atatürk Üniversitesi, *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 58 s. 437-452.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

İkinci/Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarında Çevrim İçi Etkileşim Ortamlarına Yönelik Etkinliklerin Karşılaştırmalı İncelemesi

Büşra Demir Yıldırım

Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi, busrademir3837@gmail.com

Özet

Teknolojinin gelişmesi, insanlığın yaşam tarzında da önemli değişimleri beraberinde getirmektedir. Bireylerin faaliyet alanları büyük ölçüde çevrim içi ortamlara kaymakta ve bunun sonucunda çevrim içi etkileşim becerilerine sahip olmak önem kazanmaktadır. Nitekim; Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metninin 2020 güncellemesinde çevrim içi etkileşim becerisine yönelik tanımlayıcıların ilk kez yer alması, bu önemin bir göstergesi niteliğinde kabul edilebilir. Yaşadığı çevre ile sorunsuz bir şekilde iletişim kurmaya en fazla gereksinim duyan bireyler olan dil öğrencilerinin, çevrim içi etkileşim ortamlarını etkin bir şekilde kullanabilmelerinin sosyal hayata kısa sürede uyum sağlamalarına yardımcı olacağı düşünüldüğünde öğrencilerin, bu ortamlara yönelik hazırlanan etkinlikler ile desteklenmesinin ve geliştirilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda dil öğrencilerinin, dil öğrenme sürecinde ilk karşılaştığı materyal olan ders kitaplarının çevrim içi etkileşim ortamlarına hazırlayan etkinlikleri ne derece barındırdığının incelenmesi gerekliliği, araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Araştırma, dil öğretim setlerinde çevrim içi etkileşim ortamlarına yönelik etkinliklerin varlığını karşılaştırmalı bir şekilde ele alan nitel bir araştırmadır. Araştırmanın veri kaynaklarını, amaçsal örnekleme yöntemi ile seçilen Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan *Yedi İklim Türkçe* ve Gazi Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan *Yabancılar İçin Türkçe* dil öğretim setlerinin A1'den C1 dil düzeyine kadar olan ders kitapları; Pearson Education tarafından hazırlanan *Speakout* ve Oxford Üniversitesi Yayınları tarafından hazırlanan *Solutios* dil öğretim setlerinin elementary'den advanced dil düzeyine kadar olan ders kitapları olmak üzere ikinci/yabancı dil öğretiminde yaygın olarak kullanılan iki adet Türkçe ve iki adet İngilizce dil öğretim seti oluşturmaktadır. Doküman inceleme yöntemi ile toplanan veriler sıklık tabloları ve grafikler ile karşılaştırmalı bir şekilde sunulmuştur. Araştırmanın

bulgularından hareketle, ikinci/yabancı dil öğretiminde kullanılan İngilizce dil öğretim setlerinin Türkçe dil öğretim setlerine göre çevrim içi etkileşim ortamlarına yönelik daha fazla etkinlik barındırdığı ancak etkinliklerin büyük çoğunluğunun doğrudan çevrim içi etkileşim becerisini geliştirmeyi amaçlamadığı, çevrim içi ortamlara yönelik etkinliklerin genelde bir fon olarak kullanıldığı ve dolaylı olarak öğrenciye sunulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın çevrim içi etkileşim becerisine ve ortamlarına yönelik yapılacak araştırmalara katkı sağlaması beklenmektedir. Araştırmanın sonunda dil öğretim seti içerik yazarlarına yönelik öneride bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İkinci/yabancı dil öğretimi, dil öğretimi setleri, çevrim içi etkileşim.

Kaynakça:

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2021). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (30. Baskı). Pegem Akademi.
- Cereci, S. (2016). Geleneksel iletişimden sayısal teknoloji çağı olanaklarıyla iletişime kültürel değişim: toplumsal medya. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 48 (2), 1-13. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3511>
- Avrupa Konseyi (2020). *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni: Öğrenme, öğretme ve değerlendirme*. Tamamlayıcı Cilt. Millî Eğitim Bakanlığı.
- Eales F., Oakes S., Clare, A. & Wilson, J.(2015). *Speakout*. (2nd Edition). Pearson.
- Falla, T. & Davies, P. (2017). *Solutions*. (3rd Edition). Oxford University
- Gültekin, İ., Kalfa, M., Atabey, İ., Mete, F., Eryiğit, A. ve Kılıç, U. (2015). *Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti ders kitabı*. (Editörler: Erol Barın, Şaban Çobanoğlu, Şeref Ateş, Mustafa Balcı ve Cihan Özdemir). Türkiye Diyanet Vakfı.
- Temur, N., Kurt, M., Yüce, S., Mehmet, G., Gökalp, Ş., Uluğlar, B., Korkut, Ö., Çevik, M., Kanmaz, E., Himhim, E., Yeşilyurt, Ş., Bulduk, H., Kaplan, H., Özden, S., Kümüştüş, N., Haykır, T., İşçanoğlu, İ., Bakan, H., Koçak, S., Güven, D., Keskin, F. ve Bağrıaçık, Z. (2020). *Gazi Üniversitesi TÖMER yabancılar için Türkçe ders kitabı B2 düzeyi* (11. Baskı) (Editörler: Mustafa Kurt ve Nezir Temur). Gazi Üniversitesi.
- Ulusoy, R. (2021). *Yeni Avrupa dilleri ortak çerçeve metnindeki çevrimiçi etkileşim betimleyicilerinin yabancılar için Türkçe öğretimine etkileri* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 689472). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=v7BkNnnepTnbhn8rNR77LSU6bcgeXJ5szVtjbFcU1hYS8zR9n4MXGRaARuoKeqdX>

Türkiye Maarif Vakfı (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programı*. Bayem Ajans.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. Baskı). Seçkin.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

İki Dilli Türk Çocuklarına Yönelik Hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarında Özür Dileme Stratejileri

Büşra Gociaoğlu

*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü,
busragociaoğlu@kmu.edu.tr*

Özet

Çocuklar gündelik hayatlarındaki iletişimlerinde, ebeveyn ve akran ilişkilerinde sık sık sözcüğü kullanımı gerektiren durumlarla karşı karşıya kalsalar da dünyaya geldikleri sosyal çevre, kurdukları etkileşimler ve kendilerine sunulan dilsel olanaklar uygun ve yeterli dilsel girdiyi sağlayamamış olabilir. Bu sebeple, çocukta dil ediniminin evrensel özelliklerinden birinin herhangi bir özel öğretim gerektirmediğini belirtse de edimbilimsel becerinin gelişiminde ebeveyn faktörüne dikkat edilmesi gerektiği vurgulanır (Polat,2010). Dil edinimi konusunda hem araştırmacılar hem de öğretmenler için dikkate değer bir soru, öğrencilerin uygun ve yeterli girdiye maruz kalıp kalmadıklarıdır (Bardovi-Harlig, 1996).

Dil gelişiminin kritik dönemlerinde çeşitli çevresel etkenlerden kaynaklı sosyal ve dilsel girdiden mahrum kalmış çocukların ilerleyen dönemlerde iletişimsel başarısızlıklarla karşılaşma olasılığı göz ardı edilmemelidir. Özellikle ana dilindeki sözcük kullanım çeşitliliğini sosyal ortamlarda yeterince gözleme ve deneyimleme fırsatı olmayan iki dilli Türk çocukları, iletişimsel niyetlerini ifade etmede dil kullanım seçenekleri daha kısıtlı olacağından, çeşitli dilsel ve sosyo-kültürel engellerle karşı karşıya kalabilir. Dar kodlu dil kullanıcıları (Bernstein, 1962) olarak da tanımlanan bu çocukların cümlelerin değiştirilebilir ve yeniden düzenlenebilir ayrı kelimelerden yapıldığını ve bu değişikliklerin anlam farklılıklarını belirtmek için önemli olduğunu öğrenmeleri gerekmektedir (Gahagan & Gahagan, 1970). Bu bağlamda iki dilli Türk çocuklarına yönelik verilen Türkçe eğitimi bu eksikliklerin ve engellerin farkında olarak, sistemli ve planlı bir şekilde oluşturulmuş dilsel çevre ile çocukların dil gelişimine destek sunmalıdır. Özellikle Türkçe ders kitapları,

öğrencilerin sözedimlerinin zengin stratejik kullanımlarıyla sözlü ya da yazılı olarak karşılaştırılabileceği bir sosyalleşme alanı olarak işlevselleştirilmelidir.

Bu çalışma söz edimlerin bir türü olan özürlerle sınırlandırılmış olup iki dilli Türk çocuklarına yönelik hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü (1-8) ders kitaplarında yer verilen özür dileme stratejilerini, kullanım sıklığı ve kullanım çeşitliliği açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın bir diğer amacı ise, Türkçe ve Türk Kültürü (1-8) ders kitaplarındaki özür dileme stratejilerinin yer verildiği bağlamlardaki bağlam değişkenlerini ortaya koymaktır. Çalışmada veriler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Özür dileme stratejilerine ilişkin elde edilen verilerin analizinde Cohen ve Olshtain'in (1983) özür dileme stratejileri sınıflandırması esas alınmıştır. Özür dileme stratejilerinin yer verildiği durumlardaki bağlam değişkenleri ise sosyal baskınlık, sosyal mesafe, suçun şiddeti ve niyet değişkenleri (Brown & Levinson, 1987; Holmes, 1990) açısından analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, Türkçe ve Türk Kültürü (1-8) ders kitaplarında yalnızca bir tür özür dileme stratejisine sınırlı sayıda yer verildiğini göstermektedir. Özür dileme stratejilerinin yer verildiği bağlamlardaki bağlam değişkenlerinin ise yeterince tanımlanmadığı ve buna paralel olarak, bağlam değişkenlerinin farklılaşmasından kaynaklı ortaya çıkabilecek çeşitli özür dileme stratejileri kullanımlarına yer verilmediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Özür, özür dileme stratejileri, iki dillilik, Türkçe ve Türk kültürü ders kitapları

Kaynakça:

- Bardovi-Harlig, K. (1996). Pragmatics and language teaching: Bringing pragmatics and pedagogy together. *Monograph Series*, 7, 21-39.
- Bernstein, B. (1962). Social class, linguistic codes and grammatical elements. *Language and Speech*, 5(4), 221-240.
- Brown, P., & Levinson, S. (1987). *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge University.
- Cohen, A., & Olshtain, E. (1983). *Apology: A speech act set*. In Wolfson & E. Judd (Eds.), *Sociolinguistics and Language Acquisition*. Newbury House.
- Gahagan, D. M. & Gahagan, G. A. (1970). *Talk reform: Explorations in language for infant school children*. Sage.
- Holmes, J. (1990). Apologies in New Zealand English. *Language in Society*, 19(2), 155-199.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2019). *Türkçe ve Türk Kültürü ders kitabı (1-8)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları

Polat, Y. (2010). *Yabancı dil öğretiminde söz edimleri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Fransa’da Türkoloji Eğitiminin Bugünü

Can Şahin

Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
csahin@erzincan.edu.tr

Özet

“Türkoloji” (Türkiyat, Türklük Bilgisi, Türklük Bilimi) Türk dilini, Türk dilinin lehçelerini, diyalektlerini, Türk edebiyatını, kültürünü, tarihini, etnografyasını inceleyen bilim dalıdır. Avrupalıların Osmanlı Devleti’yle kurdukları politik, diplomatik ve ekonomik ilişkilerin artması Avrupa’nın birçok üniversitesinde Türkoloji bölümlerinin açılmasını sağlamıştır. Temeli XVI. yy. başlarında atılan Türk-Fransız ilişkilerinin neticesi olarak dünyadaki ilk Türkoloji kürsüsü, Fransa’da 1795’te “L’École des jeunes de langues”ın devamı niteliğinde kurulan “L’École nationale des *langues orientales vivantes*”tır.

Günümüzde Fransa’da Türkoloji alanında eğitim veren kurumlar eğitim faaliyetlerini iki misyon üzerine temellendirmiştir: Birincisi, Fransa’da yaşayan Türklere Türkçe öğretmek, ikincisi akademik, politik, diplomatik, ekonomik, turistik ihtiyaçlar ile tercümanlık faaliyetleri için Türkçe bilen yetişmiş insan gücü ihtiyacını karşılamaktır.

Fransa’da Türkoloji eğitimi, fakülte ya da enstitü bazında doğrudan Türkoloji eğitimi olarak veya “Études Turques”, “Études Turques et Ottomanes”, “Domaines Turcs et Ottomans” birimlerinde İslâm araştırmaları, Osmanlı araştırmaları, Ortadoğu ve Orta Asya çalışmalarına bağlı olarak verilmektedir.

Fransa’da INALCO, Strasbourg Üniversitesi, Aix-Marseille Üniversitesi ve EHESS’in farklı birimlerinde fakülte ve enstitü bünyesinde lisans ve lisansüstü Türkoloji eğitimi verilmektedir. Ayrıca Montpellier, Lyon, Paul Valéry, Jean Moulin ve Jean Monnet gibi birçok üniversitenin seçmeli ders kategorisinde Türkçe dersi yer almaktadır.

INALCO’da Langues, littératures, civilisations étrangères et régionales lisans bölümü içerisinde, “Département eurasié” biriminde Türkoloji lisans ve yüksek lisans eğitimi verilmektedir. Strasbourg Üniversitesi Diller Fakültesi’nin “Langues, littératures et

civilisations étrangères et régionales” lisans bölümü bünyesinde “Études Turques” adı altında Türkoloji alanında lisans ve yüksek lisans eğitimi verilmektedir. Aix-Marseille Üniversitesi Arts, lettres, langues et sciences humaines Fakültesi’nin “Langues étrangères appliquées” lisans bölümü bünyesinde, “Du langues et cultures: Turc” ve “Du langues et cultures: Turc (Ottoman)” adı altında Türkoloji eğitimi verilmektedir. Lisansüstü araştırma enstitüsü olan L’École des hautes études en sciences sociales (EHESS)’e bağlı “Centre d’études Turques, Ottomanes, Balkaniques et Centrasiatiques-CETOBAC” araştırma merkezinde Türkoloji alanında lisansüstü eğitim verilmektedir.

Fransa’da Türkoloji’nin tarihi ve gelişimi üzerine birçok çalışma mevcuttur. Çalışmamızın amacı Fransa’da Türkoloji eğitimi ile ilgili güncel durum tespiti yapmak, Türkoloji bölümlerinin program ve uygulamadaki eksikliklerini tespit etmek ve Türkoloji çalışmalarının gelişmesi ve geleceği bağlamında bir dizi öneri sunmaktır. Çalışmada Fransa’daki Türkoloji bölümlerinin 2020-2023 eğitim öğretim dönemi ders müfredatı, ders bilgi paketleri, ders içerikleri, ders işleniş metodu, öğrenci sayısı, öğrenci profili, akademisyen sayısı, lisansüstü çalışmalar, bilimsel faaliyetler, bilimsel yayınlardan hareketle durum değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışmamızda paylaşılan veriler ve istatistiki bilgiler Türkoloji bölüm sorumlularından talep edilen doküman ve tanıtım broşürleri, Türkoloji bölümlerinin web sayfaları, BNF (Bibliothèque national de France) Türkçe el yazmaları birimi, “Campus France” sitesi, lisansüstü tezlerin arşivlendiği theses.fr sitesi ve sudoc kataloğundan elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkoloji, Fransa’da Türkoloji eğitimi, Inalco, Université de Strasbourg, Aix-Marseille Université, Ehess.

Kaynakça:

- Akıncı, M. A. (2007). “Fransa’da Türkçe ana dili eğitimi ve iki dilli Türk çocuklarının dil becerileri”, II. Avrupa Türk Dili Bilgi Şöleni, Ankara: TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi.
- Boissinot, A. (2002). “Fransa’da Türk dilinin 1996-1997 yıllarında uygulanabilir ara programı”, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 22, 3: 221-238.
- Büyükarman, D. A. (2006). “Fransa’da Türk edebiyatı üzerine yapılmış tezler ve la présence française dans les débuts de la modernité littéraire turque adlı doktora tezi üzerine”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 4, 7: 705-739.
- Emiroğlu, Ö. (2020). *Avrupa’da Türkoloji*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Gökalp, A. (2001). “Fransız milli eğitim sisteminde Türkçenin konumu”, in *Avrupa’da Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sempozyumu toplantı notları*, Ankara: TDK, 150-156.

- Mustik, S. Y. (2011). “Fransa Milli Kütüphanesi ve Türkçe bölümü”, *Türk Kütüphaneciliği* 25, 2: 271-276.
- Nurlu, M. (2013). “Fransa’da Türkçe, Türkiye’de Fransızca öğretimi”, *Turkish Studies*, 8, 10: 477-498.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazma Temalarına Yönelik Algılarının Metaforlar Aracılığı ile Belirlenmesi

Cansu Şener

Sakarya Üniversitesi, TÖMER, cansus@sakarya.edu.tr

Özet

Metaforlar, soyut kavramlar ile bilinen somut unsurlar arasında ilişki kurmayı sağlayan araçlardır (Saban, 2004). Soyut kavramların metaforlar yoluyla açıklanması öğrencilerin dil kullanım becerilerinin gelişmişliğini gösterir. Bu anlamda metaforlar dil kullanımı açısından yabancı dil öğretimi için büyük önem taşımaktadır. Aydın ve Pehlivan (2010) da metaforların öğrenmeyi teşvik etme ve yaratıcı düşünmeyi geliştirmede etkili olduğunu belirtir. Bu bağlamda dil öğretme sürecinde öğrenciler tarafından oluşturulan metaforların onların yaratıcı düşüncelerinde ve derse olan ilgilerinde olumlu etkilerinin olabileceği söylenebilir. Metafor kullanımının eğitim üzerindeki olumlu etkilerinin fark edilmesiyle beraber bununla ilgili çalışmalar da sayıca artmıştır ama alanda öğrencilerin ders kitabındaki yazma temalarını metaforla ifade etmelerine yönelik bir çalışma bulunmamaktadır. Metaforlarla dilin kullanımı zenginleşir, öğrenciler fikirlerini yaratıcı bir şekilde ifade edebilir hatta eğitim programları, müfredatlar şekillenebilir. Bu nedenle metafor kullanımının dil öğretiminde etkili olacağı düşünülmektedir. Alandaki bu eksikle beraber çalışmada “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma temalarına yönelik sahip oldukları metaforlar nelerdir?” sorusundan hareketle öğrencilerin oluşturdukları metaforları tespit etmek ve onların dil kullanım becerilerini geliştirmek amaçlanmaktadır. Bu amaçla çalışmada nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim deseni kullanılmıştır. Çalışmaya B2 seviyesinde Türkçe öğrenen 40 öğrenci katılmıştır. Çalışma grubundaki öğrenciler yazma temaları bağlamında metaforlar oluşturmuştur. Temalar *Yeni İstanbul B2 Türkçe Ders Kitabı*’ndan seçilmiştir. Teknoloji, moda, turizm, sosyal medya ve vejetaryenlik temaları belirlenmiştir. Her tema için “Sosyal medya.....gibidir. Çünkü.....”ifadesi değiştirilerek öğrenciler tarafından doldurulmuş böylece araştırma verileri toplanmıştır. Verilerin analiz edilmesi sonucu ortaya

çıkan metaforlar belirli başlıklar altında toplanarak kategoriler oluşturulmuştur. Bu kategoriler şu şekildedir: “teknolojisiz bir dünya için sıkıcılık ve zorluk; moda için değişim, eğlence ve zararlılık; turizm için faydalılık-zararlılık ve çeşitlilik; sosyal medya için faydalılık-zararlılık; vejetaryenlik için gereklilik-gereksizlik”tir. Çalışma sonucunda öğrencilerin teknolojisiz bir dünyayı zor, turizm ve sosyal medyayı faydalı, vejetaryenliği gereksiz, modayı ise değişen bir kavram olarak gördüğü ortaya çıkmıştır. Çalışmanın öğrencilerin dil kullanımına, yaratıcı düşüncelerine, dile olan ilgilerinin artmasına ve materyal oluşturan araştırmacılara katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, metafor, algı, B2 düzeyi

Kaynakça:

- Aydın, S. ve Pehlivan, A. (2010). Türkçe Öğretmeni Adaylarının “Öğretmen” ve “Öğrenci” Kavramlarına İlişkin Kullandıkları Metaforlar. *Turkish Studies*, 5/3, 817-842.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen kavramına ilişkin sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2, 135-155.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Almanya`da Türkçe Ders Modelleri ve 2050 Vizyonu

Celal Aydemir

Ruhr Öğretmenler Derneği Başkanı, celal.aydemir@yahoo.de

Özet

Bu çalışma Almanya'nın federal yapısını tanıtarak bu yapı çerçevesinde günümüzde Almanya'da Türkçe ana dili ve ikinci/yabancı dil derslerinin nasıl verildiğini tanıtmayı ve Türkçe derslerinin geleceği üzerine öneriler sunmayı amaçlamaktadır.

Okul, Bilim ve Araştırma Bakanlığı tarafından hazırlanan ana dil öğretimi için müfredat kaynaklarında belirtildiği gibi (2000; 2008; 2013) Almanya'da eğitim, 16 farklı eyaletin Eğitim Bakanlıklarının denetim ve sorumluluğu altında yapılır. Bir eyalette hangi dersin okutulup okutulmayacağına, o eyaletin Eğitim Bakanlığı karar verir. Ana dili derslerinin yasal sorumluluğu da bu eyaletlerdeki Eğitim Bakanlıklarıdır. Eyaletlerde farklı uygulamalar söz konusudur. Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti'ndeki Türkçe ana dili dersleri ve İkinci/Yabancı dil olarak Türkçe, bakanlığın atadığı öğretmenler tarafından verilir. Ana dili derslerini büyük ölçüde hala Türkiye'den gelip buraya yerleşen öğretmenler vermektedir. İkinci/Yabancı dil olarak Türkçe derslerini ise genelde Essen Üniversitesi Türkçe bölümünü bitirmiş öğretmenler veriyor. Hessen, Aşağı Saksonya, Rheinland-Pfalz, Berlin, Hamburg eyaletlerinde hem Millî Eğitim Bakanlığı'nın atadığı "Konsolosluk" öğretmenleri hem de yerel kurumların atadığı öğretmenler görev yapmaktadır. Türkçe derslerine katılım ve başarının en yüksek olduğu eyalet, Kuzey Ren Vestfalya'dır. Bu eyalette geçen yıllara göre düşüşler yaşansa da "model" olarak geliştirilebilir.

Şöyle ki:

1. Türkçe, tüm okullarda, "Köken dil" kapsamında ilkökul birinci sınıftan başlamak üzere lise bitene kadar okutulabiliyor.

2. Orta dereceli okullarda 2. veya 3. Yabancı dil kapsamında okutuluyor. Bu statüde olan dersler Almanca ile not bakımından eşit değerdedir ve “lise bitirme branşı” olarak seçilebilmektedir.
3. Türkçe derslerine katılım ve ilgi, Almanya’da yaşayan Türklerin toplum içindeki sosyal konumuyla orantılıdır. Toplumun alt kesimindeki gruplar, dilin çocuk gelişimi için bir zenginlik olduğunun farkında değildir.
4. Türkler, düşük sosyal konuları ve olumsuz algıya rağmen, Alman eğitim sistemi içinde göreceli de olsa başarılıdır.
5. Alman Eğitim sistemi, sosyal değişim ve geçirgenliğe yeterince fırsat vermemektedir. İş göçünün üzerinden 60 yıl geçmesine rağmen, Türklerin büyük çoğunluğu toplumun alt katmanları içerisinde yaşamlarını sürdürmektedir.
6. Alman eğitim sistemi çok dilliliğe/ çok kültürlülüğe yeterince hazırlıklı değildir. Hala seçimlerde Türkler (yabancılar) seçim malzemesi yapılmaktadır. Bu durum Türk öğrencilerin okul/eğitim başarısını büyük ölçüde etkilemektedir.
7. Buna rağmen özellikle de son yıllarda üniversitelerde Türk öğrenciler arasında büyük artış vardır. Bu başarıda kız öğrencilerin durumu erkek öğrencilerin iki katı kadardır.

Türkçenin Kalıcı Olması için Kurumsallaşma ve Yapılandırma

Öğretmen Yetiştirmek

Essen Üniversitesi yanı sıra Münih, Stuttgart, Frankfurt, Hamburg gibi Almanya’nın büyük kentlerinde üniversitelerde öğretmenlik bölümü açılmalı.

Ayrıca Paris, Londra, Brüksel, Gent, Tilburg gibi merkezlerde de öğretmen yetiştirmeli.

Veli Akademisi

Türklerin yoğun olduğu tüm kentlerde veya başlangıçta her eyalette mutlaka bir Veli Akademisi kurulmalı. Bu akademi, velilerin okuldaki yasal hakları yanı sıra, veli derneklerinin kurulup yaygınlaştırılması için destekleyici programlar hazırlamalı.

Türk Resmi Kurumları ile STK’lar Arasında Koordineli İletişim

Avrupa ülkelerinde bugün en büyük sorun kurumlar arası “çatışmalardır”. Görünürde her kurum ve kuruluş Türkçe için çalışmakta olsa da herkes birbirine karşı davranış göstermektedir. Bu duruma mutlaka çözüm bulunmalıdır. Kurumlar kendi alan/sahalarında çalışmalıdır.

Ders araç gereçleri

Avrupa ülkeleri için hazırlanmış müfredatlara uygun materyaller hazırlanmalı ve çocukların yaşadıkları ortamlara göre güncellenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Almanya'da Türkçe dersleri, Almanya'da Türkçenin geleceği

Kaynakça:

Muttersprachlicher Unterricht Türkisch Lehrplan für Klasse 1-6 (2000).

Muttersprachlicher Unterricht Sekunderstufe I Türkisch Lehrplan für Klasse 7-10 (2008).

Muttersprache anstelle eine zweite oder dritten Pflichtfremdsprache (2. Yabancı Dil).

Sekunderstufe I. Gymnasium Türkisch Kernlerplan in NRW (2013).

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

İtalya'daki Üniversitelerde Türkçe Öğretimi Üzerine Bir İnceleme

Duygu Er Quilichini

Bosphorus Academy Kurucusu, YTB Genç Destek Projesi Koordinatörü, Çevirmen
duygu_er09@hotmail.com

Özet

Bu çalışmada İtalya'daki üniversitelerde Türkçe öğretimine yönelik dersler incelenmiştir. Araştırma, 2010-2023 akademik yılları arasında sürekli veya belli bir dönemde seçmeli yabancı dil olarak Türkçe dersi veren 11 üniversiteyle sınırlandırılmıştır. Nitel yöntemin kullanıldığı bu çalışma örnek durum (study case) niteliği taşımaktadır. Veriler, döküman incelemesi aracılığıyla üniversitelerin resmi internet sayfalarından sağlanarak araştırma soruları doğrultusunda analiz edilmiştir. Resmi internet sayfaları güncel olmayan veya dersler hakkında detaylı bilgi bulunmayan üniversitelerin Türkçe dersinden sorumlu öğretim elemanlarıyla doğrudan iletişime geçilerek güncel veriler elde edilmiştir. Çalışmanın giriş bölümünde İtalya'da Türkoloji ve Türkçe öğretimi çalışmalarının tarihsel süreç içerisindeki görünümüne yer verilmiş geniş perspektifte Avrupa ve dünyada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanına katkı sağlaması amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucunda Türkçe dersinin açıldığı fakülte/bölümlerin ve ders kod/adlarının her üniversitede farklılık gösterdiği; ders kredilerinin 4-12 puan arasında değiştiği; kimi üniversitelerde ders seviyelendirmesi CEFR'e göre belirlenirken kimi üniversitelerde tek sefer seçmeli dil-kültür laboratuvarı biçiminde yapıldığı; Türkçe derslerinin ilgili üniversite özelinde açılan sınavda özgeçmişe dayalı bir puanlama sonucu komisyon tarafından seçilen anadil konuşuru ve uzmanları, MEB tarafından görevlendirilen okutmanlar ve üniversitelerin Türkoloji kürsüsünde görev yapan sözleşmeli/kadrolu öğretim elemanları tarafından yürütüldüğü; kimi üniversitelerin internet sayfasında ders materyallerinin online erişilebilir olduğu; öğrencilerin derse katılım zorunluluğu bulunmadığı bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İtalya üniversiteleri, yabancı dil olarak Türkçe, İtalyada Türkoloji.

Kaynakça:

Emiroğlu, Ö. (Yay. Haz.). Avrupa’da Türkoloji içinde (s.) Akçağ Yayıncılık

Karakartal, O. (1994). Başlangıcından Günümüze Genel Bir Bakışla İtalya’da Türkoloji Çalışmaları. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten , 42 (1994) , 253-298 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/belleten/issue/44397/549351>

Karataş, P. (2021) İtalya’da Türkçe Öğretimi. E. Aktaş, V. Halitoğlu(Yay. Haz.). Dünyada Türkçe Öğretimi (Kuram, Durum, Uygulama, Sorun ve Çözümler) içinde (s.283-311) Nobel Yayıncılık

Lucchetta, F. (1983). Un Progetto per Una Scuola di Lingue Orientali a Venezia nel Settecento. Quaderni Di Studi Arabi, 1, 1–28. <http://www.jstor.org/stable/25802545>

Lucchetta, F. (1984). Una Scuola di Lingue Orientali a Venezia nel Settecento: Il Secondo Tentativo. Quaderni Di Studi Arabi, 2, 21–61. <http://www.jstor.org/stable/25802557>

Lucchetta, F. (1987). Lo Studio delle Lingue Orientali nella Scuola per Dragomanni di Venezia alla Fine del XVII Secolo. Quaderni Di Studi Arabi, 5/6, 479–498. <http://www.jstor.org/stable/25802624>

Mazlum, M. M. (2017). Türkiye ve İtalya Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması. YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1), 1141-1177.

Pedani, M. P. (2018). Teaching Asian and African Languages in Ca’ Foscari (1868-1929), Giorgi L.D. ve Grese F.(Yay. Haz.) 150 Years of Oriental Studies at Ca’ Foscari, Edizioni Ca’ Foscari- Digital Publishing, Venezia 17-27

Yağmur, K. (2018). Dil Öğretiminde Anadili, İkinci Dil ve Yabancı Dil Kavramları. M. Durmuş ve A. Okur (Yay. Haz.) Yabancılara Türkçe Öğretimi içinde (s. 181-200). Ankara: Grafiker Yayınları.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Türkçenin Köken Dili, Anadili, Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yapay Zekâ Araçları

Ekin Şen

Duisburg-Essen Üniversitesi, Turkistik Enstitüsü, ekin.sen@uni-due.de

Özet

Yapay zeka (YZ), akıllı makinelerin yaratılmasıyla ilgilenen ve 1950’li yıllardan günümüze kadar gelişimini sürdüren disiplinlerarası bir alandır. Teknolojideki gelişmeler YZ ile ilgili çalışmaları da artırmış, YZ destekli birçok uygulama ve araç çeşitli alanlarda kullanılmaya başlanmıştır. YZ teknolojilerinin gelişmesi, eğitim/öğretim alanında da önemli bir dönüşümü tetiklemiştir.

Dil eğitiminde ve öğretiminde YZ destekli araçların kullanımı, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmede, bu becerileri kontrol etme ve ölçmede, ayrıca onlara dönüt vermede önemli bir potansiyele sahiptir. Bu araçlar, öğrencilerin dil becerilerinde, dilbilgisi ve sözcük bilgisi gibi alanlarda ders sırasında ve dışında etkileşimli ortamlar, bireyselleştirilmiş destek ve dönütler sunarak bu süreci daha verimli bir hale getirebilmektedir. YZ destekli bu araçların sağladığı yararları ve eğitim/öğretim ortamlarına nasıl entegre edilebileceğini bilme, bunları etkin biçimde kullanabilme becerileri öğrencinin ve öğreticinin/öğreticinin kazanması ve geliştirmesi gereken becerilerdir. Bu bağlamda YZ destekli araçlar, öğrenci için hazırlık ve ek çalışmalarda, öğretici/öğretici için dersi planlama ve uygulama, ayrıca öğreticinin/öğreticinin eğitimi için üniversitelerde ve hizmetiçi eğitimde kullanılacak olanaklar sunmaktadır.

Çalışmanın amacı, Türkçenin anadili ve köken dili olarak eğitiminde ve yabancı dil olarak öğretiminde YZ destekli araçların nasıl, ne zaman kullanılabileceğini ve bu teknolojilerin öğrencilerin dil deneyimlerini nasıl zenginleştirebileceğini incelemektir. Bu amaç çerçevesinde çalışmada dil eğitimi ve öğretiminde kullanılacak YZ destekli araçlar tanıtılmakta, bu araçların hangi amaçla ve nasıl kullanılacağı üzerine uygulama önerileri ve örnekleri sunulmaktadır. Çalışmanın, Türkçenin eğitimi ve öğretimi programlarında, farklı becerilerin kazandırılması, materyal hazırlanması ve eğitimcilerin/öğreticilerin eğitiminde YZ

teknolojilerinin hedef odaklı olarak doğru biçimde kullanılması için temel oluşturacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Yapay zeka, Türkçe, köken dili, anadili, yabancı dil.*

Kaynakça:

- Alharbi, W. (2023). AI in the foreign language classroom: a pedagogical overview of automated writing assistance tools. *Hindawi Education Research International*. 1-15 DOI: 10.1155/2023/4253331.
- Belda-Medina, J. & Calvo-Ferrer, J. R. (2022). Using chatbots as AI conversational partners in language learning. *Applied Sciences*. 12. DOI: 10.3390/app12178427.
- Brockhost, T. (2022). Wie KI-basierte Software Einzug in den Fremdsprachenunterricht hält. <https://www.goethe.de/de/spr/mag/zuk/24202694.html> (Son Erişim: 30.07.2023).
- Font De La Vall, R. R. & Araya, F. G. (2023). Exploring the benefits and challenges of AI-language learning tools. *International Journal of Social Sciences and Humanities Invention*. 10(1), 7569-7576. DOI: 10.18535/ijsshi/v10i01.02.
- Gayed, J. M.; Jonson Carlon, M. K.; Oriola, A. M. & Cross, J. S. (2022). Exploring an AI-based writing assistant's impact on English language learners. *Computer and Education: Artificial Intelligence*. 3 DOI: 10.1016/j.caeai.2022.100055.
- Hartmann, D. (2021). Künstliche Intelligenz im DaF-Unterricht? Disruptive Technologien als Herausforderung und Chance. *Info DaF*. 48(6), 683-696.
- Ji, H.; Han, I. & Ko, Y. (2023). A systematic review of conversational AI in language education: focusing on the collaboration with human teachers. *Journal of Research on Technology in Education*. 55(1), 48-63. DOI: 10.1080/15391523.2022.2142873.
- Little, S. (2019). "Is there an app for this?" Exploring games and apps among heritage language families. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. 40(3), 218-229. DOI: 10.1080/01434632.2018.1502776.
- Schirmer, K.; Berger, M.; Lorenz, S. A. vd. (2023). Künstliche Intelligenz im Unterricht. Lehr-/Lernszenarien für verschiedene Gegenstände. *Medienimpulse*. 61(2), 1-38. DOI: 10.21243/mi-02-23-07.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Çocuklara Çevrim İçi Türkçe Öğretimine İlişkin Öğretici Görüşleri

Emine Akyüz

*Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
eakyuz@ankara.edu.tr*

Özet

Yaşanan küresel salgının (Covid-19) getirdiği kısıtlılıklar karşısında eğitim öğretim çalışmalarının devam etmesine yönelik bir çözüm olarak ön plana çıkan ve gelişen teknolojiyle birlikte ekonomik bir yöntem olarak uygulanmaya devam eden çevrim içi öğretim çalışmaları, yabancı çocuklara Türkçe öğretimi dersleri için de kullanılmaktadır. Bir fırsat olmasının yanı sıra çeşitli sınırlılıkları da bulunan çevrim içi öğretim, çocuklarla yürütülen derslerde pedagojik açıdan ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimine özgü yöntem ve teknik farklılıklarında ihtiyaca yanıt vermesi konusunda değerlendirilmeye gerek duyulan bir araştırma alanı olarak belirtilebilir. Bu nedenle bu çalışmada yabancı çocuklarla yürütülen çevrim içi Türkçe öğretimi konu olarak belirlenmiştir.

Eğitim öğretim çalışmalarının öznelerinden olan öğretmenler, mevcut durumu değerlendirme ve geliştirmeye yönelik önerileri üretme bakımından önemli bir yere sahiptir. Öğretici görüşlerine başvuru bu çalışmada, “Yabancı çocuklara çevrim içi yürütülen derslerle Türkçe öğreten öğretmenlerin bu sürece ilişkin görüşleri nasıldır?” sorusuna yanıt aranmaktadır. Bu temel soruyu ele almak için 3-15 yaş arasındaki yabancı çocuklara en az bir kur süresince çevrim içi ortamda Türkçe öğreten öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur.

Nitel bir araştırma olarak durum çalışması biçiminde tasarlanan bu çalışmada, veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla -gönüllülük ilkesi çerçevesinde- toplanmıştır ve içerik analiziyle incelenmiştir. Çalışmada görüşlerine başvuru öğretmenler, mevcut durumu olanaklar ve zorluklar boyutuyla değerlendirmiş; çocuklara yönelik çevrim içi Türkçe öğretimi süreçlerinin daha verimli biçime gelmesine yönelik önerilerini sıralamıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevrim içi öğretim, çocuklara Türkçe öğretimi

Kaynakça:

- Aydın, E. & Ciğerci, F. M. (2020). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dijital Hikâye Anlatımının Yazma Kaygısına Etkisi. *Journal of History School*, 45, 1078- 1097.
- Baş, B. & Yıldırım, T. (2018). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Teknoloji Entegrasyonu. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6 (3), 827-839.
- Dünder, Ş. N. & Kara, M. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Dijital Platformların Kullanılmasına Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 8 (24), 557-579.
- Fansa, M. (2020). Geçici Eğitim Merkezindeki Suriye Uyruklu Öğrencilerin ve Türkçe Öğreticilerin Storyjumper Deneyimleri: “Yamen Okulda”. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 5 (2), 360-376.
- Güner Özer, M. (2022). Yabancı Uyruklu İlkokul Öğrencilerinin Türkçe Okuma-Anlama ve Yazma Becerilerinin Eğitsel Dijital Oyun Destekli Öğretim Etkinlikleri ile Geliştirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi.
- Kanburoğlu, V., & Aycan, A. (2016). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Eğitiminde Dijital Ölçme ve Değerlendirme. *Yabancılara Türkçe Öğretimi Üzerine Araştırmalar* (pp.215-221), Sakarya: Sakarya Üniversitesi Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları.
- Karagöl, E. (2021). Uzaktan Eğitim Sürecinde İkinci/Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarına Yönelik Öğretici Görüşleri. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 6 (2), 121-159.
- Karalök, Ş. (2020). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital Öykü Kullanımının Okuma Motivasyonuna Etkisi. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Nevşehir Üniversitesi.
- Özdemir, O. (2017).Türkçe Öğretiminde Dijital Teknolojilerin Kullanımı ve Bir Web Uygulaması Örneği. *Journal of Turkish Studies*, 12 (4), 427-444.
- Türkben, T. & Alptekin, E. (2022). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dijital Öyküleme Aracılığıyla Kültürel Öğelerin Aktarımı. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 7 (1), 23-58.
- Yalçın, F. (2022). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital Sunu Materyallerinin Kullanımının Suriye Kökenli Öğrencilerin Türk Kültürünü Tanımalarına Katkısı. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen İleri Düzey Öğrencilerin Yazma Metinlerinin Öznellik Görünümleri

Emine Oflaz Köleci¹, Betül Çetin²

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, DEDAM, emine.oflaz@deu.edu.tr

²Dokuz Eylül Üniversitesi, DEDAM, betul.cetin@deu.edu.tr

Özet

Dil öğretimi alanında dil öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin araştırmaların yanı sıra öğrencilerin üretimlerinden yola çıkılarak yapılan çalışmalar son derece önem taşımakta ve öğrencilerin üretimleri üzerine yapılan betimlemeler öğretimin şekillendirilmesine katkı sağlamaktadır. Nitel araştırma özelliği taşıyan bu çalışmada Dokuz Eylül Üniversitesi Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde (DEDAM) Türkçe hazırlık eğitimi gören ileri düzey Türkçe öğrencilerinin yazma metinlerinde “öznellik” görünümünün betimlenmesi amaçlanmıştır. Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin metinlerinde özneliliğin sıklıkla “nesnel öznellik” olarak sunulduğu varsayımı ile yapılan bu çalışmada öğrencilerden üç farklı konuda toplanan 65 bilgilendirici metinle bir veri tabanı oluşturulmuş ve metinlerde yer alan toplam 1666 tümce belge inceleme yöntemi kullanılarak incelenmiş ve öğrencilerin tümce yüklemelerinde kullandıkları biçimbirimlerin öznellik değerleri betimlenmiştir.

Öznellik konulu birçok araştırma (Nuyts, 2001; Smith, 2003; Radden ve Dirven, 2007; Uzun, 2011) Lyons'un (1977) öznel ve nesnel bilgisel kiplik ayrımı üzerine temellendirilmiştir. Bu araştırmalarda öznellik temelde olayların gerçeklik durumları, önermesel içerikten sorumlu kaynak ve derecelendirilebilir öznellik çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bu çalışmada da öğrencilerin metinleri Uzun (2010)'un Nuyts (2001)'u temel alarak önerdiği ve “öznellik-dışı”, “nesnel öznellik” ve “konuşucu özneliliği” olarak derecelendirdiği öznellik hiyerarşisine göre betimlenmiştir. Uzun (2010) öznellik derecelendirmesini aynı zamanda Radden ve Dirven (2007)'in olayların gerçeklik durumları (reality status) ile de ilişkilendirmiştir. Buna göre olaylar temelde oluntusal, gelecekle ilgili/yansıtılmış ve olası (gücül) gerçeklik durumlarıyla örtüşmektedir. Konuşucu/yazarlar ürettikleri her bir tümcede zaman ya da kip kullanarak olayların gerçeklik durumuna yönelik yargılarını belirtirler (Radden ve Dirven (2007, s.172).

Uzun (2010) Radden ve Dirven (2007)'in olayların gerçeklik durumu sınıflandırmasındaki ilk ulamı oluntu (state of affair/act) ve olgu (fact) olarak ayrıntılandırmaktadır (2010, s.97). Bu ulamlaştırmaya göre olgusal gerçeklik “Kuşlar uçar” türünden doğruluğu geçerli tümcelere gönderimde bulunurken; oluntusal gerçeklik kesinlik taşıyan bitmiş ve süren oluntuları işaret etmektedir. Uzun (2010)'un derecelendirilmiş öznellik sınıflandırmasına göre olgusal gerçekliği yansıtan önermeler öznellik-dışı; oluntusal nesneliği yansıtan önermeler nesnel özellik; güçlü gerçeklik yansıtan önermeler ise konuşucu öznelliği kapsamında değerlendirilmektedir.

Yukarıda sözü edilen öznellik çözümlemesi çerçevesinde incelenen öğrenci metinlerinde; 1666 tümcenin %42,68 oranında öznellik dışı, %27,79 oranında nesnel özellik, %29,53 oranında konuşucu öznellik niteliğinde olduğu görülmüştür. 492 konuşucu taşıyan tümcelerin %83,53 oranında kip kullanımı ile sağlandığı bulgusuna ulaşılmıştır. Metinlerde öznellik dışı kullanım sıklığının fazlalığı öğrencilerin öznelliğin sunumundan kaçındığı şeklinde yorumlanabilir. Çalışmanın bulgularının ve yorumlarının özellikle lisans ve lisansüstü eğitimi Türkçe olarak tamamlayacak öğrencilerin akademik yazma becerilerinin de gelişimi açısından ve yapılacak diğer çalışmalara bulgu sağlayacağından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Derecelendirilmiş öznellik, olayların gerçeklik durumları, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, öğrenci metinleri

Kaynakça:

Lyons, J. (1977). *Semantics: Volume 2 (Vol. 2)*. Cambridge University Press.

Nuyts, J. (2001). Subjectivity as an evidential dimension in epistemic modal expressions. *Journal of Pragmatics*, 33(3), 383-400.

Radden, G. ve Dirven, R. (2007). *Cognitive english grammar*. Amsterdam, NDL: J. Benjamins.

Smith, C. S. (2003). *Modes of discourse: The local structure of texts (Vol. 103)*. Cambridge University Press.

Uzun, L. (2011). Öznelliğin dilsel kodlanması: Öğrenci anlatılarında bir öznellik sunumu çözümlemesi. *Dil ve Edebiyat Dergisi*, 7(2), 91-107.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretenlerin Kapsayıcı Dil Öğretimine İlişkin Farkındalıklarının İncelenmesi

Ezgi İnal

İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ezgiinal1@aydin.edu.tr

Özet

Nitelikli eğitim hakkından herkesin yararlanabilmesi, eğitimde ulaşılabilirlik, sürdürülebilirlik gibi unsurların birlikte ele alındığı kapsayıcı eğitim; benzer hedefler doğrultusunda kapsayıcı dil eğitimini de içermektedir. Bu durumda kapsayıcı dil eğitimi, kapsayıcı eğitimin önemli bir alt araştırma alanı olarak değerlendirilebilir. Kapsayıcı dil eğitiminde öne çıkan unsurların herhangi bir engeli olmaksızın dil becerilerini kazanamamış ya da istedik düzeye taşıyamamış öğrenciler için geliştirilecek eğitim tasarımlarını ifade etmektedir. Çeşitli konularda dezavantajlı olan öğrencilerin dil eğitimine yönelik gelişim süreçlerinde önemli paydaşlardan biri de öğreticilerdir. Bu bağlamda öğreticilerin kapsayıcı eğitim hakkında bilgi sahibi olmaları önem arz eder. Ayrıca bu konudaki farkındalıkları eğitim süreçlerinin niteliğini artıracaktır. Bu çalışma nicel araştırma desenlerinden tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın verileri Kılcan ve Şimşek (2021) tarafından geliştirilen "Kapsayıcı Eğitime Yönelik Farkındalık Ölçeği" isimli ölçek ile toplanmıştır. Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğreten 49 katılımcıdan elde edilen veriler kapsamında öğreticilerin kapsayıcı eğitime ilişkin farkındalıklarının ne düzeyde olduğu incelenmiş; görüşme soruları ile kapsayıcı eğitim ve kapsayıcı dil öğretimine yönelik bakış açılarının betimsel bir çerçevesi sunulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre yabancı/ikinci dil öğreticilerine yönelik eğitimlerde kapsayıcı eğitim ve kapsayıcı dil eğitimine yönelik içeriklere daha fazla yer verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Kapsayıcı dil öğretimi, kapsayıcı eğitim, öğreticiler, yabancı/ikinci dil öğretimi*

Kaynakça:

Anya, U. (2021). Critical race pedagogy for more effective and inclusive world language teaching. *Applied Linguistics*, 42(6), 1055-1069.

- Blume, C., Gerlach, D., Roters, B., & Schmidt, T. (2019). The ABCs of Inclusive English Teacher Education: A Quantitative and Qualitative Study Examining the Attitudes, Beliefs and (Reflective) Competence of Pre-Service Foreign Language Teachers. *TESL- EJ*, 22(4), n4.
- Demiral, H. (2021). Türk Dili ve Edebiyatı Öğretiminin Kapsayıcı Eğitim İlkelerine Göre Farklılaştırılması. 3. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi Sempozyumu.
- Demirtaş, E. N. (2020). Kapsayıcı Eğitim (ss. 1-11). *Kapsayıcı Dil Öğretimi* (Ed. E. Ünal). Ankara: Vizetek Yayınları.
- Gerlach, D. (2022). Inclusive Language Teaching 16 (p. 87). *Research Questions in Language Education and Applied Linguistics: A Reference Guide* (Ed. H. Mohebbi, C. Coombe), Springer.
- Gökdere, M. (2012). A comparative study of the attitude, concern, and interaction levels of elementary school teachers and teacher candidates towards inclusive education. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(4), 2800-2806.
- Khalid, F. S. (2017). Exploring English language teachers' challenges and coping strategies in teaching slow learners in inclusive education programmes. *IIUM Journal of Educational Studies*, 5(2), 39-53.
- Kılcan, B. & Şimşek, Ü. (2021). Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 120-130.
- Kormos, J., & Nijakowska, J. (2017). Inclusive practices in teaching students with dyslexia: Second language teachers' concerns, attitudes and self-efficacy beliefs on a massive open online learning course. *Teaching and Teacher Education*, 68, 30-41.
- Pfngsthorn, J. (2022). Inclusive communicative language teaching: Hidden contradictions and overt practical issues. *European Journal of Applied Linguistics and TEFL*, 11(2), 177-196.
- Savić, V. M., & Prošić-Santovac, D. M. (2017). English language teachers' attitudes towards inclusive education. *Inovacije u nastavi-časopis za savremenu nastavu*, 30(2), 141-157.
- Uzum, B., Yazan, B., & Selvi, A. F. (2018). Inclusive and exclusive uses of we in four American textbooks for multicultural teacher education. *Language Teaching Research*, 22(5), 625-647.
- Villafuerte, J., & Mosquera, Y. M. (2020). Teaching English language in Ecuador: A review from the inclusive educational approach. *Journal of Arts and Humanities*, 9(2), 75- 90.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sessiz Kısa Filmlerle Bir Konuşma Etkinliği Örneği

Fatih Memiş

*Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Türkçe ve Yabancı Diller Öğretimi Uyg. Arş. Mrkz.
(TÜMER), fmemis@fsm.edu.tr*

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bireylerin dört temel dil becerisinin geliştirilmesinin yanında bireylere hedef dilde iletişim becerilerini kazandırmak amaçlanmaktadır. Demirel'e göre, (2014) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin genel amaçlarından biri de öğrencilerin hedef dil ile anlaşılır bir şekilde konuşabilir hale gelmesidir. Anlatma becerilerinden biri olan konuşma becerisi hedef dildeki teorik bilgilerin pratiğe dönüştürülmesi bakımından oldukça önemlidir. Bireylerin öğrendikleri hedef dilin kurallarını ve kullanım biçimini pratiğe dökabilmeleri için konuşma becerisine işaret eden etkinliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araştırmada bireylerin konuşma becerisini destekleyecek ve alana katkı sağlayacak nasıl bir etkinlik örneği yapılabilir sorusu temel alınmıştır. Filmler, yabancılar Türkçe öğretimi alanında kullanılan dinleme/izleme materyallerinden biridir. Filmler öğrencilerin dikkatini çekerken aynı zamanda dil gelişimlerini olumlu yönde etkiler. Öğrencilerin düşüncelerini sözlü veya yazılı olarak ifade etmesini sağlayan filmler aynı zamanda derse katılımlarını ve derse karşı olan motivasyonlarını artırmaktadır. Buradan yola çıkarak sessiz kısa filmlerle bireylerin konuşma becerisini geliştirebilecek bir etkinlik örneği sunmak amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında verilecek etkinliğin örneğini sessiz animasyon kısa film oluşturmaktadır. Sessiz filmlerin konuşma materyali olarak kullanılması öğrencilerin konuşma becerisini hem dil bilimsel açıdan hem de iletişimsel açıdan öğrenmelerini sağlar. (Tanrıku & Akçıl, 2021). Kısa filmin bireylere izletilmesi, film hakkında konuşmaya yardımcı olabilecek kelimelerin filmde hareketle öğretimi ve seviyeye uygun soruların bireylere yöneltilerek konuşmaya katılımın sağlanması etkinliğin aşamalarını oluşturmaktadır. Etkinliğin ikinci aşamasında filmle alakalı kısa bir kelime öğretiminin yapılması bireyleri konuşmaya teşvik etmesi açısından önemlidir. Bu kelimeler, bireyleri hakkında konuşacakları filmin vermek istediği

mesaja yönlendirecektir. Ayrıca bireyler bu kelimeleri konuşma içerisinde konudan sapmadan daha rahat ve anlamlı bir şekilde kullanabileceklerdir. Etkinlikte kullanılan kısa filmlerin sessiz olması bireylerin kelime hazinesindeki eksikliklerden dolayı izlediklerini anlayamama etkenini ortadan kaldıracaktır. Çalışma Türkçenin yabancı dil olarak öğretim sürecinde kısa sürede uygulanabilirliği, bireylerin dikkatini çekmesi ve onları konuşmaya motive etmesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, konuşma, konuşma becerisi, kısa film, sessiz kısa film.*

Kaynakça:

Arslan, M. ve Adem, E. (2010). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı. *Dil Dergisi*, 147, 63-86.

Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(1),19-30.

Barın, M. (2000). Yabancı Dil Öğretiminde Konuşma Becerisinin Önemi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26, 123-127.

Boztepe, Ç. (2013). *Görsel-İşitsel Materyal Kullanımının Yabancı Dil Öğrenenlerin Motivasyon ve Başarı Düzeylerine Etkisi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ondokuzmayıs Üniversitesi.

Demirel, Ö. (2014). *Yabancı Dil Öğretimi: Dil Pasaportu, Dil Biyografisi, Dil Dosyası* (8. Baskı), Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Göçer, A. (2015). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Konuşma Becerisinin Kazandırılması. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (2), 21-36.

Gürsoy, S. (2017). *Video Kullanımının Dil Becerilerinin Geliştirilmesine ve Öğrenci Motivasyonuna Etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Ufuk Üniversitesi.

Muhamed, O. (2021). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Filmlerin Dinleme/İzleme ve Konuşma Becerisine Etkisi*. [Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.

Tanrıkulu, ve Akçıl, G. (2021). Konuşma Becerisinin Geliştirilmesinde Sessiz Filmin Etkisi: Charlie Chaplin Örneği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25 (1), 377-389.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Moğolistan’da Kazakçanın Mirasçıları: Bir Dil Kullanımı, Kimlik ve Etnolinguistik Canlılık Araştırması

Fatma Albayrak

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, fatma.albayrak@medeniyet.edu.tr

Özet

Orta Asya’nın kültürel miras alanlarından olan Moğolistan’da varlığını sürdüren ikidilli yerel topluluklardan biri, Kazaklardır. Bu çalışmanın amacı, çoğunlukla Batı ve Kuzeybatı Moğolistan bölgesinde yaşam süren Kazak topluluğundaki dil değişimini, miras dil olarak Kazakçanın sürekliliğini ve genç Kazaklar arasındaki etnik kimlik algısını incelemektir. Çalışmanın teorik çerçevesi, Giles ve diğerlerinin (1977) etnolinguistik canlılık teorisine ve Edwards’ın (1992) azınlık dil durumu tipolojisine dayandırılan bu araştırma, incelenmekte olan dilin sürdürülmesi ve geçiş olgusuna kapsamlı bir bakış açısı sunmayı hedefler. Karma yöntem yaklaşımı kullanılan araştırmada; müfredat incelemeleri, doküman incelemesi ve nüfus sayımı raporlarından oluşan bir belge araştırmasının yanı sıra veri toplama aracı olarak anket, odak grup görüşmesi ve yarı yapılandırılmış görüşmeler kullanılmıştır. Araştırmada kartopu örnekleme ve homojen örnekleme kullanılmış; anket uygulamaları için temel eğitimden üniversite seviyesine kadar, Bayan-Ölgey ve Hovd şehirlerindeki Kazak okulları ve devlet okullarıyla birlikte başkent Ulaanbaatar’da öğrenim gören veya mezun, yaşları 12 ila 28 arasında değişen Kazaklar dâhil edilmiştir (n=200). Anket soruları ev, kamusal alan, arkadaşlık ve okul gibi belirli alanlarda dil kullanımı; miras dile yönelik tutumlar ve kimlik kavramlarından oluşan üç bölüme ayrılmış, toplamda yirmi iki sorudan oluşturulmuştur. Odak grup görüşmeleri için homojen vaka örnekleme kullanılmış (Patton, 1990), katılımcılar, anket yanıtlarına ve anketin açık yorumlar bölümünde aktarılan görüşlere göre belirlenmiştir. İki kez gerçekleştirilen odak grup görüşmelerinde ses/video kayıtları alınmıştır. Son olarak, aralarında Kazak toplumundan öğretmenler, okul idarecileri, meclis temsilcilerinin olduğu kişilerle toplam dört yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde nitel ve nicel veriler için ayrı ayrı işlem yapılmış ve ardından karşılaştırılmıştır. Anketten elde edilen nicel

verileri analiz etmek için SPSS paket yazılımı kullanılmıştır. Odak grup görüşmeleri ve yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen ses/video kayıtları, araştırmacı ve ana dili Kazakça olan bir Türkolog yardımıyla yazıya dökülmüştür, veriler kelimesi kelimesine yazıya aktarılmıştır. Tüm verilerin derinlemesine incelenmesi neticesinde, Moğolistan Kazaklarının miras dilleri ve etnik kimliklerine dair görüşleri, dil kullanım durumları ve Kazakçanın etnolingüistik canlılığına dair detaylı değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Moğolistan Kazakları, etnolingüistik canlılık, miras dil, dil teması*

Kaynakça:

Auyeskan, R. (2021). Moğolistan kazaklarının dili -sosyolingüistik inceleme-. [Doktora Tezi]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Bourhis, R. Y., Giles, H., & Rosenthal, D. (1981). Notes on the construction of a 'subjective vitality questionnaire' for ethnolinguistic groups. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 2(2): 145–55. <https://doi.org/10.1080/01434632.1981.9994047>

Edwards, J. R. (1992). Sociopolitical aspects of language maintenance and loss: Towards a typology of minority language situations. In Fase, W., Jaspaert, K., & Kroon, S. (Eds.) *Maintenance and loss of minority languages*. 37–54. Amsterdam: John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/sibil.1.05edw>

Giles, H., Bourhis, R. Y., & Taylor, D. M. (1977). Towards a theory of language in ethnic group relations. In (Ed.) Giles, H. *Language, ethnicity and intergroup relations*, 307–348. London: Academic Press.

Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods* (2nd ed.). Newbury Park, CA: Sage Publications.

Rajan, R. (2018). Tamil and Tamils: A Study of Language and Identity amongst the Indian Tamil Community in Singapore. [PhD Thesis]. Australia: Curtin University.

Yağmur, K. (2011). Does Ethnolinguistic Vitality Theory account for the actual vitality of ethnic groups? A critical evaluation. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 32(2): 111–120. <https://doi.org/10.1080/01434632.2010.541914>

Yağmur, K., & Kroon, S. (2006). Objective and subjective data on Altai and Kazakh ethnolinguistic vitality in the Russian Federation Republic of Altai. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 27(3): 241–58. <https://doi.org/10.1080/01434630608668778>

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Belçika’da Yaşayan İki Dilli Okul Öncesi Dönem Türk Çocuklarının Türkçe Kavram Gelişiminin İncelenmesi

F. Güneş Erdoğan

Belçika Türk Dili Enstitüsü Uyum ve Araştırma Merkezi

gerdoganfge@gmail.com

Özet

Türkçe, yalnızca Türkiye sınırlarında kullanılan bir dil olmamakla birlikte giderek artan bir taleple yabancılar tarafından talep edilmektedir. Bunun yanı sıra Türkiye’den göç etmiş yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız, buldukları ülkede ana dillerini ve kültürlerini kendinden sonra gelen nesillere aktarma gayretiyle dil aktarımını sürdürmeye çalışmaktadırlar. Bu aktarım sırasında buldukları ülkenin diline, eğitim kurumlarında maruz kaldıklarından dolayı ev dilleri her ne kadar Türkçe olsa da eğitim dilinin yoğunluğu ile birlikte çocukların ana dillerinde okula başladıktan sonra hem anlama hem de kavrama açısından zayıflamalar kaçınılmaz olmaktadır. Bu zayıflama süreci tam olarak ne zaman başlamakta, okul öncesi eğitimi alan çocuklar ana dillerine ne kadar hakim gibi sorular ortaya çıkmaktadır.

Genesee ve arkadaşları göçmen iki dilliliğini ‘Etnik Dilsel Çoğunluk ve Etnik Dilsel Azınlığın Konuştuğu Dil’ olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlamanın sebebi etnik dilsel çoğunluğun konuştuğu dilin, azınlıkların konuştuğu dile oranla toplum tarafından daha saygın karşılandığını düşündükleri içindir (Süverdem ve Ertek, 2020:197).

Cummins, birinci dilden ikinci dile aktarımın kolay bir şekilde sağlanabilmesi için 3 koşulun gerçekleşmesi gerektiğini savunur. Bunlardan ilki, birinci dilde yetkin düzeye ulaşmış olmak, ikincisi, ikinci dili edinirken yeterli düzeyde nitelik ve nicelik dil girdisi, son olarak ise dili edinmek için gerekli motivasyona sahip olmak (Süverdem ve Ertek, B. 2009:199). Buna da Cummins’in ‘Gelişimsel Bağımlılık Kuramı’ denir.

30 yılı aşkındır sürdürülen psikolojik, eğitim bilimsel ve dilbilimsel araştırmalar, iki dilliliğin bilişsel alanda; soyut kavramları anlamayı ve ifade becerisini artırdığını, iki dilli çocukların tek

dilli olanlara oranla sözel ve simgesel anlamda daha yaratıcı olduklarını göstermektedir (Manço, ve Manço, 2017:4).

Bu çalışmada, Belçika'da yaşayan iki dilli çocuklarda anadilde Türkçe kavram bilgisinin ne düzeyde olduğuna yanıt aranarak test edilip, kavram bilgisi seviyesi belirtilerek kavram bilgisinin iki dilde de eş zamanlı olarak güçlendirilmesine yönelik neler yapılabileceğiyle ilgili önerilerde bulunulması amaçlanmaktadır. Kavram listesinde okul öncesi dönem 48-72 aylık çocuklar için programa dahil edilen 11 kategori, 60 üzeri kavram çiftinden 20 kavram çifti, en sık karşılaşılan çiftler olduğundan örneklendirilmiştir.

Soru-cevap yöntemiyle Rubrik değerlendirme uygulanmıştır. Hazırlanan kavram çiftlerinin görselleri çocuklara gösterilerek sorular yöneltilmiş, verilen yanıtlara göre de üç seviyede (çok başarılıyım-başarılıyım-desteklenirsem başarılıyım) değerlendirilmiştir. Araştırma evreni, 2021-2022 eğitim öğretim yılında Belçika'da yaşayan iki dilli, okulöncesi dönem, 5-6 yaş anadili veya anadillerinden biri Türkçe olan çocuklar ve çocuk sayısı 18 olarak belirlenmiştir.

Çocuklar genellikle sorulan kavram çiftlisinin soru içerisinde ismi geçen kavrama görselde doğru yanıt verirken diğer görsel 'ne-nasıl' sorularının karşılığı olan kelimeyi ifade etmekte zorlandıkları gözlemlenmiştir. Bu da kavramın farkındalığının olduğunu, anlama kısmında sorun olmadığını, fakat konuşma sırasında ifade edilemediğini göstermektedir. Katılım sağlayan çocuklar arasında kız öğrencilerin genel kavram bilgisinin erkeklere oranla %4 daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Temel Kavramlar, iki dilli çocuklar, Belçika, anadilde Türkçe öğretimi.

Kaynakça:

Manço, Altay A. Manço, Ural. (2017). Belçika'da Çok Dilli Okul Öncesi Eğitim ve Türk Kökenli Göçmen Çocukların Durumu, <https://www.academia.edu/36588844> Erişim Tarihi: 04.10.2021

Süverdem, F. B. ve Ertek, B. (2020). İki Dillilik ve İki Kültürlülük: Göç, Kimlik ve Aidiyet. The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences, 6/2, 183-207.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Okuma Metinlerindeki Kelimelerin Sıklıkları ile Ulusal Derlemdeki Sıklığın Karşılaştırılması

Furkan Varol¹, Ayşegül Candan²

¹Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
furkanvaarol@gmail.com

²Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Öğretmenliği Bölümü,
candanaysegul06@gmail.com

Özet

Sıklık bir dildeki kelimelerin, birbirlerine oranla kullanım sayılarını ifade eder. Bir kelimenin dildeki sıklığını bilmek hem o dili kullanan kişilerin anadillerinin söz varlığını tanımalarını hem de o dili yabancılara öğretirken çeşitli materyaller oluşturmalarını sağlar. Bu bağlamda yapılan bazı çalışmalar mevcuttur. Alanyazında, yazındaki kaynakları tarayıp kelimelerin sıklıklarını saptamak amacı ile bazı çevrimiçi programlar kullanılmaktadır. Bu programlardan birisi de Türkçe Ulusal Derlemi (TUD)'dur. Bu program araştırmacılara yazılı ve sözlü kaynakları tarayarak kelimelerin Türkçe derlemde kullanım sıklıklarını saptama imkânı tanımaktadır. Kelimelerin derlemdeki sıklıklarının saptanması hem anadil hem de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak materyallerin içeriklerini oluşturmada araştırmacılara katkı sağlamaktadır. Bu araştırmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan "İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1" kitabındaki okuma metinlerinde bulunan ad, fiil, sıfat, zarf ve soru sözcükleri türündeki kelimelerin sıklıklarını belirlemek ve oluşturulan söz varlığının ulusal derlemdeki sıklık ile karşılaştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda bu araştırmada "İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1" kaynağında kullanılan okuma metinlerindeki kelimelerin sıklıkları ile bu kelimelerin Türkçe ulusal derlemdeki sıklıkları saptanmış, veriler karşılaştırılarak yorumlanmıştır. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada kaynak kitapta en fazla kullanılan kelimeler "cibakaya 2.3" programında saptanmış, sıklığı en fazla olan kelimelerden ilk beşi seçilmiş, seçilen kelimelerin türleri belirlenmiştir. Belirlenen kelimelerin derlemdeki sıklıkları "Türkçe Ulusal Derlemi (TUD)" da saptanmıştır. Kelimelerin kaynak kitaptaki sıklıkları ile derlemdeki sıklıkları karşılaştırılarak veriler tablolastırılmıştır. Araştırma sonucuna göre incelenen kaynaktaki kullanılan metinlerin tamamında metindeki sıklığı ile ulusal derlemdeki sıklığı paralel olmayan kelimeler

saptanmıştır, incelenen kaynaktaki okuma metinlerinin kelime seçiminde ulusal derlemden faydalanılmadığını sonucuna ulaşılmıştır

Anahtar kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, okuma metinleri, derlem, yazılı/sözlü yazın, sıklık*

Kaynakça:

Aksan, D. (2004). *Dilbilim ve Türkçe Yazıları*. İstanbul: Multilingual.

Aksan, D. (2009). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: TDK Yayınları.

Aksan, Y., Aksan, M., Koltuksuz, A. Sezer, T., Mersinli, Ü., Demirhan, U. U., Yilmazer, H., Atasoy, G., Öz, S., Yıldız, İ. ve Kurtoğlu, Ö. (2012). Construction of the Turkish National Corpus (TNC). *Proceedings of The eight international conference on language resources and evaluation (LREC 2012)*, (s. 3223-3227).

Çiriş, M., Arslan, M. (2021). Ortak Avrupa Dil Referansı bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Yağmur ders kitaplarının kelime sıklığı açısından incelenmesi. *Journal of Research In Turcic Languages*, 3(2), 51-61.

Karadağ, Ö. (2005). İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Araştırma. [Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].

Kurudayıoğlu, M. (2005). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Araştırma. [Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].

Ölker, G. (2012). Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü (1945-1950 Arası). *Dil Araştırmaları*, 11 (11), 222-226.

Özbay, M. & Melanlıoğlu, D. (2008). Türkçe Eğitiminde Kelime Hazinesinin Önemi. *Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 30-45.

Toprak, F. (2011). Yabancılar Türkçe Öğretimi Kitaplarındaki Okuma Parçaları ve Diyaloglar Üzerine Bir Değerlendirme. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (29), 11-24.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Mobil Dil Öğrenimi/Öğretimi: 'Busuu' Uygulaması

Gökçe Mısırlı

İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi, Doktora Programı, misirli gokce@gmail.com

Özet

Teknolojinin hızla gelişmesi ve dijital araçların kullanımının yaygınlaşması ile yabancı dil öğretimi ve öğreniminde mobil dil öğrenimi/öğretimi kavramı yer bulmuştur. İpod, tablet, akıllı telefon gibi taşınabilir dijital araçlar aracılığıyla gerçekleştirilen (Castaneda&Cho, 2016) mobil dil öğrenimi/öğretimi, yenilikçi ve hızlı gelişen bir araştırma alanıdır. Mobil dil öğrenimi/öğretimi terimi, 2007'de akıllı telefonların piyasaya sürülmesiyle işlevsellik kazanmıştır (Kétyi, 2016). Akıllı telefonlardaki dil öğrenim uygulamaları on yılı aşkın süredir öğrencilere öğretim materyalleri ve ortamları sunmaktadır. Mobil öğrenme araçları yabancı dil öğrenenlere zaman ve mekândan bağımsız, kişiselleştirilmiş ve kendi kendine öğrenme imkânı tanıyarak öğrencilerin öğrenim süreçlerini planlamaları, öğrenme bağımsızlığı kazanmaları, akranları ile etkileşime geçmeleri ve dil becerilerini geliştirme gibi faydalar sağlamaktadır (Klímová, 2018). Mobil dil öğrenimi, yabancı dil öğrenimi sürecini sınıf ortamı ötesine taşıyarak öğrenmeyi teşvik etmektedir ve öğrencilere kaynak çeşitliliği olanağı sunmaktadır. Öğreticiler mobil öğrenme araçları ile sınıf ortamlarında yaratıcı, eğlenceli ve etkileşimsel dersler planlayabilmektedir. Bu sebeplerle çalışmamızda mobil dil öğrenimi/öğretimi alan yazını ele alınmış ve dünya çapında dil öğrenimi alanında tercih edilen uygulamalardan biri olan, 120 milyon kullanıcıya sahip 'Busuu' uygulaması; yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dil becerilerini geliştirmeye yardımcı olup olamayacağı ve öğreticilere derste bu uygulamadan faydalanıp faydalanamayacakları sorularına cevap bulunması açısından doküman analizi yöntemi ile incelenmiştir. Çalışma kapsamında 'Busuu' uygulamasının genel yapısı ve özellikleri, dil düzeylerine göre müfredatı, materyallerdeki etkinlik türleri, uygulamada yapay zekâ kullanımı, geribildirim biçimleri ve oyunlaştırma unsurları incelenerek uygulamanın olumlu ve olumsuz yönleri belirlenmiş; bu doğrultuda uygulamanın yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi ve öğretimi ne şekilde kullanılabileceği açıklanmıştır. Çalışma, yabancı dil olarak

Türkçe öğrenim/öğretiminde sınıf ve sınıf dışında ortam ve materyallerin çeşitlendirilmesi, öğrencilere uygun olabilecek ek materyallerin araştırılması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, mobil dil öğrenimi, mobil dil öğretimi, dil öğrenme uygulamaları, Busuu.*

Kaynakça:

- AlDakhil, M., & AlFadda, H. (2022). EFL learners' perceptions regarding the use of Busuu application in language learning: evaluating the technology acceptance model (TAM). *English Language Teaching, 15*(1), 1-15.
- Becel, A. (2015). Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla geliştirilen mobil uygulamalara yönelik bir inceleme. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 1*, 256-273.
- Aytan T. ve Ayhan N. H. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dijital ortamlar. *International Journal of Bilingualism Studies, 1*(1), 3-37.
- Becel, A. (2015). Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla geliştirilen mobil uygulamalara yönelik bir inceleme. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 1*, 256-273.
- Castaneda, D. A., & Cho, M. H. (2016). Use of a game-like application on a mobile device to improve accuracy in conjugating Spanish verbs. *Computer Assisted Language Learning, 29*(7), 1195-1204.
- Citrayasa, V. (2019). Junior high school students' lived experiences of learning English using Busuu. *Indonesian EFL Journal, 5*(2), 85-92.
- Dumanlı Kadızade, E. (2015). Yabancılara Türkçe öğretiminde akıllı telefon uygulamaları üzerine inceleme. *The Journal of Academic Social Sciences, 3*(10), 742-752.
- Hend, M.A.H. (2021). *Learning Turkish as a foreign language with educational digital games: analyzing digital Turkish learning games and determining the usability and the views of student's benefits from educational digital games* [Unpublished master's thesis, Bursa Uludağ University].
- Kétyi, A. (2015, August). Practical evaluation of a mobile language learning tool in higher education. In *Critical CALL–Proceedings of the 2015 EUROCALL Conference, Padova, Italy* (pp. 306-311). Research-publishing. net.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Söylem Belirleyicilerinin İkinci/Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanımı: B1-B2 Seviyesi

Gönül Özkollargil

Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yabancılara Türkçe Öğretimi Anabilim Dalı,

gonulozkollargil@gmail.com

Özet

Söylem belirleyicileri sözlerin birden fazla işlevde kullanılarak anlatımı güçlendirmede etkili bilişe, anlatıma, sosyal ve metne dair alanlarda işlevleri olan bir dizi dilbilimsel öğelerdir (Schiffrin, 1987; akt. Çakır Sarı, 2020). Son yıllarda günlük konuşma söylemine artan ilgiyle birlikte söylem belirleyicileri de dikkat çekmiştir. Daha önceleri bu dil birimlerinin söylemdeki boşlukları doldurmaya yarayan anlamsız boş sözcükler olduğu düşünülmüştür (Özbek, 1998, s.38). Fakat bu belirleyiciler, konuşmada akıcılığı geliştirmek, sözlü paragraf bütünlüğünü sağlamak, ana dil konusu gibi seçimler yapabilmek ve konuşma sürecinde iletişimsel becerileri aktif olarak kullanmak için oldukça önemlidir (Çakır Sarı, 2020). Bu açıdan hem söylem düzenleyici hem söylemin farklı bölümleri arasında ilgi kurucu, konuşma sırası ve söylem konusu düzenleyici işlevleri vardır. Yüklendikleri işlevleri ne olursa olsun bu sözcükler genel anlamda etkileşimsel düzeyde görev yapmaktadır. Bu bağlamda yabancı/ikinci dil öğretiminde de öğrenilmesi ve öğretilmesi gerekmektedir. Alanyazın incelendiğinde ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde söylem belirleyicileri konusunda yeterli düzeyde çalışmanın yapılmadığı tespit edilmiştir. Buna göre çalışmanın amacı Türkçeyi ikinci/yabancı dil olarak öğrenen B1-B2 seviyesindeki öğrencilerin günlük konuşma dilinde söylem belirleyicilerini sıklık bakımından nasıl ve hangi işlevde kullandıklarını belirlemektir. Söz konusu çalışma nitel yöntemle desenlenecektir. Çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanacaktır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu 20 öğrenci ve 10 öğreticiye uygulanacaktır. Elde edilen veriler, CHAT çeviriyazı formatı ve CLAN programında FREQ komutu ile hesaplanarak analiz edilecektir. Veriler analiz edilirken betimsel analiz tekniğinden yararlanılacaktır. Sonuç olarak, öğretmenlerin Türkçe öğretim sınıflarında söylem belirleyicileri

kullanımına dair düşünceleri, söylem belirleyicilerinin öğretici ve öğrenciler tarafından kullanımı, söylem belirleyicilerinin öğretimi ve söylem belirleyicilerinin pragmatik önemi ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Konuşma becerisi, söylem belirleyicileri, öğretim programlarında söylem belirleyicileri, sınıf içi söylemde öğreticilerin söylem belirleyicisi kullanımı.*

Kaynakça:

Başutku S. ve Çelik N. (2020, Aralık, 12) Schiffrin'in söylem modeline göre yabancı dil olarak Türkçe Öğretiminde söylem belirleyicilerinin incelenmesi. N. Yazıcı(Oturum başkanı),Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sempozyumu. Ankara,Türkiye.

Cutting, J. (2000). Analyzing the Language of Discourse Communities.Oxford: Elsevier Science.

Demirel, Ö. (2012). Yabancı dil öğretimi.Ankara:Pegem Akademi.

Demiray, C. (2019). Türkçede günlük konuşma bağlamında kullanım sıklığı yüksek söylem belirleyicilerinin işlev ve konum özellikleri.[Yüksek lisans tezi / Dokuz Eylül Üniversitesi].

Çakır Sarı, H. (2020). Türkçe öğretmenlerinin söylem belirleyicisi kullanımı.Dil Dergisi, 171/1.

Güneş, F. (2013). Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller. Ankara:Pegem Akademi Yayınları.

Güneş, F. (2014). Konuşma öğretimi yaklaşım ve modelleri. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(1), 1-27.

Gündüz, O., ve Şimşek, T. (2014). Anlatma teknikleri 2 uygulamalı konuşma eğitimi el kitabı. Ankara: Grafiker Yayınları.

Hilliard, A. (2014). Spoken grammar and its role in the English language classroom.English Teaching Forum. 4,2-13.

İşisağ,K.U., ve Demirel, Ö. (2010).Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin konuşma becerisinin gelişiminde kullanılması. Eğitim ve Bilim, 35(156), 190-204.

Özbek, N. (1998). Türkçede söylem belirleyicileri.Dilbilim Araştırmaları, s37-47

Özdemir, E. (2008). Güzel ve etkili konuşma sanatı. İstanbul:Remzi Kitabevi.

Paltridge, B. (2011). Discourse Analysis.Londra: Continuum.

Schiffirin, D. (1987). Discourse markers.Cambridge University Press.

Sarı, İ. (2020). Dede Korkut Kitabı'nda söylem belirleyiciler. bilig- Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi 93: 29-52.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Türkçe ve Türk Kültürü Dersine Yönelik Makalelerin Eğilimleri

Gürkan Moralı¹, Ece Özbulun²

¹Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, gurkanmorali@gmail.com

²Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, eceozbulunn@gmail.com

Özet

Türkçe ve Türk kültürü dersi, yurtdışında yaşayan Türk çocuklarının Türkçe, Türk kültürü ve Türkiye ile bağlarını sürdürmesi bakımından önemli bir araçtır. Bu ders yoluyla çocuklar Türkçe öğrenmekte, dil becerilerini geliştirmekte ve Türk kültürünü tanıyıp deneyimlemektedir. Literatürde Türkçe ve Türk kültürü dersine yönelik sadece makalelerin eğilimlerini inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Kartal Güzel (2022) tarafından bu derse yönelik hem makaleler hem de tezler bir arada incelenmiştir. Kartal Güzel (2022) çalışmasında yıl aralığını 1989-2021 olarak belirlemiş, sadece DergiPark üzerinden tarama gerçekleştirilmiş ve toplam 36 makaleye ulaşabilmektedir. Ancak çalışmasında ortaya çıkan önemli bir bulgu, bizi Türkçe ve Türk kültürü dersine yönelik sadece makalelerin eğilimlerini tespit etme noktasında harekete geçirmiştir. Çalışmada tezlerle birlikte incelenen 45 çalışmanın neredeyse %30'unun 2021 yılında yayımlandığı görülmüştür. Bu bulgu, son yıllarda Türkçe ve Türk Kültürü dersine yönelik bilimsel çalışmaların arttığını kanıtlamaktadır. Ayrıca 2021'den sonra daha fazla sayıda çalışmanın yapılabileceği ihtimalini de düşündürmektedir. Bu sebeple çalışmada 2023 yılına kadar Türkçe ve Türk Kültürü dersiyle ilgili yayımlanan makaleler incelenerek makalelerdeki eğilimler bütüncül bir bakış açısıyla belirlenmeye çalışılmıştır. Bu yolla Kartal Güzel (2022) tarafından elde edilen bulguların daha da çeşitlendirileceği, farklı arama motoru ve veri tabanlarının işe koşularak daha fazla makaleye erişilebileceği öngörülmüştür.

Bu çalışmanın amacı, Türkçe ve Türk kültürü dersiyle ilgili bilimsel makalelerin araştırma eğilimlerini belirleyebilmektir. Bu amaç doğrultusunda 2023 yılına kadar yayımlanmış ve Google Akademik, Sobiad, ULAKBİM TR Dizin ve DergiPark üzerinden erişim sağlanabilen bilimsel makaleler ele alınmıştır. Çalışma, nitel araştırma çerçevesinde doküman incelemesine dayanmaktadır. Veriler hem betimsel hem de içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Veri analizi sonucunda, makalelerin yıllara göre genel olarak artma eğiliminde olduğu tespit edilmiştir.

1990-2022 yılları arasında yayımlanan 61 makalenin, özellikle 2015 yılından itibaren daha fazla sayıda çalışmada ele alındığı görülmüştür. 2019 yılı dikkate alınmadığında 2015'den itibaren her yıl Türkçe ve Türk Kültürü dersiyle ilgili en az 5 makalenin yayımlandığı belirlenmiştir. İncelenen çalışmalarda makale dili olarak Türkçenin öne çıktığı tespit edilmiştir. Az sayıda makalenin İngilizce ve çift dilli olduğu görülmüştür. Yazar sayısı bakımından makalelerin ağırlıklı olarak tek ve iki yazarlı olduğu gözlenmiştir. Konulara göre makalelerin kitap incelemesi, durum tespiti, öğretim programı, Türkçe ve Türk Kültürü öğretmenleri, derse yönelik görüşler, öğretim yaklaşım, yöntem ve teknikleri, dil becerileri, ihtiyaç analizi, eğitim politikası, araştırma eğilimleri, materyal seçimi/kullanımı, model önerisi ve ölçek geliştirme konularında gerçekleştirildiği ortaya çıkmıştır. En fazla sayıda çalışmanın kitap incelemesine dayandığı görülmüştür. Araştırma yöntemi bakımından nitel araştırmada, araştırma modeli açısından tarama modelinde ve verilerin toplanmasına göre doküman incelemesinde yoğunlaşıldığı tespit edilmiştir. Örneklem yöntemi bakımından basit seçkisiz örneklemenin daha çok tercih edildiği görülmüştür. Örneklemde ise en çok dokümanların yer aldığı bulunmuştur. Verilerin analizinde ise en çok içerik analizine başvurulduğu gözlenmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda Türkçe ve Türk Kültürü dersine yönelik makalelerin sınıf ortamındaki uygulamaları konu edinmesi önerilmektedir. Bu konuda literatürde bir boşluğun olduğu görülmüştür. Çünkü bu alandaki birçok çalışmanın kitap incelemesi şeklinde dokümanların analizine odaklandığı görülmüştür. Ayrıca Türkçe ve Türk Kültürü dersine yönelik yayımlanacak makalelerde yöntem, model, örneklem, örneklem yöntemi, verilerin toplanması ve analizi başlıklarına ayrı ayrı yer verilerek makalelerin yöntem bölümlerinin metodolojik açıdan doğru bir biçimde yapılandırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe ve Türk kültürü, Türkçe ve Türk kültürü dersi, eğilim, araştırma eğilimleri.*

Kaynakça:

Kartal Güzel, P. (2022). Türkçe ve Türk Kültürü dersine ilişkin hazırlanan makale ve tezleri incelenmesi. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 8(52), 676-685.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Are Word Associations in L1 Lexicon and Corpus Related and Can They Shape Vocabulary Teaching Materials?

Hakan Cangır

Ankara University, School of Foreign Languages, hcangir@ankara.edu.tr

Abstract

Collocations are ubiquitous in native language usage and research indicates that they facilitate the formation of the utterances with less processing effort. Moreover, considerable emphasis is placed on instructing collocations in second or foreign language classes, with the aim of providing cognitive relief to language learners and enhancing their natural-sounding expressions. The way collocations are structured in the mental lexicon and how they are processed has been investigated from many different angles, particularly scrutinising languages within the Indo-European language family. However, there has been limited effort to elucidate how certain word combinations are connected in the mind of L1 Turkish users. More importantly, to the best of the writers' knowledge, no endeavour has been made to discuss the extent to which L1 users' intuitive lexical networks and the lexical associations in a representative corpus correlate and how the potential intersection can be used to guide material design in teaching Turkish as a foreign language. Motivated by this need and in light of earlier research, such as *Collocational Priming* (Hoey, 2005) and *Lexical Approach* (Lewis, 1993), the current study explores the lexical associations in the L1 Turkish mental lexicon with the help of a word association task designed using Google forms. Participants (N=38) were given a cue word (adj. in this case), which were extracted from two textbooks (A2 and B1 level of the *New İstanbul* series) and they were asked to generate three potential nouns following the cue word. Depending on their position (3 pts. if in the 1st row, 2 pts. if in the 2nd row, 1 pt. if in the 3rd row) and the overall frequency (how frequently it appeared out of 38 responses), each word combination was assigned to a frequency category (low-mid-high). The detected frequency profiles were compared against the Turkish Web 2020 corpus (accessible through Sketchengine). The results demonstrate a moderate correlation between the lexical associations in the mental lexicon of native Turkish speakers and the associations (Delta-P 1>word 2)

identified in the corpus. Additionally, the level of the word combinations appears to influence the participants' judgments. Finally, these promising findings have been discussed from both psycholinguistic and Turkish as a foreign language teaching perspective.

Key Words: Collocations, Word Associations, Mental Lexicon, Teaching Turkish as a Foreign Language

References:

Hoey, M. (2005). *Lexical Priming: A New Theory of Words and Language* (1st ed.). Routledge.

Lewis, M. (1993). *The Lexical Approach*. Hove: Language Teaching Publications.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Translanguaging Approach in Writing Turkish as a Second Language: An Experimental Study

Hatice Altun

*Pamukkale Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu,
haticealtun@gmail.com*

Özet

It is a generative time in the study of language and literacy, and scholars in education have been seeking possibilities to exploit students' linguistic repertoires as pedagogical sources in order to leverage their language proficiencies. Translingualism in applied linguistics is emerging in this context as a new approach, and the improvements that have been made in theorization about translingual practices need to be accordingly supplemented with translingual pedagogies. In response, this study offers a practitioner research study on teaching process writing in an international classroom in Turkey from a translingual perspective. Also, this study is based on the assumption that it is possible to learn from learners' translanguaging strategies while they are developing their academic writing skills in Turkish. The study anticipates finding out whether the translingual pedagogy applied in academic writing classes would contribute to the writing skills of the students by helping them to reorganize and rearrange their multiple linguistic repertoires. Based on a classroom ethnography, this study describes the research methodology to examine the possibilities of studying the norms and facets of translingual writing process. Qualitative data gathered through think aloud protocols of students, follow up interviews, field observations, and writing products over one academic semester. Multiple forms of gathered data classified and analysis of seven plurilingual students' persuasive essay outputs conducted through Canagarajah's (2011) translanguaging strategies: recontextualization, voice, interactional, and textualization, and traditional qualitative coding methods. Despite challenges, findings highlight the potential of translanguaging strategies to enhance writing skills and foster sophisticated understanding of language learning. The study advocates for institutional support for teacher development in sociolinguistics and multilingualism, and calls for further research in diverse contexts to explore the potential of translanguaging in second language writing courses. The result of the study is expected to contribute to the existing translanguaging literature by offering multiple facets of a translingual writing classroom pedagogy application.

Key words: *Translanguaging, Turkish as a second language, L2 writing*

References:

Canagarajah, S. (2011). Codemeshing in Academic Writing: Identifying Teachable Strategies of Translanguaging. *The Modern Language Journal*, 95(3), 401-417. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2011.01207.x>.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Rica Söz Ediminin Yabancı Dil Sınıflarında Öğretilmesine Yönelik Bir Uygulama Önerisi¹

Hatice Dilek Çağ², Fatma Bölükbaş Kaya³

²Millî Eğitim Bakanlığı, *dilekcag@yandex.com*

³İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Eğitim Fakültesi, *fbolukbas@istanbul.edu.tr*

Özet

Söz edimleri; özür dileme, şikâyet etme, istekte bulunma, reddetme, iltifat etme ya da teşekkür etme gibi dilin belirli sosyal işlevlerine verilen addır (Cohen ve Ishihara, 2020, s. 114). Bir dili yabancı dil olarak öğrenenlerin söz edimlerini yerinde ve uygun biçimde gerçekleştirmeleri birden çok faktörden etkilenmekte ve edimsel beceride yetkin olmayı gerektirmektedir. Rica söz edimi, günlük hayatta en çok kullanılan söz edimlerinden biridir ve dil öğrenenlerin uygun yapıyı seçmeleri, dili doğru ve yerinde kullanmaları için oldukça önemli görünmektedir. Diğer yandan, dil öğrenilen ortamın edimsel gelişimi etkilediği bilinmektedir. Araştırmalar, hedef dilin konuşulmadığı ülkede dil öğrenenlerin hedef dilin konuşulduğu ülkede dil öğrenenlere göre edimsel açıdan birtakım zorluklar yaşadıklarını ortaya koymaktadır (Enslin, 2010; Kahraman ve Akkuş, 2007; Wai-Cook, 2012). Bu doğrultuda, bu araştırma kapsamında Türkçeyi yurt dışında yabancı dil olarak öğrenen A1-A2 öğrencilerinin rica söz edim kullanımlarının geliştirilmeleri amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

-Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A1-A2 düzeyindeki öğrencilere yönelik rica söz edimi kazanımları nelerdir?

¹ Bu bildiri, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa'da Prof. Dr. Fatma BÖLÜKBAŞ KAYA danışmanlığında Hatice Dilek ÇAĞ tarafından hazırlanmış "Yurt Dışında Türkçe Öğrenenlerin Söz Edimleri Kullanımlarının Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

-Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A1-A2 düzeyindeki öğrenciler için rica söz ediminin öğretimi nasıl olmalıdır?

-Rica söz edimine yönelik uygulama önerisi, A1-A2 düzeyinde Türkçe öğrenen öğrencilerin söz edim kullanımlarını nasıl etkilemektedir?

Betimsel tarama modelinde yürütülen bu araştırma kapsamında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için bir uygulama önerisi geliştirilmiştir. Uygulama önerisinin geliştirilebilmesi için öncelikle alanyazın taraması yapılmış, ardından yurt dışında yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Tüm bu verilerin ışığında, rica söz ediminin yurt dışında öğretilmesi için kazanımlar belirlenmiştir. Bu kazanımlara yönelik 3 farklı rica ünitesi hazırlanmış ve bu üniteler Slovakya'da yer alan Comenius Üniversitesi öğrencilerine 9 ila 11 hafta süre ile uygulanmıştır. Uygulamalara yönelik öğrencilerin görüşleri ve uzmanların görüşleri alınmış, araştırmacı günlüğü ile araştırma süreci takip edilmiştir. Araştırmacının gözlemlerinden, uzmanların ve öğrencilerin görüşlerinden hareketle uygulama sürecinde aksayan hususlar belirlenerek ünitelerin düzenlenmesi sağlanmıştır.

Araştırmanın sonucunda, öğrenciler pratik yapma fırsatı verdiği için konuşma etkinliklerini ve bağlam içerisinde dili öğrenme imkânı tanıdığı için diyalogları faydalı bulduklarını dile getirmişlerdir. Ayrıca, ricaları bağlam içerisinde öğrenmekten ve gerçek yaşam deneyimleri ile karşılaşmaktan memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Uygulamalardan sonra öğrencilerin rica söz edimini yerinde ve uygun biçimde kullanmaya başladıkları araştırmacı tarafından gözlenmiştir. Tüm bunlara ek olarak, öğrencilerin ricanın yüz tehdit edici etkisini azaltmak için sıklıkla kullanılan hafifletici araçları (izninizle, rica etsem, zahmet olmazsa, sakıncası yoksa vb.) uygulamalardan sonra uygun biçimde kullanmaya başladıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, söz edimleri, rica söz edimi.

Kaynakça:

Cohen, A. D. ve Ishihara, N. (2020). Kullanımbilim (M. Ayakaban İpek, Çev). B, Tomlinson (Ed.), *Uygulamalı dilbilim ve materyal geliştirme* içinde (ss. 113-126). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Enslin, T. (2010). *Acquisition of greetings, requests, and apologies by Japanese students in an ESL vs. an EFL environment*. Center for the Advancement of Higher Education. Erişim Tarihi: 30 Mart 2020, <https://bit.ly/3tzTcN9>

Kahraman, B. ve Akkuş, D. (2007). Japonca öğrenen Türk öğrencilerin Japonca rica ifadelerini kullanım özellikleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(1), 122-138.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Türkçenin Çocuklara Yabancı Dil Olarak Öğretimi: Kapsayıcı Dil Öğretimi Deneyimi

Hilmi Demiral

*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı,
hilmidemiral@ogu.edu.tr*

Özet

Toplumsal hayatın yerelden küresele evrilmesi, insanoğlunun talep ve beklentilerinin ile eğitim ortamlarının da değişmesine sebep olmuştur. Geçen yüzyılda çocuğunun grupla öğrenmesine ses etmeyen veliler bugün artık bireysel tercihlerine göre içerikle sunulmasını istemektedir. Aynı şekilde devletin eğitim politikaları da her öğrencinin farklı olduğuna, bunun için de sınıf içi ya da dışındaki öğrenme ortamlarının bireysel özelliklere dikkat ederek farklılaştırılması gerektiğine göre şekillenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda ortaya çıkan kapsayıcı eğitim; “Kişinin kendi içindeki ve diğer kişilerle arasındaki farklılıkları dikkate alarak bütün öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda ilgili destek ve eğitim hizmetlerinden yararlanması yoluyla birlikte öğrenmelerini destekleyen bir eğitim yaklaşımı”dır. Bu eğitim yaklaşımının bileşenlerinden olan kapsayıcı dil öğretimi ise öğretmen adaylarına “Tespit edilebilir zihinsel ve fiziksel engeli olmadığı hâlde; düzeyine uygun okuma, yazma, konuşma, dinleme ve görsel okuryazarlık becerileri kazanamamış öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için zenginleştirilmiş dil öğretim etkinlikleri hazırlama ve uygulama çalışmaları becerisi kazandırmak”tır. Gerek okul öncesi gerek sınıf öğretmeni gerekse Türkçe öğretmenlerinin atandıklarında karşılaşacakları en önemli sorun Türkçe bilmeyen / öğrenmemiş yabancı uyruklu öğrenciler ile herhangi bir sebepten dolayı istenen düzeyde anlayamayan ve anlatamayan öğrencilerdir. Öğretmen adaylarının ilk atandığı bölgelerin özellikleri de düşünüldüğünde Türkçeyi istenen düzeyde öğrenmemiş / öğrenememiş öğrencilerin hem ders içi hem de ders dışı öğrenme ortamlarında diğer öğrencilerden geride kalması ilerleyen yıllarda temel vatandaşlık davranışlarında da makasın açılmasına ve toplum içinde sorunlara yol açmaktadır. Türkçeyi doğru ve etkili biçimde öğrenme / öğretmek bu açılardan çok önemlidir.

Bu araştırmanın amacı; 2019-2023 yılları arasında eğitim fakültesi bünyesinde yürütülen Kapsayıcı Dil Öğretimi dersi alan 63 öğrencinin ve dersin yürütücüsünün öğretim deneyimlerinden hareketle, Türkçenin çocuklara yabancı dil olarak öğretimi sürecini ortaya koymaktır. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğretmen adaylarının kapsayıcı dil öğretimiyle ilgili ön bilgileri nelerdir?
2. Öğretmen adaylarının kapsayıcı dil öğretimi uygulamalarıyla ilgili görüşleri nelerdir?
3. Öğretmen adaylarının kapsayıcı dil öğretimi deneyimlerindeki değişiklikler nelerdir?

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden öğretim deneyimi (experimental method) metodu kullanılmıştır. Araştırma kapsamında öğrencilerin derse başlamadan önceki ön bilgileri, beklentileri ve farkındalıkları yazılı olarak alınmış, ardından 14 haftalık süreçte kapsayıcı dil öğretimiyle ilgili okumalar yaptırılmış, bireysel ve grup ödevleri verilmiştir. Araştırmada bu ödevler ve seçilme gerekçeleri detaylandırılmış, son olarak da ders bitiminde öğrencilerin kapsayıcı dil öğretimiyle ilgili görüşleri tekrar alınmıştır. Araştırmayı farklı kılan öğrencilerin öğrenme deneyimleri yanında ders kapsamında verilen ödevlerin orijinalliği ve kapsayıcı dil öğretimi yapacak öğretmen adaylarına göreve başlamadan önce karşılaşılabilecekleri ortamları uygulamalı öğretmektir. Bu ödevlerden en ikisi; öğretmen adaylarının Japonca haber kanalını 15 dakika izlemeleri ve öğrenme deneyimlerini sınıfta paylaşmaları, daha önce hiç bilmedikleri bir dili A1 seviyesinde 14 hafta boyunca öğrenmeye çalışmaları ve bu deneyimi sınıfta diğer arkadaşlarıyla paylaşmaktır. Araştırma sonuçlarına göre; öğretmen adayları bu tür öğrenme /öğretim deneyimlerin büyük keyif almış, dersin teoride kalmasının önüne geçilmiş, göreve başlamadan önce karşılaşılabilecekleri öğretim sorunlarına akranlarıyla beraber çözümler üretme imkânı bulmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: *Yabancılar Türkçe öğretimi, kapsayıcı dil öğretimi, öğretmen adayları, öğretim deneyimi*

Kaynakça:

Doğan, A. & Telli, E. Y. (2022). Öğretmenlerin Kapsayıcı Eğitime Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19 (3) , 1146-1162 .

İşigüzel, B. & Baldık, Y. (2019). Göçmen Toplulukların Eğitim Sistemine Katılımı Sürecinde Uygulanan Eğitim Ve Dil Politikalarının İncelenmesi. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi , 9 (2) , 487-503 .

Kara, K. (2023). Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Ders İçeriklerinin Ana Dili Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi , 18 (37) , 258-27

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Dil Öğretiminde Uluslararası Bir Proje: “TEFL- ePal” Yolculuğu

Hülya Pilancı

Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, hpilanci@anadolu.edu.tr

Özet

Bu sunumda ele alınacak olan Tefl-ePal, 2018 yılında Yüksek Öğrenim Alanında Kapasite Geliştirme programı altında başlanmış bir AB projesidir. Proje, Filistin Üniversitelerinde Eğitimsel ve Sosyo-Politik Boşlukları Kapatma Bir e-Öğrenim Girişimi olarak tanımlanabilir.

Proje ile öncelikle hazırlanacak ortam ve ders materyalleri ile öğrencilerin dilsel kapasitelerinin, becerilerinin ve yabancı dil mükemmelliklerinin geliştirilmesi planlanmıştır; böylelikle Filistin'deki eğitimsel ve sosyo-politik boşlukların kapatılması ve modernleşmenin sağlanmasıyla, görünürlüğün artacağı ve uluslararasılaşmanın geliştirilebileceği düşünülmüştür. Proje, Filistin'deki üniversite öğrencilerinin dünyaya açılmasında önemli bir imkan olarak kabul edilmiştir.

Projede Filistin Al Quds Open University (QOU) liderliğinde çalışılmıştır. TU Chemnitz (Almanya), Wolverhampton Üniversitesi (İngiltere), Universal Learning Systems (İrlanda), Anadolu Üniversitesi (Türkiye), Al Quds Open Üniversitesi (Filistin), Ahliya Üniversitesi (Filistin), Al-Istiqlal Üniversitesi (Filistin), Teknik Üniversite Kaddorrie (Filistin) olmak üzere dokuz ortak bu konsorsiyumun bir parçası olmuştur.

“TEFL-ePal” ile harmanlanmış, yüz yüze veya uzaktan derslerle; özel ihtiyaçları ve koşulları olanlar, çalışan öğrenciler ve kısıtlamaları olan kadınlar da dahil olmak üzere tüm öğrencilere ulaşan esnek bir müfredat geliştirmesi amaçlanmıştır. Kültürü göz ardı etmeden öğrencilerin dilsel kapasitelerini, becerilerini geliştirebilecek bir program yapısı üzerinde çalışılmıştır. Bu yapının geliştirilebilmesi için Türkiye/Anadolu Üniversitesi Ekibi, Filistin Üniversitelerinden projeye katılan akademik ve Teknik ekipleri eğitme görevini üstlenmiştir. Projenin her yönüyle Türk ekibine önemli katkılarının olmasının yanı sıra geliştirilen programda öğretilecek olan dillerden birinin Türkçe olması projenin özelliklerinden biridir.

Proje, esnek müfredat tasarımı, yeni öğretim yaklaşımları, dijital eğitim kaynakları, programa özgü e öğrenme nesnelere ile dil öğretimi konularında özellikle de dil öğretiminde uluslararası proje olarak önemli bir boşluğu doldurmuştur. Bu sunumun uluslararası boyutta dil öğretimi projelerinde yer almak ve Türkçe öğretimini uluslararası düzeydeki projelere taşımakla ilgili sorulara cevap verebileceği düşünülmektedir.

***Anahtar Sözcükler:** Dil öğretimi, Uzaktan dil öğretimi, Dil öğretiminde teknoloji kullanımı*

Kaynakça:

<https://tefl-epal.ps/>

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Filmlerle Deyim Öğretimi: Neşeli Günler Örneği

Hülya Katanalp Biroğul¹, Harun İlçioğlu²

¹Kocaeli Üniversitesi, Dil Öğretimi ve Uygulama Merkezi, hulya.birogul@kocaeli.edu.tr

²Kastamonu Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi,
hilcioglu@kastamonu.edu.tr

Özet

Türkiye'nin jeopolitik konumundan dolayı yabancıların Türkçe öğrenmeye yönelik talebi son yıllarda ciddi bir artış göstermektedir. Bu sebeple Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türkçeyi en etkili şekilde öğretebilmek için birçok yöntem ve teknik kullanılmaktadır. Dil öğretimi, iletişim odaklı yaklaşıma göre sadece kelimeleri ve gramer yapısını öğrenmek değildir. Kelimelerin, atasözleri ve deyimlerin hangi bağlamda nasıl kullanıldığını bilmek de gerekir. Filmler ise bu noktada yardımcı olacak en önemli materyallerden biridir. Bu çalışmada bağlam içinde deyim öğretimini gerçekleştirebilmek amacıyla içinde günlük hayatta sıklıkla kullanılan deyimlerin kullanıldığı “Neşeli Günler” filmi seçilmiştir. Çalışmanın amacı, yabancılara Türkçe öğretiminde film kullanılarak bir bağlam içerisinde deyimlerin öğretilmesinin etkililiğini ortaya koymaktır. Çalışma kapsamında Türkçede kullanılan ve öğrencilerin günlük hayatta karşılaştıkları deyimlerin nasıl ve hangi durumlarda örnek oluşturacağı incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Batı Karadeniz'deki bir TÖMER'de B2 seviyesindeki Deney grubunda 13 öğrenci, kontrol grubunda ise 14 öğrenci oluşturmaktadır. B2 kurundaki öğrenciler için “Neşeli Günler” filminde geçen toplam 39 deyim içerisinden rastlantısal olarak seçilen 13 deyim ile çoktan seçmeli Google formu oluşturulmuştur. Uygulama çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. “Neşeli Günler” filmi 4 bölüm halinde izletilmiştir. Araştırma nicel desenli bir çalışmadır. Araştırmada, nicel desenlerden ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın verilerini analiz etmek için non-parametrik testlerden, grup içi karşılaştırmalarda Wilcoxon işaretli sıralar testi ile gruplar arası karşılaştırmalarda Mann Whitney U-testi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuç, gerçekleştirilen film izleme etkinliğinin deyimlerin öğretilmesinde etkili olduğu, başka bir

ifadeyle ön test ile son test puanları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte Neşeli Günler filmin deyim öğretinde etkisi olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: film, yabancılara Türkçe öğretimi, deyim öğretimi, iletişimsel yeti, Neşeli Günler filmi.

Kaynakça:

- Akpınar, M. ve Açık, F. (2010). *Avrupa Dil Gelişim Dosyası Bağlamında, Yabancılara Türkçe Öğretiminde Deyim ve Atasözlerinin Öğrenme - Öğretme Sürecine Aktarımı*. III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Atagül, Y. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Atasözü ve Deyim Öğretiminde Film ve Hikâye Tekniklerinin Etkililik Düzeyleri Açısından Karşılaştırılması*. [Doktora Tezi], Sakarya Üniversitesi.
- Barın, E. (2007). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kısa Filmlerin Yeri*. Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi (191-195 ss.), Gazi Üniversitesi, Ankara
- Bulut, M. (2013). Türkçe Eğitimi ve Öğretiminde Dil ve Kültür Aktarımı Aracı Olarak Atasözleri ve Deyimlerin Önemi, *Turkish Studies*, 8(13), 559-575.
- Ersöz, A. (1987). Dil Öğretiminde Videonun Yeri, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 182-189.
- Gün, M., Tanrıku, L., Türk, A. (2021). Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Ek Çalışma Kâğıtları ile Deyim Öğretimi. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (23), 49-64.
- Güngör, A. C. (2015). Yabancı Dil Öğretiminde İletişimsel Yetinin Kazandırılması Açısından Sinema Filmlerinin İşlevi. *Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (6), 2015.
- İşcan, A. (2011). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde filmlerin yeri ve önemi. *Turkish Studies*, 6(3), 939-948.
- İşcan, A. (2017). *Filmlerle Yabancılara Türkçe Öğretimi*. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara
- Neşeli Günler*. (2018). <http://www.sinematurk.com/film/5176-neseli-gunler>
- Saraç, H. (2012). Yabancı Dil Öğretim Sürecinde Sanatsal Filmler. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 27-42.
- Sherman, J. (2003). *Using Authentic Video In The Language Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Yılmaz, F., & Diril, A. (2015). Filmlerle Yabancılara Türkçe Öğretimi: Beyaz Melek Film Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(10), 223-240.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Ana Sınıflarına Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Etkileşimli Okuma Modeli ile Kelime Öğretimi

İlknur Öztürk

*Türkçe Öğretmeni, Türkiye Maarif Vakfı Okulları Tanzanya Darüsselam Kampüsü,
iozturk@turkiyemaarif.org*

Özet

Türkçenin çocuklara yabancı dil olarak öğretimi son dönemlerde öncelikli bir alan haline gelmiştir. Çeşitli öğretim yöntemlerinin Türkçenin çocuklara Yabancı dil olarak öğretiminde nasıl ele alınacağına dair bir boşluk bulunmaktadır. Etkileşimli okuma modeli ile ilgili yapılan çalışmalar son yıllarda artmıştır. Yapılan çalışmalarda etkileşimli okumanın dil gelişimine katkı sağladığı ve kavramların anlaşılmasını desteklediği görülmektedir. Etkileşimli okuma modeli ilk olarak 1988 yılında Whitehurst, Caulfield, Falco, Loginan, Fischel, Debaryshe ve Valdez-Menchaca tarafından tasarlanan, planlı bir birlikte kitap okuma modelidir.(Erdoğan, 2020: 17) Temel amaç çocuğu konuşmaya teşvik etmek ve çocuğun sürece aktif katılımını sağlamaktır. Bu araştırmanın amacı çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkileşimli okuma yöntemini uygulamalı olarak göstermek ve yöntemin kelime bilgisine katkısını incelemektir. Araştırma Tanzanya Maarif Okulları Darüsselam Kampüsünde öğrenim gören 61-72 aylık 17 ana sınıfı öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma, nitel araştırma modellerinden Eylem Araştırması desenine göre planlanmıştır. Çalışmada Eric Carle'nin *Aç Tırtıl* hikaye kitabı seçilmiştir. Türkiye Maarif Vakfı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı Okul Öncesi Kademesi izlencesinde kazandırılması hedeflenen kelimeler hikaye içeriğine uygun olarak "*meyveler, hayvanlar, sayılar, renkler*" olmak üzere dört gruba ayrılmıştır. Belirlenen hikaye önceden hazırlanan plan doğrultusunda farklı günlerde dört kez okunmuştur. Her bir ders içeriğinde bir kelime grubu ön plana çıkarılarak okuma öncesi, sırası ve sonrası etkinlikleri uygulanmıştır. Çalışma toplam 8 ders saati sürmüştür. Etkileşimli okuma esnasında aynı kitabın her seferinde farklı biçimlerde okunması ve detaylandırılarak sorular sorulması süreci kayıt

altına alınmıştır. Çalışma sonunda kazandırılması hedeflenen kelimelerden oluşan 10 soruluk sınav her öğrenciye bireysel olarak uygulanmıştır.

Araştırmada süreç içindeki öğretmen gözlemi ve süreç sonunda uygulanan sınav sorularına verilen cevaplar incelendiğinde etkileşimli kitap okuma yönteminin kelime öğretimine katkı sağladığı, öğrenme sürecini eğlenceli hale getirdiği görülmüştür. Diyalog kurmayı kolaylaştıran tekniklerle çocukların okuma etkinliğine aktif katılımı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etkileşimli okuma, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, çocuklara yabancı dil öğretimi

Kaynakça:

Çetinkaya F., Öksüz H., Öztürk M. (2018) Etkileşimli Okuma Ve Kelime Hazinesi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. Cilt: 11 Sayı: 60 Yıl: 2018

Erdoğan, H. (2020). Etkileşimli Okuma Modelinin Ana Sınıflarında Uygulanmasıyla İlgili Öğretmen Görüşleri, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.

Ergül, C. Akoğlu, G. Sarıca, D. Tufan, M. Karaman, G. (2015). Ana Sınıflarında Gerçekleştirilen Birlikte Kitap Okuma Etkinliklerinin "Etkileşimli Kitap Okuma" Bağlamında İncelenmesi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2015

Işıkoğlu Erdoğan, N. (2016). Erken Çocukluk Döneminde Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinliklerinin İncelenmesi. Mayıs 2016 Cilt:24 No:3 Kastamonu Eğitim Dergisi Türkiye Maarif Vakfı, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı.

Yıldız Bıçakçı, M. Er, S. Aral, N. (2018). Etkileşimli Öykü Kitabı Okuma Sürecinin Çocukların Dil Gelişimi Üzerine Etkisi. Kastamonu Üniversitesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, Ocak 2018

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Büyük Dil Modelleri ile Yabancılara Türkçe Öğretimi

İlknur Paçalı¹, Cahit Epçaçan², Tahsin Karadağ³

¹*Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
ilknur.pacali@siirt.edu.tr*

²*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
cahitepcacan@medeniyet.edu.tr*

Özet

Eğitimde büyük dil modellerinin kullanımı, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini geliştirmek ve öğretmenlerin çalışmalarını desteklemek için pek çok fırsat sunan umut verici bir araştırma alanıdır. Bu çalışmada, son zamanlarda çeviri bilim ve dilbilim alanlarında sıklıkla adı geçen yapay zekâ destekli büyük dil modelleri ile dil öğretimi üzerine odaklanmaktadır. Büyük dil modelleri ile yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin yapılma durumunu incelemek amacıyla hazırlanan bu çalışma, nitel araştırma yöntemine göre desenlenmiştir. Nitel araştırmalarda incelenen olay veya olgu hakkında derin bir algıya ulaşma gayreti de araştırmacının hedefe yönelik potansiyele ulaşması içindir (Morgan, 1996). Bu bakımdan araştırmanın veri toplama süreci yüzeysel ve derin odaklı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İlk aşamada yapay zekâ destekli dil öğretimine yönelik alan yazın taraması yapılarak hâlihazırda en çok kullanılan büyük dil modelleri saptama üzerinde durulurken sonraki aşamada ise bu modellerin yapısal ve içerik olarak incelenerek Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanımına ilişkin çeşitli denemeler yapılmıştır.

Araştırma bulguları kapsamında 4 büyük dil modelinin (ChatGPT, BERT, XLNet, RoBERTa) yapısal ve içerik özelliklerinden bahsedilmekle birlikte yaygın olarak kullanılan ve gelişmiş bir alt yapıya sahip olan GPT-4 Dil Modeline ilişkin ayrıntılı irdelemeler yapılmıştır. Bu bağlamda GPT-4 modelinin mekanik çalışma biçimi, içeriksel özellikleri, kullanım durumu ve dil öğretimine yönelik inceleme örneklerle birlikte incelemesi yapılmıştır. Araştırma bulguları kapsamında elde edilen sonuçlar neticesinde büyük dil modelleri ile yabancı dil olarak Türkçe öğretimi çalışmalarının yapılabileceği tespit edilmiştir. Bu bağlamda en fazla olanak sunan ChatGPT-4 büyük dil modelinin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında; temel dil bilgisi ve kelime öğretimi, konuşma, yazma ve dinleme pratiği, dilbilgisi ve cümle yapısı

kontrolü, kültürel bilgi verme, içerik oluşturma, kelime oyunları ve bulmacalar yoluyla oyunlaştırarak öğretim ile geribildirim ve öz-değerlendirme yoluyla öğrendiklerini denetleme imkânı sunduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bu bakımdan bu modellerin eğitim ortamlarındaki işlevselliğinin açığa çıkarılması ve büyük dil modelleri kapsamında üretilen yapay zekâ destekli uygulamalar ile ilgili öğretmen, öğrenci ve velilere yönelik bilgilendirici seminerler yapılarak bu uygulamaların daha fazla kullanılmasına olanak sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: *Büyük dil modelleri, yabancılara Türkçe öğretimi, yapay zekâ, ChatCPT 4.*

Kaynakça:

Morgan, D. L. (1996). *Focus groups as qualitative research* (C. 16). Sage publications.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Eğitsel Oyun Geliştirme

İrem Damla Şimşek

İstanbul Üniversitesi, Dil Merkezi, irem.simsek@istanbul.edu.tr

Özet

Eğitsel oyunlar, eğitim amacıyla tasarlanmış ve öğretim değeri olan oyunlardır. Eğitsel oyunlar, insanların farklı kavramları öğrenmelerine ve farklı becerileri geliştirmelerine yardımcı olacak şekilde tasarlanabilmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde eğitsel oyunların kullanımı, öğrenenlere iletişim kurmaları için bir bağlam sunmaktadır. Öğretilen dil yapılarının ve söz varlığının iletişimde kullanılması amacıyla da farklı oyunlar öğrenciler tarafından tasarlanmaktadır. Bu çalışmada “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde eğitsel oyun geliştirme araçları nasıl kullanılabilir?” sorusuna cevap aranmıştır. Doküman incelemesi yöntemi ile tasarlanan bu araştırma oyun elementlerine ve eğitsel oyunlar konusuna getireceği açıklık ile önem arz etmektedir.

Araştırmada Web 2.0 araçlarından Quizizz, Socrative ve Genially isimli siteler oyun elementleri ve içerdikleri soru türleri açısından incelenmiştir. İncelenen sitelerin dil bilgisi yapılarının kullanımını pekiştirme, söz varlığını pekiştirme, alımlama ve üretimsel becerilerin geliştirilmesi açılarından öğrencilere fayda sağlayacağı öngörülmektedir. Quizizz adlı site farklı medya türlerinin kullanılabilirdiği sorular hazırlama konusunda öğrencilere imkân sunmaktadır. Socrative isimli sitede öğrencilerin içerikleri ve dersleri değerlendirme olanağı buldukları tespit edilmiştir. Genially sitesi altyapısı itibarıyla alımlama ve üretimsel becerilere dönük etkinlik hazırlama konusunda daha fazla seçenek içermektedir. Araştırmada yer alan üç site genel olarak değerlendirildiğinde Genially isimli sitenin Quizizz ve Socrative’e nazaran daha fazla oyun elementi içerdiği; Quizizz ve Socrative adlı sitelerde ise içeriklerin daha hızlı hazırlanabildiği tespit edilmiştir. Sitelerin kullanımında öğrencilerin oyunları iyi bir şekilde planlamaları, bir amaca dönük olarak hazırlamaları ve öğrencilerin uygulamalara ilgilerinin azalmasını önlemek amacıyla çeşitlilik sunmaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu

araştırmanın Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin gelişen teknolojiye ayak uydurmasında fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, eğitsel oyunlar, oyun temelli öğrenme, Web 2.0 araçları

Kaynakça:

Aldrich, C. (2009). *Learning Online with Games, Simulations, and Virtual Worlds: Strategies for Online Instruction*. John Wiley & Sons.

Demirel, Ö. (2010). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Bhat, A. Z., Ahmed, I., Kameswari, L., & Khan, M. S. (2023). A Game Based Innovative Teaching and Learning Environment to Enhance Progression and Performance of Students. *SHS Web of Conferences* (C. 156, s. 01001). EDP Sciences.

Huizenga, J. C., Ten Dam, G. T. M., Voogt, J. M., & Admiraal, W. F. (2017). Teacher perceptions of the value of game-based learning in secondary education. *Computers & Education*, 110, 105-115.

Mao, W., Cui, Y., Chiu, M. M., & Lei, H. (2022). Effects of game-based learning on students' critical thinking: A meta-analysis. *Journal of Educational Computing Research*, 59(8), 1682-1708.

Maharg, P., & de Freitas, S. (Eds.). (2011). *Digital Games and Learning*. Continuum.

Moseley, A. (2012). *Using Games to Enhance Learning and Teaching: A Beginner's Guide*. Routledge.

Plass, J. L., Homer, B. D., & Kinzer, C. K. (2015). Foundations of game-based learning. *Educational Psychologist*, 50(4), 258-283.

Prensky, M. (2003). Digital game-based learning. *Computers in Entertainment (CIE)*, 1(1), 21-21.

Samur, Y. ve Cömert, Z. (2022). *Eğitimde Oyun Oyunlaştırma ve Eğitsel Oyun Tasarımı*. Altın Kitaplar Akademi.

Yılmaz, E. A. (2015). *Oyunlaştırma*. Abaküs Kitap Yayın Dağıtım.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrencilerinde Zaman Algısı

İrem Nur Atmaca¹, Ferhat Ensar²

¹Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, iremnurdemir1212@gmail.com

²Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ferhatensar@uludag.edu.tr

Özet

Dil öğretimi etkileşimsel bir süreçtir. Dil öğretimini etkileyen faktörler çeşitlense de temel rol üstlenicileri öğretici ve öğrencilerdir. Öğreticilerin sunduğu ve/veya sosyal çevreden öğrenciye ulaşan girdiler sonucunda öğrencilerin bu girdiyi işlemleyip çıktı haline getirmesiyle üretim başlamaktadır. Ancak bu üretim dil ediniminden farklı olarak Türkçenin yabancı dil olarak nitelendirilmesinden dolayı öğrencinin zihninde hazır bulunan bilgilerle eşleme sürecini de içermektedir. Dolayısıyla öğrencilerin “zaman” gibi soyut bir kavramın tanımının yapılmasında hem anadillerinin hem de Türkçenin izlerini görmenin mümkün olduğu düşünülmektedir. Zaman toplumsal ilişkileri düzenlemekte dolayısıyla bireyin parçası olduğu toplumun kültürel izlerini taşımaktadır. Zamanın da dil gibi edinilen bir olgu olduğu bilinmektedir (Aşkaroğlu,2017, s79).

Bir başka deyişle zaman kültürel bir unsurdur. Dil ve kültür birbirinden ayrı düşünülmemeyen iki kavram olduğundan dolayı öğrencilerin bilişlerindeki zaman kavramını betimlemek önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türkçe öğrencilerinden zamana ilişkin algıları incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma için gerekli nitel veriler, soyut olan düşüncenin somutlaştırılabilmesi ve bir çerçeve çizmesi bakımından mecazlar yoluyla katılımcılardan toplanmıştır. Gündelik kavram sistemimiz temelde metaforiktir (Lakoff ve Johnson, 2005, s26). Öyleyse soyut bir kavram olan zamanın algısını betimleyebilmenin yolu metaforlardan geçmektedir. Bu amaçla Google Form kullanılarak öğrencilerden zaman tanımı yapılması istenmiştir. Buna ek olarak “Zamanı bir hayvana, nesneye, biçime, şekle, forma, hayvana, canlıya veya araca/vasıtaya benzetmeniz istendiğinde neye benzetirdiniz? Neden?” sorusu yöneltilmiştir. Buna ek olarak vakti, Türkiye’deki zamanı ve kendi ülkesindeki zamanı da benzetmeleri istenmiştir. Verilen

cevaplar cinsiyete, dil seviyesine, ana diline ve yaşa göre sınıflandırılmıştır. Araştırmanın örneklemini B2 ve C1 seviyesinde bulunan 30 öğrenci oluşturmaktadır. Elde edilen bulgular doğrultusunda verilen cevaplar tema ve kategorilere ayrılmıştır. Tüm sorularda verilen yanıtların öznel zaman algısına dair çıktılar sayıca üstündür. Kendi ülkesindeki zamana dair algıları matematiksel ifade kategorisinde “daire” ye yönelikken, Türkiye’deki zamana dair ilişki kurdukları kategori hayvandır. Bu kategoride “çita, tavşan, at” gibi hayvanların yer alması öznel zaman algısı olduğunu düşündürmektedir. Buna ek olarak Türkiye’deki zamana ilişkin bulgularda “öznel, nesnel ve çizgisel zaman” algısına rastlanırken kendi ülkelerindeki zamana ilişkin bulgularda “öznel, çizgisel ve döngüsel zaman” algısına rastlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe eğitimi, metafor, zaman algısı.*

Kaynakça:

- Aşkaroğlu, V. (2017). Toplum Ve Birey: Yabancılaşma Üzerine Kuramsal Bir Tartışma. Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi, (35), 78-83.
- Elias, N. (2020). Zaman Üzerine (2. b.). (V. Atayman, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Lakoff, G ve Mark, J. (1980). Metaphors We Live By. Chicago: University of Chicago Press.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Suriyeli Öğrencilerin Türkçe Öğrenim Süreci ve Sürecin Psikolojik Etkilerine Yönelik Öğretmen Görüşleri

İrem Şahin Yoluk¹, Ece Yolcu²

¹Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, sahin.irem@gmail.com

²Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, duserece@gmail.com

(Times New Roman 11, italik)

Özet

Sığınma amaçlı göçler başladığından beri Türkiye’de sığınmacıların ülkeye uyum ve entegrasyonu adına yürütülen ve devam eden çalışmalar bulunmaktadır (ORSAM*, PİKTES** gibi). Uyum sürecinin en önemli paydaşlarından sığınmacıların eğitiminde yer alan öğretmenler olmuştur. Suriyeli öğrencilerin uyum ve entegrasyon sürecinde önemli bir yer tutan Türkçe öğretimi ve Türkçe’nin kullanımına ilişkin öğretmenlerle pek çok çalışma yürütülmüştür (Erol Emiroğlu, 2018; Kardeş & Akman, 2018; Boylu & Çal Işık, 2019; Yiğit, Şanlı & Gökalp, 2021). Ancak bu çalışmaların çoğunlukla süreçte yaşanan sorunları ve bu sorunların çözümüne yönelik ihtiyaçları ortaya koymayı amaçladığı görülmektedir. Alan yazın incelendiğinde sürecin Suriyeli sığınmacılarda yarattığı psikolojik etkilere yönelik herhangi bir inceleme yapılmadığı görülmüştür.

Buradan hareketle bu araştırmanın amacı, geçici koruma statüsündeki Suriye kökenli öğrencilerin Türkiye’ye uyum ve entegrasyon sürecinde örgün eğitim gördüğü kurumlardaki öğretmenlerinin, bu öğrencilerin Türk dilini öğrenme ve dili kullanma sürecindeki deneyimlerini ve bu süreçte yaşadıkları psikolojik etkileri ortaya koymaktır. Bu ana amaç çerçevesinde:

- 1) Öğrencilerin Türkçe öğreniminde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- 2) Öğrencilerin Türkçe öğreniminde karşılaştıkları sorunların nedenleri nelerdir?
- 3) Öğrencilerin Türkçe öğreniminin aidiyet duygularına etkileri nelerdir?
- 4) Öğrencilerin Türkçe öğreniminin öz kültürlerine yönelik yabancılaşma açısından etkileri nelerdir?

sorularına yanıt aranmıştır.

Araştırma, bir durumu ayrıntılarıyla ortaya koymaya çalışan betimsel çalışmadır. Araştırmada veriler çevrim içi formlar üzerinden toplanmıştır. Suriyeli öğrencilerin bulunduğu ilk ve ortaokullarda görev yapan 20 öğretmenden (14 kadın, 6 erkek) elde edilen veriler nitel veri analiz yöntemlerinden biri olan içerik analizi ile analiz edilmiştir.

Yapılan analiz sonucunda elde edilen bulgular 7 tema altında toplanmıştır. Bu temalar: Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenmeye nasıl başladığı (1), Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde karşılaştığı zorluklar (2), Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde karşılaştığı zorlukların nedenleri (3), Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenme süreçlerinin ana dillerine (4), aile bağlamına (5), kültürel bağlılıklarına (6) etkisi ve Türkçe öğrenme sürecinin Suriyeli öğrenciler üzerindeki psikolojik etkileri (7)'dir. Araştırmada sonuç olarak, Suriyeli öğrencilerin dil öğrenim sürecinin aile ve yakın çevre tarafından yeterince desteklenmediği, öğrencilerin kendi kültürlerine bağlılığı sürdürdükleri ve öz kültürü kaybetme korkusunun dil öğrenmeye bir engel teşkil ettiği, Türkçe öğrenmenin kimi zaman anadili kullanmaya ve genel anlamda katkı sağladığı, dil öğrenmelerinin ailenin uyum sürecini kolaylaştırdığı, Türkçe öğrenmenin uyum zorluklarını azalttığı ve özgüveni arttırdığı ortaya konulmuştur. Araştırma Türkçe öğrenim sürecinin farklı etkilerini ortaya koymaya çalışmıştır. Ancak farklı araştırmalarda bu sürece yönelik gözlemlere, ailelerle ve öğrencilerle görüşmelere yer verilmesi, bu sorunları daha ayrıntılı şekilde belirlemek ve sorunlara çözüm üretmek açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğrenimi, aidiyet, yabancılaşma

Kaynakça:

- Boylu, E., & Çal Işık, P. (2019). Suriyeli mülteci çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin yaşadıkları durumlara ilişkin görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 895-936.
- Erol Emiroğlu, S. (2018). Suriyeli Sığınmacı Çocukların Eğitimi ve Sorunları (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Kardeş, S., & Akman, B. (2018). Suriyeli Mültecilerin Eğitimine Yönelik Öğretmen Görüşleri. *İlköğretim Online*, 17(3), 1225-1237.
- Yiğit, A., Şanlı, E., & Gokalp, M. (2021). Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin okula uyumlarına yönelik öğretmen, okul yöneticileri ve öğrencilerin görüşleri. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 40(1), 471-496.

*https://www.orsam.org.tr//d_hbanaliz/201518rapor195tur.pdf adresinden 15.08.2023 tarihinde erişilmiştir.

** <https://piktes.gov.tr/cms/Home/Hakkimizda> adresinden 15.08.2023 tarihinde erişilmiştir.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi Yapılarının Kazandırılmasında Zihin Haritalama Tekniğinin Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşleri

İsmail Aydoğdu¹, Semra Alyılmaz²

¹Sakarya Üniversitesi, TÖMER, iaydogdu@sakarya.edu.tr

²Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, semraalyilmaz@uludag.edu.tr

Özet

Diğer dillerde olduğu gibi Türkçe de ses ile seslerin bir araya gelmesiyle oluşan kelimelerden ve kelimelerin kurallı bir şekilde bir araya gelmesiyle oluşan anlamlı bütünlükten oluşmaktadır. Dolayısıyla hem seslerin oluşumu hem kelimelerin oluşumu hem de cümlelerin oluşumu için birtakım kurallara ihtiyaç duymaktadır ki bu dil bilgisini oluşturmaktadır. Öğrenilen dili tam ve düzgün bir şekilde öğrenebilmek için dil bilgisi kurallarına hâkim olmak gerekmektedir. Bir şeyin en iyi ve en kısa süre öğrenilmesi için tasarlanan yöntem ve teknikler yabancı dil öğretiminde dil bilgisi öğretimi için önemli ve gereklidir. Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil bilgisi yapılarının kazandırılmasında farklı ve yeni bir teknik olan zihin haritalama tekniğinin etkinliğini incelemek olacaktır. Bunun için yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil bilgisi yapılarının kazandırılması amacıyla hazırlanan zihin haritalama diyagramlarında Larsen Freeman'ın ortaya koymuş olduğu dil şemasının bileşenleri benimsenmiştir. Bu şemaya göre dil; şekil, işlev ve kullanım olmak üzere üç bileşenden oluşmaktadır. Bu sebeple derste anlatılacak tüm dil bilgisi yapıları bu üç bileşene göre düzenlenerek diyagramlar hazırlanmıştır. Öğretici görüşleri alınan diyagramlar üzerinden dil bilgisi yapıları işlenmiştir. Araştırmada nitel veri toplama araçlarından biri olan “görüşme tekniği” kullanılmıştır. Bunun için yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Sakarya Üniversitesi TÖMER’de A2 seviyesinde toplam 22 öğrenene 7 hafta boyunca zihin haritalama tekniği ile ders anlatılmış ardından yarı yapılandırılmış görüşme formuyla öğrenenlerle tek tek görüşülmüştür. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Kod, kategori ve tema olarak analiz yapılmıştır. Araştırmada benzer nitelikler ve ifadeler benzer başlıklar altında toplanmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre bu tekniğin dil bilgisi öğretiminde kullanılması

gerektiği ve öğrenme sürecinde etkili olduğu ayrıca bireysel çalışmaya ve hatırlamaya da etkisinin olduğu yönünde görüşlere ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dil bilgisi öğretimi, zihin haritalama tekniği, öğrenci görüşleri.*

Kaynakça:

Aslan, A. (2006). İlköğretim okulu 4. sınıf öğrencilerinin bilgilendirici metinleri anlama, özetleme ve hatırlama becerileri üzerinde zihin haritalarının etkisi (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara).

Aydın, G. (2010). Zihin haritalama tekniğinin dinleneni anlamaya ve kalıcılığa etkisi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(2), 1-16.

Bennett, B. ve Rolheiser, C. (2001). An explanation of mind mapping. Beyond monet: the artful science of instructional integration. Toronto: Bookation.

Budd, J. W. (2004). Mind maps as classroom exercises. The Journal of Economic Education, 35(1), 35-46. <http://dx.doi.org/10.3200/JECE.35.1.35-46>

Buzan, T., & Buzan, B. (2015). Zihin haritaları. İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Ede, Ç. (2012). Zihin haritalama tekniğinin öğrencilerin Türkçe okuma metinlerini anlama, başarı ve öğrenmelerinin kalıcılığına etkisi (Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ)

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Akademik Çalışmaların Özet Bölümünde Kullanılan Sözcük ve Sözcük Grupları

İsmail Aydoğdu¹, Gülsüm Aydoğdu²

¹Sakarya Üniversitesi, TÖMER, iaydogdu@sakarya.edu.tr

²MEB, Türkçe Öğretmeni, gulsumince0@gmail.com

Özet

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere genel dil eğitiminin ardından akademik Türkçe dersleri verilmektedir. Akademik Türkçe derslerinin genel amacı akademik üslubu kazandırmaktır. Bireyin alanı ile ilgili çeşitli çalışmaları okuyup anlayabilmesi ve gerektiğinde yazabilmesi için kendi alanına özgü ifadeleri de bilmelidir. Bu araştırmanın amacı akademik çalışmaların özet veya öz bölümlerinde yer alan sözcük veya sözcük gruplarını tespit etmektir. Çalışmada özet bölümünün seçilmesindeki amaç özet içerisinde çalışmaya ait tüm bölümlerin yer alması ve araştırmanın sınırlandırılacağı düşünülmesidir. Ayrıca sosyal bilimlerle sınırlandırılan çalışmada kelime gruplarının tespit edilebilmesi için arkeoloji, felsefe, iletişim, siyasal bilimler, spor bilimleri, ilahiyat, tarih, psikoloji, coğrafya, sanat, sosyoloji, antropoloji, şehir planlaması, turizm, eğitim, ekonomi, dilbilim, edebiyat olmak üzere 18 farklı alandan birer lisansüstü tez ve alanda yapılmış bir makalenin özeti incelenerek veriler toplanmıştır. Tez özetlerinin daha uzun, makale özetlerinin daha kısa olabileceği düşüncesiyle her alana ait birer tez ve makale incelenmiştir. Lisansüstü tezler konulara uygun olarak YÖK tez merkezi sitesinden seçilmiş olup makaleler de tr dizin indeksinde olan dergilerden seçilmiştir. 18 farklı alanda yapılan birçok çalışma olduğu için örneklem olarak 36 akademik çalışmanın öz/özet bölümü rastgele seçilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde kategorisel içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlere yönelik hazırlandığından kelime gruplarına ayrılmamış doğrudan “akademik sözcük grupları” ve “alana özgü sözcük ve sözcük grupları” olmak üzere iki grupta toplanmıştır. Bu bağlamda düşünüldüğünde 18 farklı alandan “elde etmek, ortaya çıkarmak, araştırmayı hedeflemek, etkilerini araştırmak” gibi genel anlamda akademik sözcük gruplarıyla

“demokratik zemin, arkeolojik kalıntı, insan davranışlarını yönetmek, düşünce ve inançları harmanlamak” gibi daha teknik birçok sözcük ve sözcük grubu tespit edilmiştir.

***Anahtar Kelimeler:** Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, akademik Türkçe, akademik Türkçede kullanılan sözcük ve sözcük grupları*

Kaynakça:

Azizoğlu, N. İ. , Demirtaş Tolaman, T. ve İdi Tulumcu, F. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Yazma Becerisi: Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri . Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi , 2 (1) , 7-22 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijotfl/issue/41670/503316>

Demir, D. (2017). Uluslararası öğrencilerin akademik Türkçe ihtiyaçları [Doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Harmankaya, M.Ö. (2022). Uluslararası öğrenciler için akademik Türkçe sosyal bilimler kitabının okunabilirliği, Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi, 5(2), 250-264. doi:10.48174/buaad.52.10

Karagöl, E. &Korkmaz, C. B. (2021). Ders kitabı ve bilimsel metin yazarlarının görüşlerine göre uluslararası öğrencilere akademik Türkçe öğretimi. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (25), 208-230. DOI: 10.29000/rumelide.1032431

Tok, M. (2013). “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde akademik yazma ihtiyacı”. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(23), 1-25.

Tüfekçioğlu, B. (2018). Yabancı dil olarak akademik Türkçe: Sosyal bilimlerde akademik ve teknik söz varlığı [Doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi

Tüfekçioğlu, B. (2020). Akademik Amaçlar için Türkçe Öğretimi -Kuram ve Uygulama- Pegem Akademi Yayınları.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının ‘Yeterlilik Fiili (-Abil)’ Anlatımı Açısından Değerlendirilmesi

Harun Altun

*Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, TÜMER,
haltun@fsm.edu.tr*

Özet

Dil, insanların hem yazılı hem de sözlü iletişimde kullandığı anlamlı seslerden meydana gelen örülmüş bir sistemdir. Bu sistemin ana malzemesini oluşturan dil bilgisi öğretiminin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ve özellikle temel seviyede olan (A1-A2 düzeyi) öğrencilere yalın ve eksiksiz bir şekilde yapılması gerekmektedir. Zira dil bilgisi; okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerilerinin kazanımlarını oluşturmada başat rol oynamaktadır.

Dilin tüm kurallarını anlaşılır hale getiren, dili doğru bir şekilde yazmak ve konuşmak için bilinmesi zorunlu olan kuralları bünyesinde toplayan unsur dil bilgisidir. Dil bilgisi; şekil bilgisi, ses bilgisi, söz dizimi ve anlam bilgisini bünyesinde barındıran çok katmanlı bir yapıya sahiptir. Yabancılara Türkçe öğretiminde bu yapıları verirken dört temel beceriyi de destekleyici bir şekilde sözlü ve yazılı anlatımda öğrenciye aktif kullanım alanı açmak gerekir.

Bu çalışmanın amacı; dil bilgisi ve anlam çeşitliliği açısından yeterlilik fiilinin (-Abil) yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki anlatımlarının karşılaştırılarak değerlendirilmesi, aynı zamanda terimsel tespitleri ortaya koymaktır. Bununla beraber yeterlilik fiilinin okuma ve dinleme metinlerinde geçme durumları da ele alınacaktır.

Çalışma nitel gözlem metodlarından doküman analizi yapılarak gerçekleştirilecektir. Bu doğrultuda ‘Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı (A2), Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı (A2) ve Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı (A1-A2)’ incelenecektir.

Yabancılara Türkçe öğretimi son yıllarda gelişimini hızla sürdüren bir alandır. Buna bağlı olarak da üniversitelerde, üniversitelere bağlı merkezlerde ve bireysel olarak pek çok yayın

yapılmaktadır. Bu yayınların Avrupa Ortak Başvuru Metni (AOBM) rehber alınarak hazırlanması büyük önem arz etmektedir. Dil öğreniminin temelini oluşturan dil bilgisi öğretiminde anlatım birliğinin sağlanması ve çerçeve metindeki kazanımlara bağlı kalınması olası ikilikleri ortadan kaldıracaktır.

Anahtar Kelimeler: *Yabancılara Türkçe öğretimi, dil bilgisi, yeterlilik fiili, ders kitapları.*

Kaynakça:

BÖLÜKBAŞ KAYA, Fatma (2021). *Yabancılara Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi*, İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.

DENY, Jean (1995). *Türk Dili Gramerinin Temel Kuralları (Türkiye Türkçesi)*, (Çev. Oytun Şahin), Ankara: TDK Yayınları.

EDİSKUN, Haydar (1999). *Türk Dil Bilgisi: Ses Bilgisi-Biçim Bilgisi-Cümle Bilgisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

ERGİN, Muharrem (1993). *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Bayrak Yayınları.

GÜNEŞ, Firdevs (2014). *Türkçe Öğretimi – Yaklaşımlar ve Modeller*, Ankara: PEGEM Akademi Yayınları.

KORKMAZ, Zeynep (2017). *Türkiye Türkçesi Grameri – Şekil Bilgisi*, Ankara: TDK Yayınları.

TOPALOĞLU, Ahmet (1989). *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Tanzimat ve Meşrutiyet Dönemi Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dil Politikaları ve Uluslaşma

Hasan Hüseyin Mutlu¹, Muhammed Eren Uygur²

¹Ordu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
hasanhuseyinmutlu@odu.edu.tr

²Ordu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
merenuygur@odu.edu.tr

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik çalışmaların tarihi Hunlar'a kadar götürülmektedir (Biçer, 2012). Ancak sistemli ve planlı anlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminden 19. yüzyıl dolaylarında söz edilebilir (Güzel, 2018). 17 ve 18. yüzyıllarda da bu kapsamda çalışmalara rastlansa da ilgili çalışmalar sistematik ve modern anlayıştan yoksun, özel amaçlı dil öğretimi bağlamında değerlendirilebilecek, daha çok seyahat ve askerî odaklı lûgat, lûgatçe, mülemma, manzum sözlük tarzındaki eserlerden oluşan çalışmalardır (Ağıldere, 2010; Balcı, 2016; Gültekin, 2021). Ayrıca bu dönemde Türkçenin resmî dil olarak o dönemki Osmanlı topraklarında öğretiminden de söz edilememektedir (Arslan, 2012). Nitekim Fransız İhtilali ile yaşanan uluslaşma kırılmasının etkisiyle bu husus Osmanlı'da ancak 19. yüzyılda, II. Abdülhamit devri ve Babiâli döneminde görülebilmektedir (Özcan, 2017a). Bu anlamda Türkçenin, Osmanlı İmparatorluğu'nun resmî dili olarak belirlendiği gösterir belge olan Kanun-ı Esasi (1876) önemli görülmektedir (Akkaya Kia, 2011). Bu dönemin altyapısını hazırlayan Tanzimat Fermanı da ayrıca dilde tekleşme, uluslaşma ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusunda mühim görülmektedir (Özcan, 2017b). Söz konusu dönemler bir silsile şeklinde ekseriyetle milliyetçi görüşü benimseyen İttihat ve Terakki yönetimini gündeme getirmiş bu vesileyle Türkçenin öğretimi çalışmaları da hız kazanmıştır (Kotan ve Nehir, 2022; Semiz, 2016). Alanyazın tarandığında ilgili dönemlerdeki yabancılara Türkçe alanında yapılan çalışmalar üzerine tafsilatlı araştırmaların sayıca az olduğu görülmüştür (Maden ve Önal, 2021). Bu süreçte tarihsel anlamda büyük değişikliklerin yaşandığı ve bu dönemin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine dair önemli değişiklikleri barındırdığı göz önünde

bulundurulduğunda ilgili dönemlere dair yapılan çalışmaların tarihsel ve eğitsel perspektiften ele alınıp aydınlatılması önemli görülmektedir (Özyurt, 2013; Yaşar ve Macar, 2022). Bu anlamda ilgili çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi politikasının tarihî seyrinde önemli kırılmaları içeren Tanzimat ve Meşrutiyet dönemleri tarihsel ve eğitsel perspektiften ele alınmıştır. Çalışmada temel nitel araştırma yöntemi kullanılmış olup veriler kaynak tarama tekniği kullanılarak toplanmıştır. Toplanan veriler doküman analizi ile analiz edilmiştir. Çalışmada ilgili dönemlere ait Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili arşiv belgeleri, bilimsel makale, kitap ve tezler, basılı ve dijital materyaller taranmıştır. Çalışmanın Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine tarihsel anlamda katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dil politikaları ve uluslaşma, Osmanlı dönemi Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, tanzimat devri, Meşrutiyet Dönemi, Kanun-ı Esasi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi tarihi.

Kaynakça:

- Ağıldere, S. T. (2010). XVIII. yüzyıl Avrupa'sında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin önemi: Osmanlı İmparatorluğu'nda İstanbul Fransız dil oğlanları okulu (1669-1873). *Turkish Studies* (Elektronik), 5(3), 693-704.
- Akkaya Kia, R. (2011). 1876 Kanun-i Esasi'nin 18. Maddesi üzerine. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XV(3-4), 35-45.
- Arslan, M. (2012). Tarihi süreçte Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi-öğrenimi çalışmaları. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 167-188.
- Balcı, M. (2016). Tarihî seyrinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi: Cumhuriyet dönemi öncesi. İçinde H. Develi, Ş. Ateş, Ş. Çobanoğlu, İ. Gültekin vd. (Ed.), *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yöntem ve Uygulamalar 1* (C. 1, ss. 11-52). Kültür Sanat Basımevi.
- Biçer, N. (2012). Hunlardan günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(4), 107-133.
- Gültekin, İ. (2021). *Dil öğretiminde tarihî derinlik manzum sözlükler*. Kesit Yayınları.
- Güzel, A. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi tarihine kısa bir bakış. İçinde A. Güzel (Ed.), *Türkçenin Eğitim Öğretim Tarihi* (ss. 775-837). Akçağ Yayınları.
- Kotan, Y., ve Nehir, N. (2022). Arşiv belgeleri ışığında Osmanlı Devleti'nde yabancılara Türkçe öğretiminin tarihi gelişimi. 8. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi*, 131-141.
- Maden, S., ve Önal, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1). 42-56.
<https://doi.org/10.47714/uebt.878270>

Özcan, T. (2017a). *Merkezî ve modern eğitim kapsamında Osmanlı gayrimüslim cemaat ve yabancı okulları*. Gece Kitaplığı.

Özcan, T. (2017b). Osmanlı gayrimüslim okullarında Türkçenin yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetler (1876-1908). *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 213-233.

Özyurt, C. (2013). Osmanlı'da resmî ulusçuluk ve dil politikası. *Selçuk İletişim*, 3(3). 155-165.

Semiz, Y. (2016). İttihat ve terakki cemiyeti ve Türkçülük politikası. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 35. 217-244. <https://doi.org/10.21563/sutad.187092>

Yaşar, T., ve Macar, O. D. (2022). Osmanlı Devleti'nde modernleşme çabaları ve dilde yapılan düzenlemeler. *Working Paper Series Dergisi*, 3(2). 76-87. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6652321>

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Avrupalı Türklere Türkçe Öğretiminde Okuma Metni Önerisi: Batı İmajının Olumlandığı Bir Eser “*Frankfurt Seyahatnamesi*”

Kâmil Parın

Kastamonu Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, kamilparin@hotmail.com

Özet

1960’lı yıllarda Türkiye’den Avrupa’ya işçi göçüyle artmaya başlayan Avrupa’daki Türk nüfusu günümüzde yaklaşık beş milyona ulaşmıştır. Bu sayının takriben bir milyon kadarını da 4-19 yaş aralığındaki Türklere oluşturmaktadır. Burada yaşayanlar hem yaşadığı/doğduğu ülkenin dilini hem de kendi ana dili olan Türkçeyi bilmektedirler, yani iki dillidirler. Avrupa’daki iki dilli Türklere kendi dillerine ve kültürüne uzak kalmışlar, bundan ötürü de birtakım sorunlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu sorunlar arasında dil (Türkçe) en dikkat çekenlerin başında yer almaktadır. İki dillilere Türkçe öğretimine yönelik çalışmalar, son yıllarda dikkate değer bir ivme kazanmıştır. Bu aynı zamanda Avrupalı Türklere Türkçe öğretiminde problemlerin daha da belirgin hale gelmesine vesile olmuştur. Problemlerden biri eğitim öğretim materyali olarak kullanılan okuma metinleridir. Dil öğretiminde temel becerilerin kazandırılmasında ve geliştirilmesinde en önemli malzeme metindir. Avrupa’da yaşayan Türklere ana vatanları ile kimlik, aidiyet ve gönül bağlarını devam ettirmeleri için hedef kitleye Türkçe öğretiminde, Türk kültürünün ve Türk dilinin güzelliğini ortaya koyacak dikkat çekici metinler kullanılmalıdır. Türk edebiyatı bu açıdan oldukça zengin olmasına rağmen Avrupalı Türklere Türkçe öğretiminde kullanılan edebî yönü güçlü okuma metinlerinin çok az tercih edildiği ders kitaplarından görülmektedir. Buradan hareketle Avrupalı Türklere Türkçe öğretiminde dil bilgisinin yanında edebî ve kültürel açıdan oldukça zengin içeriğe sahip çok sayıda metnin yer aldığı *Frankfurt Seyahatnamesi*’nin kullanılması uygun olacaktır. 1933 tarihli bir eserin okuma metni olarak kullanılması eserin dönemsel uzaklığı bakımından dezavantaj gibi görünse de; bir Türk yazarın Avrupa’nın muhtelif şehirlerini anlatması, metinden faydalanacak kimselerin yazarla aynı millete ve kültüre mensup olması, Türkçeyi öğrenecek olan Türklere metinde bahsi geçen şehirleri yakinen tanıması bu dezavantajı avantaj

haline getirecektir. Bu çalışmada; Avrupa'yı Türk dilinin ve kültürünün güzelliklerini yansıtarak anlatan Ahmet Haşim'in *Frankfurt Seyahatnamesi* adlı eseri Avrupalı Türklere Türkçe öğretiminde yardımcı okuma metni olarak kullanılması gerekçeleriyle birlikte önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk edebiyatı, Ahmet Hâşim, Frankfurt Seyahatnamesi, Türkçe öğretimi, Avrupalı Türklere Türkçe öğretimi.

Kaynakça:

Akalın, Ş. H. (2004). "Avrupa Birliği Ülkelerinde Yaşamakta Olan Türklerin Türkçe Öğrenimi Sorunları". *Türk Dili*. S. 633. ss. 195-199.

Bekar, B. (2013). "Almanya'da Türkler ve Türkçe". *Turkish Studies*. 8/9. ss: 771-787.

Göçer, A. (2009). "Türkçe Eğitiminde Öğrencilerin Söz Varlığını Geliştirme Etkinlikleri ve Sözlük Kullanımı". *Turkish Studies*. 4(4). ss. 1026-1055.

Göçer, A. (2010). "Türkçe Öğretiminde Çok Uyaranlı Bir Öğrenme Ortamı Oluşturmak İçin Seçkin Edebî Ürünlerden Yararlanma". *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*. S. 27. ss. 341-367.

Haşim, A. (1988). *Frankfurt Seyahatnamesi*, Yay. Haz. Mehmet Kaplan, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.

Pılancı, H. (2009). "Avrupa Ülkelerindeki Türklerin Türkçeyi Kullanma Ortamları, Sürdürebilme İmkânları ve Koruma Bilinçleri". *Bilgi Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*. S. 49. ss. 127-160.

Şen, Ü. (2016). "İki Dilli Türk Çocuklarına Türkçe Öğretiminde Öğretmen Yetiştirme Sorunu ve Üniversitelerdeki Mevcut Durumun Değerlendirilmesi". *Ana Dili Eğitimi Dergisi*. 4(4). ss. 518-529.

Uslu Üstten, A. ve Haykır, T. (2019). "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin Seçimi". *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1633-1652.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Investigating the Syntactic and the Morphological Differences in the Written Productions of Turkish Learners Based on the Learning Context

Lebriz Sönmez¹, Assoc. Meral Şeker²

¹*Amasya University, Department of Translation and Interpreting (English),
lebriz.sonmez@amasya.edu.tr*

²*Alanya Alaaddin Keykubat University & Le Laboratoire Dynamique Du Langage du CNRS et de l'
Université Lumière Lyon 2,
meral.seker@alanya.edu.tr*

Abstract

Today, Turkish, as the seventh most frequently spoken language in the world, is taught to increasing numbers of foreigners in Turkey and in other countries (Selvi, 2014). Turkish, which belongs to the Altay branch of the Ural-Altaic linguistic family, possesses different linguistic characteristics when compared to the languages spoken in Europe or Asia from other language families. This difference frequently results in challenges for learners at production level, particularly in their writing performances (Genc, 2017; Kara, 2010). As an important and functional skill in multiple domains, writing is regarded to be one of the most challenging skills for learners to master (McCutchen & Stull, 2015) as they need to receive sufficient and meaningful authentic language input. While learners learning Turkish in a non-Turkish context are to a large extent limited to the language input within the educational contexts, the learners in Turkey could obtain authentic language input outside the educational contexts in their daily lives. In this respect, the present study aims to investigate the potential impact of the learning context on learners' written production. Comparing the syntactical and lexical errors, the study tries to find out whether there are differences between written language productions of learners learning Turkish in Turkey and the ones outside the target community. Following descriptive research method, the study adopted qualitative design through systematic content analysis to analyse the data gathered from 78 learners of Turkish at A2 proficiency level, in Turkey (N=42) and outside of Turkey (N=36). The statistical analyses were then carried out to identify the ratios and the categorical distributions of errors determined through error analysis. The results

reveal that learning a language in the target context significantly affects writing performances at syntactic and morphological level. Based on the findings, instructional implications are provided to enhance effective language input.

Keywords: *Turkish language learning; written production; contextual variables; syntactic errors; morphological errors.*

References:

- Genç, H. N. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi bağlamında yazım ve noktalama. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, 168(2), 31-42.
- Kara, M. (2010). Gazi Üniversitesi Tömer Öğrencilerinin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Sorunlar ve Bunların Çözümüne Yönelik Öneriler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(3), 661-696.
- McCutchen, D., & Stull, S. (2015). Morphological awareness and children's writing: Accuracy, error, and invention. *Reading and writing*, 28, 271-289.
- Selvi, A. F. (2014). The medium-of-instruction debate in Turkey: Oscillating between national ideas and bilingual ideals. *Current Issues in Language Planning*, 15(2), 133-152.

Türkçe ve Türk Kültürü 5 ve 6. Düzey Kitaplarında Sözvarlığının Türkçenin Sıklık Listesiyle Karşılaştırılması

Leyla Çimen

*Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
leylacimen@erciyes.edu.tr*

Özet

Dil gelişiminde ve eğitiminde sözvarlığının temel oluşturması nedeniyle eğitimde standartlaşmayı ve ortaklığı sağlayan ders kitaplarının kapsadığı sözvarlığını betimlemek, eğitim etkinliklerine yön vermek, test geliştirmek gibi çalışmalar için önemlidir. Alanyazında ders kitaplarının sözvarlığı kapsamını inceleyen çalışmaların, verileri betimsel olarak (Katı ve Baş 2023) ve sıklık listesi temelli sözcük gruplarıyla karşılaştırmalı olarak (Akyokuş, 2023; Chen, 2014; 2023; Dağhan 2022; Ting, 2005) ele alındığı görülmektedir. Katı ve Baş'ın (2023) çalışmasında, tüm (1-8) Türkçe ve Türk Kültürü kitaplarının sözvarlığı unsurlarının kapsamlı biçimde belirlendiği görülmektedir. Ancak çalışmada yalnızca kitaplardaki metinlerin ele alınması ve sıklık listeleriyle karşılaştırmaların yapılmamış olması nedeniyle bu çalışmada, 2019 Türkçe ve Türk Kültürü 5 ve 6. düzey kitaplarında etkinlikler ve metinlerde yer alan tüm sözvarlığı unsurlarının belirlenmesi ve bunların Göz'ün (2019) sıklık sözlüğünden yararlanılarak yüzlük dilimler hâlinde sözvarlığı kapsamını incelemek amaçlanmıştır. Araştırma doküman inceleme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Öncelikle kitaplarda etkinlik yönergeleri dâhil olmak üzere etkinlik ve metinlerdeki sözcükler dinleme metinleri de yazılı hâle getirilerek Microsoft Word dosyasına aktarılmıştır. Sıklık listeleri oluşturulmadan önce şu işlemler gerçekleştirilmiştir:

- Alanyazındaki çalışmalarda (Akyokuş, 2023; Dağhan 2022; Katı ve Baş 2023) olduğu gibi Baş (2011), Kurudayıoğlu ve Karadağ (2005) tarafından ortaya konan ölçütler dikkate alınarak çekim ekleri sözcüklerden ayıklanmıştır.
- Aynı tabana sahip ad ve eylemi (ekmek, yemek vb.) ayırıcı ek harf kullanılmıştır.
- Deyimler, kalıp sözler, özel adlar, atasözleri ikilemeler, bileşik eylemler, tarihler, sayıların arasındaki boşluklar ayrı algılanmamaları için silinerek bitişik yazılmıştır.

- Simple Concordance Programı 4.0.9 yazılımı yardımıyla sözcük havuzunun sıklık listeleri oluşturulmuştur.

Tüm sözcük ve sözcük gruplarının Göz (2019) sözlüğüne göre sıklık gruplarının belirlenmesinin ardından özel adlar, tarih ve sayılar hesaplama dışı tutularak sıklık grupları arasındaki oranlar hesaplanmıştır. Göz (2019) sözlüğüne göre sıklıkları 1-100 arasında bulunan sözcükler, 5. düzey kitabındaki çalışır sözcüklerin/ sözcük gruplarının %22,09'unu oluştururken sözcük çeşitliliğinin %45,76'sını; 6. düzey kitabındaki çalışır sözcüklerin %22,09'unu oluştururken sözcük çeşitliliğinin %43,27'sini oluşturmaktadır. Gerek her iki kitapta yalnızca bir kez geçen çalışır sözcüklerin sırasıyla %45,34 ve %45,10'unu oluşturması gerek her iki kitapta sıklık sözlüğüne göre 1-100 arasında bulunan sözcüklerin sözcük çeşitliliğinin yarısına kadarını kapsamaları öğrencilerin kitaplarda geçen çoğu sözcükle karşılaşma tekrarının az olduğunu göstermektedir. Rastlantısal sözcük öğreniminde (Rott, 1999) sözcükle karşılaşma sıklığının belirleyici etkisi göz önüne alındığında sıklık gruplarına göre sözcük varlığının belirlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sözcük sıklığı, sözcük varlığı, sıklık listesi, Türkçe ve Türk Kültürü ders kitapları

Kaynakça:

- Akyokuş, A. (2023). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yabancılara Türkçe öğretim kitaplarını anlayabilmesi için gereken sözcük sayılarının belirlenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Burdur Mehmet Akif Üniversitesi.
- Dağhan, O. (2022). *Türkçe ders kitaplarını anlamak için bilinmesi gereken sözcük sayılarının belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Burdur Mehmet Akif Üniversitesi.
- Baş, B. (2011). *Söz varlığı ile ilgili çalışmalarda kullanılacak ölçütler*. TÜBAR. 29, 27-61.
- Chen, H. (2014). *A study on vocabulary selection in senior high school textbooks in Taiwan from the perspective of the academic word list* [Unpublished master's thesis]. National Taiwan Normal University.
- Göz, İ. (2019). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü*. TDK Yayınları.
- Katı, T. ve Baş, B. (2023). Türkçe ve türk kültürü ders kitaplarının söz varlığı unsurları üzerine bir araştırma. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 689-706.
- Kurudayıoğlu, M. ve Karadağ, Ö. (2005). Sözcük dağarcığı çalışmaları açısından sözcük kavramı üzerine bir değerlendirme. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 293-307.

Rott, S. (1999). The effect of exposure frequency on intermediate language learners 'incidental vocabulary acquisition and retention through reading. *Studies In Second Language Acquisition*, 21(4), 589-619.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde E-Kitap Uygulamalarının İşlevselliği: TRT Çocuk Kitaplık Örneği

Mahmud Karabey¹, Başak Kasa Ayten²

¹ İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi Doktora Öğrencisi mkarabey18@gmail.com,

² İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü basak.kasa@inonu.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde e-kitap uygulamalarının işlevselliğini TRT Çocuk Kitaplık örneğiyle değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması deseninde doküman analizi yöntemi kullanılarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde TRT Çocuk Kitaplık uygulamasının işlevselliği çeşitli kriterlere göre incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu TRT Çocuk Kitaplık uygulamasındaki 5 ayrı bölümden seçilen toplam 15 kitap oluşturmuştur. Veriler benimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Verilerin analizinde “Etkileşimli E-Kitap Değerlendirme Kriterleri” (Bozkurt ve Bozkaya, 2013) kullanılmıştır. Buna göre içerik, arayüz, etkileşim ve teknoloji kriterleri ve bunların alt kriterlerine göre veriler analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda TRT Çocuk Kitaplık uygulamasının içerik, arayüz ve teknoloji kriterleri açısından yabancı dil olarak Türkçe öğrenen ilkökul öğrencilerine uygun olduğu tespit edilmiştir. Etkileşim kriteri açısından uygulamanın geliştirilmesi gerektiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: E-kitap, TRT Çocuk Kitaplık, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

Kaynakça:

Bozkurt, A. & Bozkaya, M. (2013). *Etkileşimli e-kitap değerlendirme kriterleri*. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, No: 2007. Eskişehir.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Fransa'daki İki Dilli Öğrencilerin İlgi Duyduğu SOKÜM Unsurları

Mehmet Ali Akıncı¹, Bahadır Gülden²

¹ *Université de Rouen Normandie, Laboratoire Dynamique du Langage In Situ,
mehmet-ali.akinci@univ-rouen.fr*

² *Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, bahadirgulden@bayburt.edu.tr*

Özet

Bu araştırmada İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Miras Listeleri'nin Fransa'daki iki dilli öğrencilerin Türkçe öğretim sürecinde kültürel içerik olarak kullanılmasına yönelik verilerin toplanması amaçlanmıştır. Fransa'da yürütülen Türkçe dersleri 2021 yılından itibaren yabancı dil kapsamında ve her kültürlere mensup öğrencilerin katılabileceği seçmeli ders kapsamına alınmıştır. Ancak derslerin içerik yapısı ve hazırlanacak ders kitapları başta olmak üzere tercih edilecek materyalleri belirli değildir. Bu nedenle SOKÜM Sözleşmesi'ne (UNESCO, 2003) taraf olan ülkelerin hem sözleşmeyi formel eğitimle koruma yükümlülüğü hem de Türkçe öğretiminde kültürel içeriğin ortaya koyulmasında SOKÜM'den yararlanılması önemlidir. Bu kapsamda Fransa'nın Rouen şehrindeki Türkçe derslerine katılan 120 öğrenciyle görüşülerek insanlığın somut olmayan kültürel miras listeleri unsurlarından hangilerine daha yoğun ilgi gösterdikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Katılımcıların menşe kültürleri Türkiye, Fransa, Cezayir, Tunus, Fas ve Romanya'dır. Bu doğrultuda Türkiye (ICH, 2023), Fransa (ICH, 2023a), Cezayir (ICH, 2023b), Tunus (ICH, 2023c) ve Fas'ın (ICH, 2023ç) insanlığın somut olmayan kültürel miras listelerindeki unsurlara ait videolar ve görseller farklı günlerde öğrencilere izletilmiş ve kültürel unsurlar hakkında tanıtım yapılmıştır. İlgili unsurların görsellerine de yer verilen görüşme formlarında hangi kültürel unsurların ilgilerini çektiğini işaretlemeleri ve tercih sebeplerini gönüllülük esasına göre belirtmeleri istenmiştir. Öğrenciler, Türkiye'nin, Fransa'nın, Cezayir'in, Tunus'un ve Fas'ın insanlığın somut olmayan kültürel listelerindeki unsurlardan ilgi duyduklarını tercih etmiştir. Öğrenciler Türkiye'nin İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası unsurlarından Geleneksel Türk Okçuluğu (%72,5), Ebru Türk Kâğıt Süsleme Sanatı (%66,6), Hat Sanatı (%65,6), Geleneksel Çini Sanatı (%64,8), Karagöz (61,6), Minyatür Sanatı (%58,1), Bahar Bayramı (%53,1), Türk Kahvesi Geleneği (%52,3), İnce Ekmek Yapımı

(%50,63) unsurları öğrencilerin en az %50'sinin ilgisini çeken unsurlar olmuştur. Fransa'nın İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası unsurlarından Dağcılık (%69), Cam Boncuk Sanatı (%59,5), Denizcilik Uygulamaları (%59,5), Baget Ekmek Zanaatkârlığı ve Kültürü (%59,5), Pays de Grass'de Parfüm Bitkilerinin Yetiştirilmesi (%57,1), Geleneksel Oyunlar ve Sporlar (%57,1), Aubusson Duvar Halısı (%50) unsurları ise en az %50 oranında ilgi gören unsurlardır. Cezayir'in İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası unsurlarından Arapça Yazı Yazma Sanatı (%88), Sidi Cheikh Hac Ziyareti %51,5; Kuskus Yemeği Üretimi %45; Yıllık Hac Ziyareti %45; Rai Cezayir'in Halk Şarkısı %33,3; Tlemcen'in Düğün Kostümü ise %27 oranında öğrencilerden ilgi görmüştür. Tunus'un İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası unsurlarından Sejnane Kadınlarının Çömlekçilik Becerileri %79; Hurma Ağacı Bilgi, Beceri, Gelenek ve Uygulamalar %70, Harissa, Bilgi, Beceri ve Mutfak Geleneği ve Kerkennah Adaları'nda Charfia Balıkçılığı gelenekleri %51,5 oranında ilgi görmüştür. Fas'ın İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası unsurlarından Yırtıcı Kuşları Eğitme ve Uçurma Sanatı %88; Argan Ağacına İlişkin Uygulama ve Bilgi Birikimi %63,5; Fas Binicilik Gösterisi %57,5, Dövüş Dansı %54,5, Hurma Ağacı Bilgi, Beceri, Gelenek ve Uygulamalar geleneği ise %42 oranında ilgi görmüştür.

Anahtar Kelimeler: Folklor, Türkçe öğretimi, iki dillilik, kültürlerarası iletişim, SOKÜM.

Kaynakça:

ICH. (2023, Ağustos 13). *Browse the Lists of Intangible Cultural Heritage and the Register of good safeguarding practices.* [https://ich.unesco.org/en/lists?text=&country\[\]=00228&multinational=3#tabs](https://ich.unesco.org/en/lists?text=&country[]=00228&multinational=3#tabs)

ICH. (2023a, Ağustos 13). *Browse the Lists of Intangible Cultural Heritage and the Register of good safeguarding practices.* [https://ich.unesco.org/en/lists?text=&country\[\]=00077&multinational=3#tabs](https://ich.unesco.org/en/lists?text=&country[]=00077&multinational=3#tabs)

ICH. (2023b, Ağustos 13). *Browse the Lists of Intangible Cultural Heritage and the Register of good safeguarding practices.* [https://ich.unesco.org/en/lists?text=&country\[\]=00004&multinational=3#tabs](https://ich.unesco.org/en/lists?text=&country[]=00004&multinational=3#tabs)

UNESCO. (2003, Ekim 17). *Somut olmayan kültürel mirasın korunması sözleşmesi.* UNESCO: <https://ich.unesco.org/doc/src/00009-TR-PDF.pdf>

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Drama Yönteminin Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarının Dinleme Becerisi ve Ana Dili Tutumları Üzerindeki Etkisi

Mehmet Çelik¹, Özcan Bayrak²

¹*Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, 1824040202@firat.edu.tr.*

²*Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ozcanbayrak@firat.edu.tr*

Özet

Drama dil becerilerinin yanında Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarında kültür öğrenimi açısından etkilidir. Drama “...iletişim becerilerini kazandırma, imge dünyasını geliştirme gibi eğitimsel amaçlara dönüktür ve iletişim içinde iken düşünceleri, tutum ve davranışları değişebilen, etkilenebilen çocuk ve ergene kendi kimlik ve kültürünü de tanıtır” (Adıgüzel, 2000, s. 5). Türkçe ve Türk Kültürü dersi olarak eğitim gören Almanya’daki Türk çocuklarda, öğrenimlerini salt dil becerilerini edinme kapsamında görmemekte aynı zamanda kültür edinimini de öğrenmektedirler. İfade edilen çerçeve kapsamında bu çalışma, “Drama Yönteminin Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarının Dinleme Becerilerine ve Ana Dili Tutumlarına Etkisi” üzerindeki nicel çalışmaları ortaya koymaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, drama yönteminin Almanya’da yaşayan Türk çocuklarının dinleme becerileri ve ana dili tutumları üzerindeki etkisini incelemektir. Çalışmanın yöntemi deneme modellerinden yarı deneysel desende, belirlenen hipotezlerin yorumlamasına dayanmaktadır. Araştırmacı tarafından geliştirilen “ Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarının Dinleme Becerisine Yönelik Başarı Testi” ve Ülker ŞEN tarafından geliştirilen “Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarının Ana Dillerine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılarak öğrencilerin aldıkları ön-test, son-test ve kalıcılık testi puanları bu çalışmanın nicel boyutuna veri oluşturmaktadır. Çalışma, Almanya’nın Stuttgart bölgesinde öğrenim gören Türkçe ve Türk Kültürü dersine katılan öğrenciler ile ve 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında 8 haftalık uygulama süresi ile sınırlandırılmıştır. Stuttgart Eğitim Ateşeliği’nden alınan karar ve gerekli izinler neticesinde, Almanya’nın Baden Württemberg eyaletine bağlı Zollernalbkreis bölgesinde Türkçe ve Türk Kültürü derslerine katılan 5. seviyedeki öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Yurt dışında(Almanya) yaşayan Türk öğrencileri evreni oluştururken örneklemini Zollernalbkreis

bölgesindeki Tailfingen ve Hechingen 5. seviye Türkçe ve Türk Kültürü dersine katılan öğrenciler oluşturmaktadır. Başarı testi ve tutum ölçeğinden elde edilen veriler, “SPSS Statistics 26” paket programında analiz edilerek raporlanmıştır. Drama dersinin uygulandığı deney grubunda, drama uygulaması, başarıyı($t=-6.227$; $p>.05$) ve genel tutumu($t=-3.125$; $p>.05$) yükseltmiş; ancak tutum ölçeğindeki Türkçe dersi, konuşma-yazma ve dinleme okuma alt boyutlarına etki etmemiştir. Kontrol grubuna ait başarı testi ($t=-.287$; $p>.05$) ve tutum ölçeği alt boyutlarının öntest ve sontest ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçta deney grubunda başarı testi ve tutum ölçeğinin Türkçe dersi ile dinleme-okuma alt boyutlarında sontest ile kalıcılık uygulaması arasındaki fark manidar düzeydedir. Bu üç testte de, sontest puanları kalıcılık uygulamasının puanlarından daha yüksektir. Kız ve erkek çocukların sonuçları arasında da anlamlı farklılık olmadığı görülmüş olup bu haliyle Şen’in (2011) elde ettiği sonuçlar ile uyumludur. Nicel bulgulara göre yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının drama yöntemiyle yapılan, dinleme becerilerinin geliştirilmesine ve ana diline yönelik tutumlarının olumlu yönde artırılmasına yönelik yapılan bu çalışmanın öğrenci başarılarını arttırdığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dinleme becerisi, ana dili, tutum, yurt dışındaki Türk çocukları.

Kaynakça:

- Adıgüzel, H.Ö. (2000). Yaratıcı Drama Öğretmeni Yetiştirmenin Önemi ve Gerekliliği. Ankara: *Eğitim ve Yaşam Dergisi*. (17-18), 5-8.
- Şen, Ü. (2011). Belçika’da Yaşayan Türk Çocuklarının Türkçeye Yönelik Tutumları ve Yazma Becerileri, *Doktora Tezi*, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocukları İçin Dinleme Becerisine Yönelik Başarı Testi Geliştirilmesi Çalışması¹

Mehmet Çelik², Özcan Bayrak²

² Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, 1824040202@firat.edu.tr.

³ Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ozcanbayrak@firat.edu.tr

Özet

Öğretim programları incelendiğinde hedef, kapsam eğitim durumları, ölçme değerlendirme oluşmaktadır. Eğitimde ölçme tanılarken değerlendirme de yargılar(Turgut, 1997). Eğitim ve öğretim, her dönemde öğrenci durumlarını ortaya koymak ve değerlendirmek amacıyla ölçme ve değerlendirme ile birlikte yürütülmektedir. “Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır”(MEB, 2019, s. 6). Ölçme araçları eğitim ve öğretim sürecinde sıkça kullanılmaktadır. Kullanılan ölçme araçlarında geçerlilik ve güvenilirlik ve kullanılabilirlik gibi belli özellikler aranmaktadır. Ölçülmek istenen kazanımların ölçmede yer alması ve belirlenen amaca hizmetin testi geçerliliğini, ölçmenin hatalardan arınık olması güvenilirliği artırırken testin benzer sonuçları farklı sınavlarda da verebilmesi de kullanılabilirliği gösterir.

Bu araştırma, yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının dinleme becerilerine yönelik geçerliliği ve güvenilirliği alınmış bir başarı testi geliştirme çalışmasıdır. Eğitim süreci içerisinde ölçme ve değerlendirme araçlarına da ihtiyaç duyulmaktadır. Başarı testi geliştirilmesine yönelik bu süreç; amaç ve konu, metin seçimi, metin seçimi kapsam geçerliliği, stüdyo ortamında seslendirme, kazanımlara dönük belirtke tablosu, madde havuzu, yazım denetimi ve uzman görüşü, kapsam geçerliliği, pilot aşama(N=36), madde havuzunun güncellenmesi, test tekrar test uygulaması(N=82), analiz ve güvenilirlik aşamalarından oluşmaktadır. Çalışmanın evrenini yurt dışında yaşayan Türk çocukları oluştururken, çalışmanın örneklem boyutunu Stuttgart eğitim bölgesindeki Türkçe ve Türk Kültürü dersine katılan 5.Seviye Türk çocukları oluşturmaktadır. Yapılan analizlerde testin kapsam geçerliliği alınmıştır. Bu süreçte elde edilen

¹ Bu çalışma “Drama Yönteminin Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarının Dinleme Becerilerine ve Ana Dili Tutumlarına Etkisi” konulu doktora tez çalışmasının bir bölümüdür.

veriler, SPSS 26 programıyla istatistiki olarak analiz edilmiştir. Testlerin normalliğine bakılmış ve testler arasında Pearson korelasyon katsayısı pozitif yönlü ve anlamlı düzeyde ($r=0,662$) olduğu görülmüştür. Testin güvenilirliği için ölçme aracı maddelerinin heterojen olduğu durumlarda kullanılan ve 1 ve 0 doğru yanlış testleri için uygulanan KR-20 değeri $KR-20= ,738$ olarak bulunmuştur. Dinleme becerisine yönelik çalışmalarının yetersizliği ve dinleme becerisini ölçme ve değerlendirme çalışmalarının diğer dil becerilerine göre daha az olduğu bilinmektedir (Acat vd., 2013). Bu hâliyle yurt dışında yaşayan Türk çocukları üzerinde, 5. Seviye öğrencilerinin dinleme becerisine yönelik, 21 maddeden oluşan bir başarı testi geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Başarı testi, dinleme, ölçme ve değerlendirme, yurt dışındaki Türk çocukları.

Kaynakça:

- Acat B., Demiral H. ve Kaya M. F.(2013). Web Tabanlı Dinlediğini Anlama Testinin Geçerlik ve Güvenirlik çalışması. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(3) 2013, 01-10, Pegem Akademi Yayınları: Eskişehir.
- MEB. (2019). Türkçe Dersi Öğretim Programları(İlkokul Ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. Sınıflar). Meb Yayınları: Ankara.
- Turgut, M. F. (1997). Eğitimde ölçme ve değerlendirme metotları. Gül Yayınevi: Ankara.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Turkish as a Heritage Language in the Academic Context of Home Country: A Scoping Review

Melike Üzüm¹, Gülin Dağdeviren Kırmızı²

¹*Başkent Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,*
melikeuzum@baskent.edu.tr

²*Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü,*
gdagdeviren@baskent.edu.tr

Abstract

Today, as a result of economic, environmental and social factors, human mobility has increased dramatically. In this context, heritage languages play a critical role in language maintenance. Turkish is one of the most spoken heritage languages in Europe as a consequence of labour migration that started in the 1960s. This scoping review examines the concept of Turkish as a heritage language by mapping and identifying existing evidence of broader topics which have not reviewed comprehensively.

In the present scoping review, Arksey and O'Malley's (2005) five-stage framework which includes identifying the (1) research questions, (2) identifying relevant studies, (3) study selection, (4) charting the data and (5) collating, summarizing and reporting the results, was adopted (p. 22). As a first step, research questions were identified as follows: a) What are the theoretical frameworks in the articles used to investigate Turkish L2 learners and Turkish as a heritage language learning in the databases of YÖK Tez, SOBİAD, ULAKBİM, ASOS İndex, ACAR index and Türk Eğitim İndeksi? b) What type of variables, instruments and designs are employed in these studies? Then, each study was coded for variables, instruments, designs, theoretical frameworks, and a number of other substantive and methodological features such as year, document type. Thirdly, in regards to inclusion criteria, the studies in English and Turkish language were included. The keywords used in the identification stage are Heritage speaker AND Turkish/Miras dil konuşuru ve Türkçe, Heritage learner AND Turkish/Miras dil VE Türkçe, Heritage AND Turkish/Miras VE Türkçe, Heritage language acquisition AND

Turkish/Miras dil edinimi VE Türkçe, and Turkish second language AND heritage/İkinci dil olarak Türkçe VE Miras. As for document type journal articles, dissertations, MA thesis, book chapters were taken into analysis. Then, percentages of these substantive and methodological features were be then calculated in order to find out distributions in terms of criteria. Finally, possible gaps and trends in the literature on heritage language was identified and discussed in terms of future studies.

This study can be considered the first attempt to apply a synthetic research technique, namely scoping review, to the literature of Turkish as a heritage language available in Turkish databases. It is also expected to contributing the research are by showing directions for future research and providing social, pedagogical and academic implications.

Key words: *heritage language, heritage speaker, scoping review, Turkish, migration*

References:

Arksey, H., & O'Malley, L. (2005). Scoping studies: Towards a methodological framework. *International Journal of Social Research Methodology*, 8(1), 19–32. doi:10.1080/1364557032000119616

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Miras Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Müzik: Orff Schulwerk Yaklaşımı

Merve Dincer¹, Ülker Şen²

¹Öğr. Gör., Amasya Üniversitesi, TÖMER, merve.dincer@amasya.edu.tr

²Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler ABD, ulkersen@gazi.edu.tr

Özet

Yapılan çalışmalar miras dil olarak Türkçe öğretiminde birtakım sorunların var olduğunu ve söz konusu sorunların ivedilikle çözülmesi gerektiğini ortaya koymuştur (Ergüt ve Baş, 2021; Karataş Acer ve Altınkamış, 2021). Dil öğretiminde, müziğin farklı becerileri desteklemek için yaygın şekilde kullanılması, birçok çalışma tarafından doğrulanmıştır (Erdoğan Kaya, 2014; Karşıyakalı Doğan, 2020; McCarty, 2023). Müzikte farklı disiplinlerde kullanılan birtakım müzik yaklaşımları bulunmaktadır. Bu yaklaşımlardan biri de Orff- Schulwerk yaklaşımıdır. Literatürde “Elementer Müzik” olarak da bilinen Orff-Schulwerk yaklaşımı öğrenci merkezli olması, doğaçlamalara dayanması, her yaştan bireye hitap etmesi gibi özellikleriyle birçok farklı disiplinde tercih edilmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı müzikte kullanımı yaygın olan Orff Schulwerk yaklaşımını tanıtmak, Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı’nın kazanımları doğrultusunda Orff Schulwerk yaklaşımına uygun ders planı örneği sunmaktır. Miras dil olarak Türkçe öğretiminde benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışmada Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı kazanımları esas alınarak oluşturulan Orff-Schulwerk yaklaşımına uygun ders planı örneği, web.2.0 aracı olan Animaker programında görselleştirilmiştir. Çalışmanın sonucunda miras dil olarak Türkçe öğretiminde Orff-Schulwerk kullanımının yetenek gerektirmemesi, doğaçlamaya imkân tanınması, dil öğretimine uygun olması, her yaş ve seviye için uygulanabilir olması, dil becerilerini bütüncül olarak geliştirmeye elverişli olması gibi özellikleriyle hem öğretici hem de öğrenci açısından uygun olduğu ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Orff-Schulwerk yaklaşımı, miras dil olarak Türkçe.

Kaynakça:

- Erdoğan Kaya, S. (2014). Ortaokul 8. Sınıflarda Matematik Dersi Geometrik Cisimler ve Yüzey Alanları Alt Öğrenme Alanlarının Orff Yaklaşımıyla Öğretiminin Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ergüt, S. E., ve Baş, B. (2021). Yurt Dışındaki İki Dilli Türk Öğrencilere Yönelik Miras Dil Konuşma Kaygısı Ölçeği. *Journal of Mother Tongue Education/Ana Dili Eğitim Dergisi*, 9(4). Karşıyakalı Doğan, D.M. (2020). Orff Yaklaşımı ile Birlikte Sunulan Sosyal Öykü Uygulamalarının Gelişimsel Yetersizliği Olan Çocuklara Müzikal Beceri Kazandırmada Etkililiği (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karatas Acer, E. ve Altınkamış, F. (2021). Turkish Language and Turkish Culture Education in Flanders, Belgium: A model proposal. *Kastamonu Eğitim Dergisi* , 29 (2) , 537-549 . DOI: 10.24106/kefdergi.817152
- Karşıyakalı Doğan, D.M. (2020). Orff Yaklaşımı ile Birlikte Sunulan Sosyal Öykü Uygulamalarının Gelişimsel Yetersizliği Olan Çocuklara Müzikal Beceri Kazandırmada Etkililiği (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- McCarty, M. J., Murphy, E., Scherschligt, X., Woolnough, O., Morse, C. W., Snyder, K., ... & Tandon, N. (2023). Intraoperative cortical localization of music and language reveals signatures of structural complexity in posterior temporal cortex. *Isience*, 26(7).

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Miras Dil Olarak Türkçeyi Neden Öğreniyoruz? Web 2.0 Araçlarıyla Benim Hikâyem Örnekleri

Mesut Gün ¹, Ezel Türkmenoğlu²

¹ Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, mesutgun07@gmail.com

² Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, Yüksek Lisans Öğrencisi
ezelkrkmztr@hotmail.com

Özet

21. yy. dünya nüfusunda savaş, salgın, eğitim, teknolojik gelişmeler vb. nedenlerle hızlı bir demografik değişimin yaşandığı dönemdir. Tüm dünyada yaşanan bu gelişmeler, bulunduğu coğrafi konumu, tarihi yapısı, beşerî gücü, ticari ve askeri özellikleri ile Türkiye’de de değişimi kaçınılmaz kılmıştır. Bu gelişmeler Türkiye’yi pek çok yeniliğin öncüsü konumuna getirmiş ve Türkçenin yaygın dil olarak kullanımının farkındalığını arttırmıştır. Bunun en önemli nedeni, aynı medeniyetin mirasçısı olarak yedi kıtaya yayılan Türkleri ortak paydada buluşturan Türkçenin geçmişte, bugünde ve gelecekte bilimde, sanatta, edebiyatta ve teknolojide yetkin dil olarak kullanılmasıdır. Bu bilgiye dayanarak çalışmada, Türkçenin bilim, sanat, edebiyat ve teknoloji dili olduğunu ifade etmek amaçlanmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda “Neden Türkçe öğretiyoruz? “ ve Türkçe öğrenenler “Neden Türkçe öğrendiler?” soruları cevaplanmaya çalışılmıştır. Çalışmaya başlamadan yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapan Maarif Vakfı, PIKTES Projesi eğitim programları, Diller için Avrupa Ortak Öneriler Metni ve Yunus Emre Enstitüsünün Türkçe Öğretim Portalı incelenmiştir. Çalışmada incelenen programları betimleme imkânı tanınması ve Gardner’in çoklu zekâ kuramına uygun web 2.0 araçları kullanılarak Türkçe öğrenenlerin “Neden Türkçe öğrendiler?” sorusuna cevap arandığından nitel araştırma yöntemi doküman analizi kullanılması uygun bulunmuştur. İncelenen kaynaklara uygun etkinlik örnekleri tasarlanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın bulgular kısmında ilk önce “Neden Türkçe öğretiyoruz? daha sonra Türkçe öğrenen bireylerin “Neden Türkçe öğrendiler?” soruları cevaplanacaktır. Çalışmanın ikinci sorusu için, Türkçe öğrenen

bireylerin dil öğrenme amacı, kültür, yaş, cinsiyet, ilgi, vb. değişkenleri göz önünde bulundurularak Gardner'in çoklu zekâ kuramındaki sekiz zekâ türünün kullanımı tercih edilecektir. Farklı zekâ türlerine sahip bireylerin kendilerini ifade etme yöntemleri de çeşitlilik göstermektedir. Bu yüzden bireylerin zekâ türlerine uygun web 2.0 araçları seçilerek Türkçe öğrenenlerin kendi yetenekleri doğrultusunda neden Türkçe öğrendikleri anlatabilecekleri uygulama önerilerine yer verilecektir. Sonuç kısmında, teknolojinin sağladığı imkânlarla farklı web 2.0 araçlarının kullanımının bireylerin güçlü yönlerini ön plana çıkaracağı, Türklerin hüküm sürdüğü coğrafyalarda Türkçe'nin bilimin, sanatın, edebiyatın ve teknolojinin miras dili olarak var olduğu ve tüm dünyada yetiştireceği bilim insanları, sanatçıları, yazarlarıyla yaşayan dil olarak var olmaya devam edeceği konularına değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Miras dil Türkçe, yaşayan dil Türkçe, web 2.0 araçları, çoklu zekâ kuramı

Kaynakça:

Ateş, M. (). *Dil Eğitiminde Dijital Öyküleme Yönteminin Kullanılması: Sistematik Derleme Çalışması*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, , 1-37 .

Barın, Y. D. D. E. "Yabancılara Türkçenin Öğretiminde Temel Söz Varlığının Önemi" . Türklük Bilimi Araştırmaları (2003): 311

Bölükbaş, F. ve Keskin, F (2010), "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metinlerin Kültür Aktarımında İşlevi", Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 5/4, Fall

Cohen, L., & Manion L. (1996). *Research methods in education. (4. edition)*. NewYork: Routledge.

Dohn, N. B. (2009). *Web 2.0: Inherent tensions and evident challenges for education. International Journal of Computer-Supported Collaborative Learning*, 4(3), 343-363.

Dolunay, S. K. & Savaş, Ö. (2018). *Çoklu Zekâ Kuramı Destekli Dil Bilgisi Öğretimi*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18 (3) , 1433-1455.

Güneş, F. (2014). *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller. (4. Baskı) Ankara: Pegem Akademi*

Gün, M. & Çeri, N. (2021). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımında Müzelerin Kullanılması* Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature , Prof. Dr. İ. Çetin Derdiyok Armağan Sayısı , 1275-1291 .

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Nezaket Stratejileri ve Kültürlerarası Nezaket Farklılıkları

Mesut Gün¹, Aslıhan Yurtcu²

¹Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, mesutgun@mersin.edu.tr

²Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, YTO, aslihan yurtcu@gmail.com

Özet

Yabancı dil öğretiminde nezaket kavramı, evrensel ve kültürel bir nitelik taşır. Nezaketin dilsel kavrayış açısından incelenip işlevsel, anlamsal ve bağlamsal olarak değerlendirilmesi gerekir. İletişimin işleyişinde ve sürekliliğinde nezaket ifadelerinin anlamlandırılma süreci dile ilişkin algıyı da etkiler. Bu algılar, dilde kibarlık ve kabalık görünümünü oluşturur. Nezaket stratejilerine dair evrensel anlayışlar ortak bir kabulü yansıtırken sosyokültürel anlayışlar anlam ve niyetin farklılaşmasına neden olur. İnsan ilişkilerinde nezaket algısı, resmi ve samimi ortamlarda farklılık göstererek sözlü ve sözsüz iletişim (jest, mimik vb.) aracılığıyla inşa edilir. Nezaketin yazılı iletişimdeki varlığı ve/ya yokluğu, kibarlığın ve kabalığın bir göstergesi olarak algılanabilir. Nezaket, insanların iletişim tercihlerine ve davranış biçimlerine yansır. Kişilerarası iletişimde nezaketin algılanma biçimi, yabancı dil öğretme/öğrenme sürecini kolaylaştırıcı ve/ya zorlaştırıcı bir hâle getirebilir. Bu çalışmanın amacı; nezaket kavramını bütünsel açıdan incelemek, iletişime etkisini değerlendirmek, Türk dilini ve kültürünü yansıtan nezaket inceliklerini ortaya koyarak kültürlerarası nezaket farklılıklarına dikkat çekmektir. Bu amaç doğrultusunda *Yedi İklim Türkçe A1/A2/B1/B2* ders kitapları, nezaket açısından kapsamlı çalışmalardan biri olan ve nezaketi evrensel olarak değerlendiren Brown ve Levinson'ın (1987) olumlu ve olumsuz nezaket stratejileri bağlamında çözümlenecektir. Ders kitaplarında nezaket stratejilerinin nasıl yer aldığını tespit etmek için farklı seviyelerde kitaplar seçilmiştir. Çalışmanın bir diğer amacı ise kültürlerarası nezaket farklılıklarını tespit etmektir. Çalışmada,

nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmış ve elde edilen veriler betimsel analizle çözümlenmiştir.

Çalışmanın problemine ilişkin sorular,

✓ *Yedi İklim Türkçe A1/A2/B1/B2* ders kitaplarında kullanılan olumlu ve olumsuz nezaket stratejileri nelerdir?

✓ Kültürlerarası nezaket farklılıkları nelerdir? olarak belirlenmiştir.

Yapılan incelemeler doğrultusunda ders kitaplarında olumlu nezaket stratejilerine daha fazla yer verildiği tespit edilmiştir. Dil sınıflarında nezaket stratejilerinin varlığının öğretici ve öğrenci etkileşimini etkileyebileceği umulmaktadır. Çünkü dil sınıfları, öğretici ve öğrenci için ortak bir paylaşım alanı oluşturur. Yabancı bir dili tanıma uğraşında ve insanların birbiriyle nasıl iletişim kurduklarını keşfetme sürecinde “nezaket” dikkat edilmesi gereken konulardan biridir. Kültürlerarası nezaket ifadelerinin varlığı bu durumun önemli bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, nezaket, kültürlerarası nezaket, olumlu nezaket, olumsuz nezaket.*

Kaynakça:

Brown, P. ve Levinson, S. C. (1987), *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge: Cambridge University Press.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Polonya'daki Türkoloji Bölümlerinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Çerçevesinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Muhammet Memiş¹, Gökmen Boztilki²

¹Varşova Üniversitesi, Doğu Araştırmaları Fakültesi, Türkoloji Bölümü, m.memis@uw.edu.pl

²Poznan Adam Mickiewicz Üniversitesi, Modern Diller ve Edebiyatlar Fakültesi, Türkoloji Bölümü,
gokmen.boztilki@amu.edu.pl

Özet

Türkiye Türkçesinin Polonyalılar tarafından öğrenilmesi ihtiyacının ortaya çıkması, Polonya'nın Osmanlı İmparatorluğu ile ilk diplomatik ilişkilerin kurulduğu tarih olan 1414 yılına denk gelmektedir. Türkiye Türkçesinin Polonya'da öğrenilmesine yönelik ilgi ve ihtiyaç bu tarihten itibaren sürekli olarak artmış ve Türkçenin öğrenimi ve öğretimi tarihî akış içerisinde bireysel öğrenimden başlayıp kurumsallaşarak günümüze kadar devam etmiştir. Türkçe Polonya'da 2023 yılı itibarıyla kurumsal olarak Varşova, Jagellon ve Adam Mickiewicz üniversitelerinin Türkoloji bölümlerinde ve seçmeli yabancı dil dersleri kapsamındaki ortak derslerde, Varşova Yunus Emre Enstitüsü Türk Kültür Merkezinde, Tercihim Türkçe Projesi kapsamında Sobieski Lisesi ve Czacki Lisesinde öğretilmektedir. Bu kurumlardan en köklüsü olan Türkoloji bölümleri Polonya'daki Türkçe öğretimi çalışmalarının merkezi konumundadır ve Türkçe öğrenen Polonyalıların ekseriyetinin Türkoloji bölümleriyle uzak veya yakın bir ilişkisi bulunmaktadır. Bu nedenle Polonya'daki Türkoloji bölümlerindeki Türkçe öğretimine ilişkin sorunların belirlenmesi ve bu sorunların çözümüne yönelik önerilerin oluşturulması yaygın etki oluşturma potansiyeli bakımından hususi önem arz etmektedir. Buradan hareketle araştırmada Polonya'daki Türkoloji bölümlerinde Türkçe öğretimi çerçevesinde karşılaşılan zorluk ve sorunları tespit etmek ve bunların çözümüne yönelik önerilerde bulunmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda araştırmada "Polonya'daki Türkoloji bölümlerinde Türkçe öğretimine ilişkin sorunlar nelerdir?" sorusuna yanıt aranmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseninde olup veriler derinlemesine görüşme ve yapılandırılmamış katılımcı gözlem teknikleriyle toplanmıştır. Araştırma, Polonya'da bulunan üç (3) Türkoloji bölümünden ikisinde (2), Varşova ve Poznan Türkoloji bölümlerinde, 2021-

2023 yıllarını kapsayacak şekilde yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini iki (2) yabancı dil olarak Türkçe öğreticisinden ve yetmiş bir (71) Türkoloji öğrencisinden oluşmaktadır. Elde edilen sonuçlara göre; Polonya'daki Türkoloji bölümlerinde Türkçe öğretimini etkileyen sorunların, "Türkçe öğretimine ayrılan ders sayısı, ders kitapları ve bunların temini, yardımcı materyal eksikliği, bölümdeki diğer derslerin işleniş dili, Türkçe hazırlık programının bulunmayışı, bölümü tercih eden öğrenci kitlesinin niteliği ve Türkçe öğrenme motivasyonları, aynı sınıf içinde ve farklı sınıf düzeylerinde Türkçe dil seviyesinin eş değeri, derslerde mecburiyetten ihtiyaç duyulan aracı dil kullanımının ortaya çıkardığı çeşitli durumlar" başlıklarında toplandığı belirlenmiştir. Sözü edilen başlıklardaki sorunlara yönelik çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Polonya, Türkoloji bölümleri, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, sorunlar.

Kaynakça:

Erdem, C. (2015). *Polonya'daki Türkoloji bölümlerinde Türk dili ve edebiyatı eğitimi ve öğrencilerin Türkçe becerileri*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi.

İpek, S. (2016). Polonya'da Türkçe öğretiminin dünü, bugünü ve geleceği: Türkçe öğretiminde karşılaşılan güçlükler ve çözüm önerileri. H. Develi vd. (Ed.). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yöntem ve Uygulamalar II* içinde (s. 383-424). İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.

Memiş, M. (2023). Polonya'da Türk dili öğretimi çalışmaları. Yılmaz, Y. & Çangal, Ö. (Ed.) *Yurt Dışında Türkoloji ve Türkçe Öğretimi 3* içinde (s. 215-235). Kırklareli, RumeliYa Yayıncılık.

Memiş, M. (2021). *Yabancılara Türkçe öğretiminin güncel sorunları*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Öztürk, E. (2016). Polonya'da Türkçe öğretiminin tarihi gelişimi. *Bellekten*, 64(2), 203-214.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Comprehending Turkish as a Foreign Language: Using Vocabulary and Language Learning Strategies

Murat Demirekin

*Selcuk university, Faculty of Education, Department of Foreign Languages,
murat.demirekin@selcuk.edu.tr*

Abstract

This study seeks to identify understanding qualities of Turkish language learners through the use of vocabulary and language learning techniques. First, the process of comprehending the way participating students utilize language in terms of linguistic, grammatical, and pragmatic characteristics as well as their demographic data are discussed to discover such an association. In this regard, instances of vocabulary choice and language learning strategies are investigated in depth for students learning Turkish as a foreign language at 10 different universities in Turkey. Descriptive statistics, T-tests, one-way ANOVA, and post-hoc tests were used to examine the data collected. Comparative mixed method analysis was employed to understand strategic preferences that occurred in both quantitative and qualitative open ended interview forms. It turned out in the study that male students' overall scores for strategy utilization were lower than those of female students. The average test scores of students from other language families are greater than those who are speakers of Turkic languages, according to data that were obtained based on the language family of the mother tongue. The study employs content analysis on a qualitative scale to determine what vocabulary and language acquisition strategies are mentioned in the quantitative data as well as what is disregarded. Finally, it is evaluated how learning techniques are applied by foreign students studying Turkish in relation to the contexts in which they appear to have linguistic significance, and solutions are suggested as necessary.

Keywords: *Comprehension, learning strategies, Turkish for foreigners.*

References:

Anderson, N. (2005). L2 learning strategies. In E. Hinkel (Ed.). *Handbook of research in second language teaching and learning*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

- Boylu, E. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dil öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cesur, O. ve Fer, S. (2007). Dil öğrenme stratejileri envanterinin geçerlik ve güvenirlik çalışması nedir? *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: IV, Sayı: II, 49-74.
- Cohen, A. & Macaro, E. (Eds). (2007). *Language learner strategies: Thirty years of research and practice*. Oxford: Oxford University Press.
- Macaro, E. (2001). *Learning strategies in foreign and second language classrooms*. London: Continuum.
- Nation, I. S. P. (1990). *Teaching and learning vocabulary*. New York: Newbury House
- Oxford, R. L. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. Boston: Heinle ve Heinle.
- Schmitt, N. (1997). Vocabulary learning strategies. In N. Schmitt & M. McCarthy (Eds.). *Vocabulary: description, acquisition, and pedagogy* (pp.199-228). Cambridge: Cambridge University Press.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Miras Dil olarak Türkçe Dil İhtiyaçları: Flaman Bölgesi İhtiyaç Analizi

Neslihan Gök Ayyıldız¹, Feyza Altinkamış², Nur Akkuş Çakır³,

Cennet Engin⁴, Serap Sevimli Çelik⁵

¹Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, ngok@metu.edu.tr

²Belçika Türk Dili Enstitüsü Uyum ve Araştırma Merkezi, feyza.altinkamis@institutturksestudies.be

³Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, nakkus@metu.edu.tr

⁴Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, cennet@metu.edu.tr

⁵Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, ssevimli@metu.edu.tr

Özet

Türk kökenli göçmenlerin 1964'ten beri yoğun olarak yaşadığı Belçika, günümüzde yaklaşık 250.000 Türk kökenli göçmene ev sahipliği yapmaktadır (Bekar, 2018). Üçüncü, dördüncü nesil Türk kökenli çocuklar iki dilli olarak yetişmekte, miras dil (heritage language) olarak Türkçe, çoğunluk dili (majority language) olarak da Flamanca konuşmaktadırlar. Göçmenlerin yaşadığı ev sahibi ülkedeki topluluk tarafından konuşulan resmi statüye sahip dil, çoğunluk dili olarak adlandırılırken miras dil ise azınlık dili olarak değerlendirilmektedir (Montrul, 2012). Ev sahibi ülkede doğan ya da erken yaşlarda göç eden göçmen çocukları hem miras dil hem de çoğunluk dili ile temas halinde olduklarından iki dilli olarak büyümektedirler (Cummins, 2005). Miras dil öğrenimi, kültürel kimlik gelişimi ve eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için Amerika ve Kanada gibi ülkelerin eğitim programlarına dahil edilmektedir (Montrul, 2010). İlgili alan yazın miras dilin öğrenme sürecinde öncelikli bir yere sahip olduğunu ve çoğunluk dilinin ise yaşa uygun seviyelerde geliştirilmesine odaklanılması gerektiğini belirtmektedir (Valdes, 2000; Banmamoun vd., 2013; Lohndal vd., 2019). Bu bağlamda, bu çalışma Flaman bölgesinde yaşayan Türk kökenli göçmen çocukların miras dil olarak Türkçe dil öğrenme ihtiyaçlarını belirlemeyi amaçlamaktadır;

- Flaman bölgesinde yaşayan Türk kökenli okul öncesi çocuklarının, miras dil öğrenme sürecindeki ihtiyaçları nelerdir?
- Flaman bölgesinde yaşayan Türk kökenli okul öncesi çocuklarının, miras dil öğrenme sürecindeki ihtiyaçlarının karşılanmasında etkili yöntemler nelerdir?

Araştırma yöntemi olarak nitel durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması, bir durumun zaman içinde detaylı ve derinlemesine veri toplama yoluyla, birden fazla kaynağı kapsayacak şekilde araştırılması ve durumun derinlemesine tanımlanması ve incelenmesidir (Cresswell, 1998).

Veriler, bir eğitim bilimleri uzmanından bir de dil bilim uzmanından uzman görüşü alınarak geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örnekleme yoluyla 13 katılımcı (Türk kökenli çocukların yoğun olduğu bir okulda çalışan Flaman bir okul müdürü, bir iki dilli öğretmen, bir Türkçe öğretmeni ve 10 veli) ile gönüllülük esasına dayalı olarak yüz yüze veya çevrim içi bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Tipik durum örneklemede amaç, benzer durumda olan katılımcılar ile görüşerek bir durum hakkında bilgi sahibi olmaktır (Patton, 1987). Bu ihtiyaç analizi çalışması Türk kökenli çocukların miras dil edinme sürecindeki öğrenme ihtiyaçlarını ve bu ihtiyaçların hangi yöntemlerle desteklenebileceği konusunda görüş sağlamıştır.

Betimsel veri analizi (Yıldırım ve Şimşek, 2016) sonuçlarına göre dil öğrenme ihtiyaçları; kavram gelişimi eksikliği, Türk alfabesinde zorlanma (ş, ç, ü, ö harfleri), dilbilgisi eksikliği, miras dil ve çoğunluk dilini birleştirerek konuşma (düzenek değiştirme), matematik başarısızlığı ve okul öncesinde yavaş anlama olarak belirlenmiştir. Çocukların dil gelişimi için velilerin çoğunlukla ev dili olarak Türkçe kullanımını ve Türkçe çizgi filmleri tercih etmekte olduğu görülmüştür. Miras dil öğrenme sürecindeki ihtiyaçlarının karşılanmasında etkili yöntem önerileri olarak ise dil ve konuşma terapisi desteği, Türkçenin nasıl destekleneceği konusunda veli eğitimi, hikâye okuma (diksiyon ve tonlamaya dikkat edilerek), eğlenceli ve öğretici oyunlar ve resim çizme öne çıkmaktadır. Araştırmanın bulguları Türkçenin miras dil olarak gelişimi ve öğretimi konusunda alana katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Miras dil, iki dillilik, Türkçe dil gelişimi*

Kaynakça:

Bekar, B. (2018). Belçika'da Türkler ve Türkçe. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (11), 15-26.

Benmamoun, E., Montrul, S., & Polinsky, M. (2013). Heritage languages and their speakers: Opportunities and challenges for linguistics. *Theoretical linguistics*, 39(3-4), 129-181.

Creswell, J. W. (1998). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions*. Sage Publications, Inc.

Cummins, J. (2005). A proposal for action: Strategies for recognizing heritage language competence as a learning resource within the mainstream classroom. *Modern Language Journal*, 89, 585-592.

Lohndal, T., Rothman, J., Kupisch, T., & Westergaard, M. (2019). Heritage language acquisition: What it reveals and why it is important for formal linguistic theories. *Language and Linguistics Compass*, 13(12).

Montrul, S. (2010). Current issues in heritage language acquisition. *Annual Review of Applied Linguistics*, 30, 3-23.

Montrul, S. A. (2012). Is the heritage language like a second language? *Eurosla Yearbook*, 12(1), 1-29.

Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Sage.

Valdés, G. (2000). Spanish for native speakers, Professional development series handbook for teachers K-16, 1, 1-29. New York, NY: Harcourt College.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Dinleme Alışkanlıkları

Nida Dilara Yıldız

İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi,

nidayildiz@stu.aydin.edu.tr

Özet

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin, dinleme alışkanlıkları ve dinleme alışkanlıklarında dinlemelerini etkileyen faktörler dil ediniminde çok önemlidir. Özellikle öğrenciler dil edinimine dinleme yoluyla başlamaktadırlar. Çünkü hedef dile ilişkin kelimeleri ve sesleri dinleyerek tanırırlar; ilk girdilerini dinleme becerisi ile edinirler. Bu bağlamda araştırmanın amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin başta dinleme alışkanlıkları olmak üzere sınıf içinde ve dışındaki zamanlarında dinleme alışkanlıklarına etki eden durumları incelemektir. Çalışmanın grubunu Biruni Üniversitesi TÖMER’de eğitim almakta olan B1 dil düzeyindeki 12 yabancı öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma temel alınarak olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmış ve verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, katılımcıların hem ana dillerinde hem de hedef dilde dinleme alışkanlıklarının olduğu ve dinleme alışkanlığının devamlı olduğu yönünde sonuç elde edilmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak edinimi sırasında öğrencilerin sınıf içinde ve dışında dinlemeye zaman ayırdıkları ve bunu alışkanlık düzeyinde kullandıkları görülmekle beraber kullandıkları dinleme stratejilerinin dil edinimlerine katkı sağladığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: *Dinleme, dinleme alışkanlığı, yabancı öğrenciler*

Kaynakça:

- Arıcı, A. F. (2006). Türkçe öğretiminde kullanılan strateji-yöntem ve teknikler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 299-307.
- Avrupa Konseyi. (2021). *Diller için avrupa ortak başvuru metni: öğrenme, öğretme ve değerlendirme tamamlayıcı Cilt: (Çev. MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı).* Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- Doğan, Y. (2011). *Dinleme eğitimi*. Pegem Akademi
- Emiroğlu, S. (2021). Dinleme becerisinin dilsel yönü. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 24, 259-282. <https://doi.org/10.29000/rumelide.995299>
- TDK. (2023). Dinleme. Güncel Türkçe sözlük. <https://sozluk.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Kavut, S. (2018). Bir iletişim edimi ve kişilerarası iletişim bileşeni olarak dinleme becerileri. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*. 5(17), 218-229.
- Kurudayıoğlu, M. & Kiraz, B. (2020). Dinleme stratejileri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 386-409.
- Ocak, G. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Orhan, R. (2017). Alışkanlık. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 301-316.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Kazanımların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi

Nurşat Biçer¹, Yakup Alan², Ömer Göktaş³

¹Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, nursatbicer@gmail.com

²Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli Muallim Rifat Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, alanyakup@gmail.com

³Sakarya Üniversitesi, TÖMER, omergoktas@sakarya.edu.tr

Özet

Bloom Taksonomisi, öğrenme hedeflerini ve bilişsel becerileri farklı kategorilere ve aşamalara ayıran bir sistemdir. Bu yaklaşım, öğrencilerin öğrenme süreçlerini daha iyi yönlendirmek, öğretmenlerin öğretim materyallerini tasarlamak ve öğrenci performansını değerlendirmek için kullanılan önemli bir araçtır. Taksonomi, bilişsel becerileri farklı seviyelerde gruplar ve gruplamış olduğu bu seviyelerin öğrencinin düşünme yeteneklerini nasıl geliştirdiğini yansıtır. Bu sınıflandırma, öğrencilere iletilmesi gereken bilgi ve becerilerin belirli bir düzen içinde eğitim hedeflerine dönüştürülmesine yardımcı olur. Eğitimde, özellikle öğrencilerin kavrama düzeylerini artırarak daha yüksek seviyelere çıkmasını sağlamak amacıyla sıklıkla kullanılan Bloom Taksonomisi, öğrenme hedeflerini beş ayrı bilişsel aşamaya böler. Bu aşamalar, temel bilgi anlayışından başlayarak bilgiyi yaratıcı bir şekilde kullanmaya kadar uzanır. Taksonomi, bu aşamaları ve her düzeyde hangi düşünme becerilerini geliştirmeleri gerektiğini açıkça göstererek ele alır. Bloom tarafından bilgi, anlama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme şeklinde hazırlanan taksonomi 2001 yılında yeniden düzenlenmiş ve hatırlama, anlama, uygulama, çözümlenme ve değerlendirme olarak altı ana başlık hâlinde sunulmuştur. Bu çalışmanın amacı da yurt dışında yaşayan iki dilli Türk çocukları için hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nda (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Seviyeler) yer alan kazanımların yenilenmiş Bloom taksonomisine göre incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi deseni kullanılmıştır. Dokümanın incelenmesi sonucunda elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuş ve verilerden kodlara, kodlardan da temalara ulaşılmıştır. Çalışmada ortaya çıkarılan veriler neticesinde Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Programı'nda toplam 251 kazanımın yer aldığı; bu kazanımların 17'sinin dinleme/izleme, 16'sının konuşma, 37'sinin okuma ve 22'sinin yazma becerisine ait olduğu

görülmüştür. Dinleme/izleme becerisine ait kazanımların daha çok anlama, konuşma ve okuma kazanımlarının uygulama, yazma kazanımlarının ise yaratma boyutunda olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca programda yer alan kazanımlardan dinleme/izleme ve okuma becerilerinde yaratma; konuşma becerisinde hatırlama, analiz ve değerlendirme; yazma becerisinde ise analiz boyutunda herhangi bir kazanımın yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır. Dil öğretim faaliyetlerinde öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirmek hedefe ulaşılabilmesi açısından önem taşımaktadır. Yurt dışında yaşayan iki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanan öğretim programında yer alan kazanımların öğrencilerin hangi bilişsel düzeylerine katkı sağladığının tespit edilmesinin de bu anlamda alan yazınına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İki dilli Türk çocukları, Türkçe ve Türk kültürü dersi, öğretim programı, Bloom taksonomisi, kazanım.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Exploring Turkish Immigrant Parents' Language Ideologies: Maintaining Turkish as a Heritage Language in the United States

Onur Özkaynak

College of Education & Human Ecology , Department of Teaching & Learning , ozkaynak.2@osu.edu

Abstract

In the United States context, a heritage language is considered a language acquired by an individual at home or within their community during childhood, but it is not the dominant language of the society in which they reside (Fishman, 2001). Turkish, with a sizeable number of speakers, is one of the heritage languages in the United States. While numerous studies have examined the maintenance of Turkish as a heritage language in Europe, research in the United States remains limited, resulting in a notable gap in understanding this phenomenon. Therefore, this qualitative study utilized phenomenology as a research methodology to investigate the family language policies of Turkish immigrants, particularly focusing on the parents' language ideologies concerning their children's acquisition of Turkish as a heritage language (King et al., 2008; Spolsky, 2007). Through in-depth interviews and participant observations with 11 Turkish immigrant parents living in the United States, the research sought to answer the following questions: What does the family language policies of Turkish immigrant parents in the United States look like? What are the language ideologies of Turkish parents regarding the maintenance of Turkish as a heritage language in the United States? The findings revealed that a majority of the parents highly valued Turkish as a heritage language and actively supported their children's language learning journey through various strategies, such as speaking Turkish at home and enrolling them in Turkish language schools. Despite their commitment, several challenges were identified, including limited resources, a scarcity of opportunities for practicing Turkish outside of the home environment, and negative impacts of the schooling system on bilingualism. This study's implications extend to Turkish immigrant parents, Turkish language instructors, and policymakers in the United States. The research underscores the pivotal role of parents in preserving Turkish as a heritage language by providing ample opportunities for their children to practice and develop language skills. Moreover, the study emphasizes the necessity for additional resources and support for Turkish language learning within the United States. In conclusion, this study contributes to the existing literature on maintaining Turkish as a heritage language and underscores the significance of comprehending the attitudes and

experiences of Turkish immigrant parents in the United States. By delving into the complexities of language ideologies, this research sheds light on the valuable role heritage languages play in maintaining cultural identity and promoting multilingualism in diverse communities.

Keywords: *Family language policy, phenomenology, Turkish language, heritage languages*

References:

Fishman, J. A. (2001). 300-plus years of heritage language education in the United States. In J. K. Peyton, D. Ranard, & S. McGinnis (Eds.), *Heritage languages in America: Preserving a national resource* (pp. 81–89). Center for Applied Linguistics.

King, K. A., Fogle, L., & Logan-Terry, A. (2008). Family language policy. *Linguistics and Language Compass*, 2(5), 907–922. <https://doi.org/10.1111/j.1749-818X.2008.00076.x>

Spolsky, B. (2007). Family language management: Some preliminaries. In A. Stavans & I. Kupferberg (Eds.), *Studies in language and language education: Essays in honor of Elite Olshtain* (pp. 429–449). The Magnes press, Hebrew University.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Akademik Dinleme Durumları

Özge Gürler Burak

İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi,

ozgeburak@stu.aydin.edu.tr

Özet

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin akademik dinleme durumları, dil aracılığıyla bilgi edinmede çok önemlidir. Özellikle üniversitelerde, öğrencilerin zamanlarının çoğunu akademik dinleme yoluyla yaptıkları öğrenmeler kapsamaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı, uluslararası öğrencilerin başta dersler olmak üzere okul içinde ve okul dışında akademik dinlemeler esnasında dinleme ve anlama süreçlerindeki olumsuz faktörleri ve bunun yanında sürece katkı sağlayan etkenleri tespit etmek; beraberinde dinleme stratejilerinden nasıl ve ne ölçüde yararlandığını ortaya koymaktır. Öğrencinin dinlemedeki sürecini olumlu ya da olumsuz etkileyen durumları destekleyici stratejilerden yararlanması, öğrencinin kendi öğrenme sürecini yönetebilmesi adına önemli bir farkındalıktır. Bu doğrultuda araştırmayı yönlendiren sorular şu şekildedir: Öğrencilerin kullandıkları stratejiler, akademik dinleme durumlarına etki eden faktörlere yönelik midir ya da dinleme durumlarında ortaya çıkan zorluklar hangi strateji kullanımını hedefler ve öğrenciler bunlardan yararlanmakta mıdır? Bu noktalardan hareketle problem iki başlıkta ele alınmıştır: “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Akademik Dinleme Durumları, Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Akademik Dinleme Sürecinde Yararlandıkları Stratejiler” .

Çalışmanın grubunu İstanbul’da bir vakıf üniversitesinin 1 ve 2. sınıflarda öğrenim gören C1 düzeyindeki uluslararası 14 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada, nitel araştırma temel alınarak olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmış ve verilerin analizinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda, Öğrencilerin “göndericiden, kendilerinden ve ortam” dan kaynaklı olmak üzere; ses seviyesi, konuşma hızı, hareket ve beden dili, görsel materyaller, örneklendirme, ağız

özellikleri, öz güven, dikkat, söz varlığı, Türkçe dil yeterliliği, ısı, gürültü gibi durumlardan olumlu ve olumsuz şekilde etkilendikleri tespit edilmiştir. Bunlarla ilgili olarak, öğrencilerin kendi dinleme performanslarına yönelik “Not alma, tekrar, özet, akran öğrenme, odaklanma...” gibi çeşitli stratejilerden yararlandıkları görülmekle birlikte problemlerine yönelik bazı stratejilerin kullanılması ya da sürece yayılması noktasında eksiklikler tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı öğrenciler, akademik dinleme, dinleme stratejileri, dinleme problemleri

Kaynakça:

- Avrupa Konseyi. (2021). *Diller için avrupa ortak başvuru metni tamamlayıcı cilt: (Çev. MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.) Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.*
- Doğan, Y. (2022). *Dinleme eğitimi.* Pegem Akademi Yayınları.
- Emiroğlu, S. (2011). *Dinleme becerisinin dilsel yönü. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* 24, 259-282.
- Emiroğlu, S. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme sorunlarına ilişkin görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 11, 269-307.
- Halitoğlu, V. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde akademik dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması. *Aydın Tömer Dil Dergisi,* 21.
- Kaldırım, A. & Degeç, H. (2017). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dinleme esnasında karşılaştıkları sorunlar. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 7(1), 19-36.
- Kurudayıoğlu, M. & Kiraz, B. (2020). *Dinleme Stratejileri. Ana Dili Eğitimi Dergisi,* 8(2), 386-409.
- Melanlıoğlu, D. (2016). Yabancı öğrenciler için dinleme becerisine yönelik üstbilişsel dereceli puanlama anahtarı. *Journal of Education Faculty,* 18(2), 1206-1229.
- Melanlıoğlu, D. (2011). İlköğretim türkçe öğretim programının dinleme türleri bakımından değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 12(3), 65-78.
- Ocak, G. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri.* Pegem Akademi Yayınları.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Seçkin Yayıncılık.

B1-B2 Düzeyindeki Türkçe Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama ve Metinleştirme Başarıları Arasındaki İlişki

Saliha Okumuş Taze, Başak Ümit Bozkurt²

¹*Sakarya Üniversitesi, Türk Dili Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi, staze@sakarya.edu.tr*

²*Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, umitbozkurt@ibu.edu.tr*

Özet

Hem anadilinde hem de yabancı dil öğreniminde yazma becerisi, geç gelişen ve çoğu bakımdan sorunlu bir beceri alanıdır. Okuduğunu anlama ise bireyin evrensel varoluşu için temel becerilerdendir. Bu iki temel beceri çerçevesinde, bu çalışmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1-B2 düzeyi öğrencilerin okuduğunu anlama ve yazılı metin üretme performanslarını belirlemek; okuduğunu anlama ve metinleştirme başarıları arasında bir ilişkinin olup olmadığını, varsa bu ilişkinin derecesini belirlemek amaçlanmıştır. Ayrıca öğrencilerin metinleştirme başarıları ile okuduğunu anlama başarılarının Türkçe dil düzeyine, cinsiyete, anadiline, varsa bildikleri başka dillere göre değişip değişmediğini görmek hedeflenmiştir. İlişkisel araştırma yaklaşımının benimsendiği bu çalışma, Sakarya Üniversitesi TÖMER’de Türkçe öğrenen 200 öğrenci ile yürütülmüştür. Veri toplama sürecinde öğrenciler, okuduğunu anlama testini yanıtlamış ve bir hafta sonra seçilen bir konuda yazılı metin üretmiştir. Ölçme araçları, alanyazınında var olan bir okuduğunu anlama testi ile bilgilendirici metin yazma başarıları derecelendirme ölçeğidir. Elde edilen bulgulara göre, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 ve B2 düzeyi öğrencilerin yazılı metin oluşturma ve okuduğunu anlama başarılarının ilişkili olduğu; öğrencilerin okuduğunu anlama başarısının Türkçe dil düzeyine ve başka bir yabancı dil bilip bilmeme durumuna göre değiştiği, ancak cinsiyete ve anadiline göre değişmediği; yazılı metin üretiminin ise Türkçe dil düzeyine, cinsiyetine, anadiline ve Türkçe dışında dil bilme değişkenlerine göre değiştiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okuma, okuduğunu anlama, metinleştirme, yazma

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Rethinking Standard Language Ideologies in Teaching Turkish as a Heritage Language

Selçuk Emre Ergüt

University of Toronto, Ontario Institute for Studies in Education, Department of Curriculum, Teaching and Learning

Abstract

Heritage language bilinguals were historically expected to have “native-like control of two languages” (Bloomfield, 1933, p. 56). This led to the stigmatization of language practices of bilinguals as deficit due to deviance from standard language ideologies and native-speakerism evaluating bilinguals based on linguistic dexterity in two discrete standard languages. However, emerging theories in applied linguistics, such as translanguaging and plurilingualism, have shown that heritage language bilinguals have a unitary and complete linguistic repertoire that they strategically and creatively use for meaning-making by transcending the limits of named and standardized languages (Li, 2018; Piccardo, 2018). This study aims to disclose how standard language ideologies have appeared in academic texts in the field of teaching Turkish as a heritage language and discuss how this field can benefit from new theories. Using a critical discourse analysis method, twenty studies representing standard language ideologies in literature written in the Turkish language with regard to heritage language bilinguals were analyzed. The analysis showed that academic texts used the meta-discourse of problem to identify language practices of heritage speakers of Turkish. Accordingly, the use of regional accents or dialects and more than one language (e.g., Turkish-German, Turkish-French) by heritage speakers was labeled as a problem to be resolved since they were deviant from the expectations of standard Turkish. This meta-discourse was also endured by other discourses, namely mixed and broken language, deficiency, error, and loss (language and identity), which all showed the negativity against actual language use among heritage speakers. Considering contemporary theories, the field of teaching Turkish as a heritage language may develop new discourses that may attempt to affirm language practices by understanding the complex language experience of Turkish heritage speakers. Rather than assuming heritage language

bilinguals should use societal and heritage languages like their monolingual peers in a standard way and have perfect proficiency in both languages, a new perspective seeking to scaffold teaching based on rich resources that heritage language bilinguals acquire from their dynamic environment is needed. In conclusion, standard language ideologies were strongly represented in academic texts in Turkish as heritage language and a paradigm change is necessary in the field.

Key words: *Standard language ideologies, academic discourse, Turkish as a heritage language, heritage language education, language discourse, native-speakerism*

References:

Bloomfield, L. (1933). *Language*. New York: Holt

Li Wei. (2018). Translanguaging as a Practical Theory of Language. *Applied Linguistics*, 39(1), 9–30. <https://doi.org/10.1093/applin/amx039>

Piccardo, E. (2018). Plurilingualism: Vision, conceptualization, and practices. In P. Trifonas & T. Aravossitas (Eds.), *Handbook of research and practice in heritage language education* (pp. 207–226). Springer.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Uludağ Türkçe Öğretim Seti A1 ve A2 Düzeyi Ders Kitaplarındaki Konuşma Etkinliklerinin İncelenmesi

Semra Şener Özkan

Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, semrasener@hotmail.com

Özet

Bir yabancı dili öğrenmek sadece hedef dildeki kelimeleri ezberlemek ve kullanmak, dil bilgisi alıştırmalarını yapmak, doğru yazabilmek, duyduğunu anlayabilmek veya doğru okuyabilmek değildir. Gerçek bir iletişimin gerçekleşebilmesi için hedef dilde sözel olarak kendini ifade etmek yani konuşmak gerekmektedir. Hedef dilde okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin eş zamanlı olarak geliştirilmesi gerekmektedir. Bu dört beceriden konuşma becerisi, geliştirmenin en zor olduğu beceridir. Dil bilgisini kusursuz kullanan, yazım hatası yapmayan, okuması anlaşılır olan, dinlediğini kavrayabilen dil öğrencilerinin dahi konuşmaları; hedef dile olan yatkınlıkları, o dili hangi aksanla öğrendiği, anadili, dil becerisi, dile maruz kalma süresi hakkındaki bilgiyi ilk elden verir. Yabancı dil edinimini gerçekleştirilmek; bireyin, hedef dili iletişimsel olarak kullanabilmesi ve içinde bulunduğu duruma göre kendini sözlü olarak ifade edebilmesi anlamına gelir. Bu sebeple, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapılan sınıflarda, öğrencileri bu hedefe ulaştırmak için konuşma etkinliklerine sıklıkla yer verilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi derslerinde Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi, ULUTÖMER, tarafından kullanılan ve “Bursa Uludağ Üniversitesi ULUTÖMER Yayını” olan A1 ve A2 ders kitaplarındaki konuşma etkinlikleri incelenmiştir. Nitel yaklaşımın benimsendiği araştırmanın verileri doküman analizi ile elde edilmiştir. Uludağ Türkçe Öğretim Seti A1 ve A2 ders kitaplarındaki veriler betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir. Bu çalışmanın amacı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğretim Seti A1 ve A2 düzeyi ders kitaplarının konuşma etkinlikleri yönüyle incelenmesidir. Mevcut veriler ve eksiklerin tespiti neticesinde; öğrenme sürecinin daha katılımlı hale getirilmesi, gerçek

hayata yakın durumların tecrübe edilmesi, konuşma kaygılarının üstesinden gelinmesi ve hedef dilde sözlü olarak ifade becerisinin geliştirilmesi için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe, Uludağ Üniversitesi Türkçe öğretim seti, konuşma becerisi, konuşma etkinlikleri*

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akıllı Sınıf Teknolojilerinin Kullanımı

Sevda Yusufoglu

İstanbul Üniversitesi, Dil Merkezi, sevda.yusufoglu@istanbul.edu.tr

Özet

Son yıllarda akıllı sınıf teknolojileri üzerine pek çok alanda araştırmalar yapılmıştır. Akıllı sınıf teknolojisi bugün ortaya çıkan pek çok teknolojik gelişimi destekleyen, hızla gelişen ve öğretim ortamını etkileşimli hâle getiren bir eğitim modelidir. Geleneksel sınıflardan farklı olarak akıllı sınıflarda, eğitimin bir parçası olarak tabletler, video ve ses kaydedici aletler, akıllı telefonlar ve dijital ortamlar kullanılır. Akıllı sınıf, öğrenciler için daha etkileşimli bir öğrenme ortamı yaratmayı hedefleyen ve bunun için teknolojiden yararlanan bir eğitim ortamını ifade etmektedir.

Bugün yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde dile daha fazla maruz kalmalarını sağlamak, dil kullanımını arttırmak, dil öğretimini sınıf dışına da taşımak için teknoloji kullanımının zorunlu hâle geldiğini söyleyebiliriz. Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında öğretim etkinliğini arttırmak için akıllı sınıf teknolojileri kullanımının gerekliliğini ortaya koymak hedeflenmiştir. Bunun için akıllı sınıf teknolojilerinin kullanıldığı bir sınıf ortamının nasıl olması gerektiği, bu sınıfların nasıl kullanılacağı ve ders sürecinin nasıl yeniden tasarlanacağı incelenmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1 düzeyindeki öğrencilerin ders sürecine yönelik bir ders taslağı hazırlanmıştır. Hazırlanan bu taslağın içeriğinde Bloom'un genişletilmiş dijital taksonomisinin tüm düzeyleri göz önünde bulundurulmuştur. Araştırma, öğrenciyi merkeze alan, öğretmen rehberliğinde yapılandırılmış öğretim sürecinin hem ders içinde hem de ders dışında daha etkileşimli olmasını hedeflemiştir. Öğrenciyi geleneksel sınıftan kaynaklı kısıtlamalardan kurtaran, öğrenci ve öğretmen arasında karşılıklı olarak bilgi paylaşımı sağlayan, öğretmene kapsamlı bir değerlendirme ortamı sunan akıllı sınıf teknolojilerinin, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde faydalı olacağı öngörülmektedir. Ayrıca akıllı sınıf teknolojileri ile hazırlanmış ders materyallerinin yurtdışında Türkçe öğrenen öğrenciler için daha faydalı olacağı

söylenbilir. Bunu nedeni olarak öğrencilerin ders dışında aktif olarak dersin içeriği ile buluşturulması, ders içinde öğrencilerin sosyal aktörler olarak derse daha aktif katılımına akıllı sınıfların imkân sağlaması gösterilebilir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı sınıf, akıllı sınıf modeli, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

Kaynakça:

Cui, X. (2017). Effective Application of Smart Class Software in English Classroom Teaching in Elementary Schools. *Bosom Friend Inspiration*, 2017(9).

Chao, Y. (2017). Application of Smart Class in Mathematical Interactive Teaching in Primary Schools. *China Educational Technology & Equipment*, 2017(19): 52-54.

Li, C., Zhu, Y., Xue, Z. (2014). Detecting human head and shoulders trajectory in a smart classroom. *Int. J. Smart Home* 2014, 8, 293–302.

Zang, Z. (2019). A practical research on the Flipped Classroom and Teaching Process Reengineering via Smart Learning. *Educational and Humanities Research Advance in Social Science*, 336.

Zhou, B. Smart classroom and multimedia network teaching platform application in college physical education teaching. *Int. J. Smart Home* 2016, 10, 145–156.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Üçüncü Kuşak Ebeveynler ve Miras Dilin Korunması: Fransa Örneği

Sevinç Akdoğan Öztürk

*Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Mütercim Tercümanlık Bölümü,
sozturk@erzincan.edu.tr*

Özet

Göç olgusuyla birlikte, göç edenlerin menşei ülkesi ile ev sahibi ülkenin dilleri ve kültürleri arasındaki etkileşimler dünyanın her yerinde bir zenginlik olarak görülmektedir. Fakat bu etkileşim, göçmenlerin miras dillerinin ve miras kültürlerinin yok olmasına neden olabilmektedir. Yurt dışına göç eden Türk aileleri dillerine ve kültürlerine bağlılıkları ile bilinmektedir. Türklerin büyük çoğunluğu dilini ve kültürünü koruyabilme ve gelecek nesillere aktarabilme isteğini taşımaktadır (Akdoğan Öztürk, Yücelsin Taş, Akıncı, 2022). Göçmenleri konu alan güncel çalışmalar ile birlikte sıkça karşılaştığımız miras dil kavramı, göç edilen ülkenin baskın dili yanında varlığını sürdürmeye çalışan ve kısıtlı bir çevre içinde konuşulan göçmen dillerini kapsamaktadır (Şen, 2022). Sınırlı bir çevrede kullanılan bu miras diller, yeni nesiller tarafından günlük hayatta daha az kullanılmakta ve dolayısıyla zamanla yok olma tehlikesi yaşamaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, miras dil olarak Türkçenin gelecekte kullanım ve devamlılık açısından bir risk taşıyıp taşımadığını saptamaya çalışmaktır. Bu bağlamda, Fransa’da doğup büyüyen ebeveynlerin çocuklarıyla iletişim kurarken tercih ettikleri dilin hangisi olduğu ve miras dil Türkçeyi korumak için neler yaptıkları sorularına cevaplar aranmaktadır. Çalışmanın verilerine ulaşmak için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır ve yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. İki uzman görüşü alınarak sorular üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Katılımcılara, kartopu yöntemi ile ulaşılmıştır ve katılımcıların çalışmaya erişimini kolaylaştırmak için görüşme soruları Google Forms’a yüklenerek Whatsapp üzerinden paylaşılmıştır. Toplanan veriler içerik analizi tekniği kullanılarak incelenmiştir. İlk analizler Türkçeyi kısıtlı yerlerde ve zamanlarda kullanmalarına bağlı olarak miras dile yabancılaşan genç ebeveynlerin çocuklarıyla iletişim kurmada Fransızca’yı tercih ettiklerini ve daha çok çizgi filmler ve kitaplarla çocuklarını Türkçeye maruz bıraktıklarını ortaya koymaktadır. Elde edilen veriler ışığında, 3. kuşak ebeveynlerin aile

ortamında Fransızcanın baskın olarak kullanıldığı dolayısıyla Türkçenin aktarımının zayıfladığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Göçmenler, miras dil, Fransa'daki Türkler, üçüncü kuşak ebeveynler, dil kaybı.

Kaynakça:

Akdoğan Öztürk, S., Yücelsin-taş, Y. T. & Akıncı, M. A. (2022). Le maintien de la langue d'origine selon les jeunes Franco-Turcs de familles issues de l'immigration. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25 (48), 355-378. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.1062919>

Şen, Y. (2022). Miras Dil Kavramı ve Miras Dil Konuşucuları. Kafkasya Çalışmaları Sosyal Bilimler Enstitüsü, 7(13), 25-44. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jocas/issue/68234/1119793>

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

PİKTES Kapsamında Türkçe Öğretiminde Kullanılan Hikâye Kitaplarındaki Sözedimlerin Görünümleri

Şenay Çelikkanat Nas

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Doktora Öğrencisi

celikkanatsenay@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yürütülen Türk Eğitim Sisteminde Çocuklar İçin Kapsayıcı Eğitimin Desteklenmesi Projesi (PİKTES) kapsamında yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylere yönelik hazırlanmış “Yabancılar için Türkçe Hikâyeler” setindeki hikâyeleri edimbilimsel açıdan incelemektir. MEB, Türkiye'deki yabancı çocukların eğitime erişimlerine ve sosyal uyumlarına katkı sağlamak için yabancı nüfus yoğunluğu yüksek 29 proje ilinde yabancı çocukları örgün eğitim sistemine dâhil etmeye çalışmaktadır. Bu amaçla da yabancı öğrenciler için bazı materyaller üretilmekte ve yabancı öğrencilerin bulunduğu okullara bu materyaller gönderilmektedir. Bu materyallerden bazıları da hikâye kitaplarıdır. Bu hikâyeler A1, A2, B1, B2 olmak üzere dört dil seviyesine göre hazırlanmıştır. Hedef kitlesi 13 yaş üstü yabancı öğrenciler olan bu hikâyeler, her bir seviyede beş kitap olmak üzere 20 kitaptan oluşmaktadır. Sözü geçen hikâye kitapları bu çalışmanın veri tabanını oluşturmaktadır. Bu çalışmada, hikâye kitaplarındaki diyaloglar edimbilimsel açıdan incelenerek yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenenlerin süreçte maruz kaldıkları bu diyalogların dağılımı John Searle'ün (2000) sınıflandırmasına göre (kesinleyiciler, yönelticiler, yükleyiciler, dışavurumcular, bildirge) tespit edilmeye çalışılmıştır. Betimsel modelde yapılan çalışmanın verileri içerik analiziyle yorumlanmıştır. Çalışmada sözedimlerin en sık A1 seviyesinde, en az B2 seviyesinde kullanıldığı tespit edilmiştir. En sık kullanılan sözedimler kesinleyiciler ve yönelticilerken bildirge söz edimi neredeyse hiç kullanılmamıştır. Hikâye kitaplarındaki metinlerin konusu ve içeriği sözedimlerin çeşitliliği açısından etkili olmuştur. Metin yazarının dil ve anlatım tercihi sözedimlerin kullanımı açısından belirleyici olmuştur. Metinler kurgu olduğu için sözedimlerin çeşitlilik gösterdiği düşünülmektedir. Okuma edinimin konuşma

edinimine etkisi düşünülduğünde, bu çalışmanın da hikâye kitaplarından yola çıkarak konuşma edinimine katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: edimbilim, yabancı dil olarak Türkçe, hikâye kitapları, PİKTES.

Kaynakça:

Austin, J.L. (2009). *Söylemek ve yapmak*. Çev: R. Levent Aysever. İstanbul: Metis.

Searle, J.R. (2000). *Söz edimleri*. Çev: R. Levent Aysever. Ankara: Ayraç Yayınevi.

PİKTES (2021). Kalfa, M. (ed.). Yabancı öğrenciler için Türkçe hikâyeler A1.

PİKTES (2021). Kalfa, M. (ed.). Yabancı öğrenciler için Türkçe hikâyeler A2.

PİKTES (2021). Kalfa, M. (ed.). Yabancı öğrenciler için Türkçe hikâyeler B1.

PİKTES (2021). Kalfa, M. (ed.). Yabancı öğrenciler için Türkçe hikâyeler B2.

2 Şubat 2023 tarihinde <https://piktes.gov.tr> adresinden erişildi.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Sınıf İçi Etkileşimlerinde İstek Stratejileri

Şeyma Kökcü

*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu,
seyma.kokcu@gop.edu.tr*

Özet

Yabancı/İkinci dil öğrencileri günlük hayatlarında yiyecek/içecek siparişi verme veya bir şey satın alma gibi iletişimsel görevleri anadili konuşurlarıyla etkileşim kurarak ve bu etkileşimlerde istek söz edimini kullanarak gerçekleştirirler. Söz konusu etkileşimlerin konuşucu ve dinleyici arasında herhangi bir yanlış anlamaya sebep olmaksızın başarıyla gerçekleşmesi öğrencilerin istek söz edimini hedef dilin sosyokültürel normlarına uygun şekilde kullanmasına bağlıdır. Başka bir ifadeyle, öğrencilerin bu tür iletişimsel görevleri hedef dilde başarıyla yerine getirebilmeleri için hedef dile ait sözcük, dilbilgisi, biçimbilim gibi yapısal özellikleri kapsayan dilbilgisel bilginin yanı sıra hedef dilin edimbilimsel özelliklerini, yani dilin bağlamda nasıl anlam kazandığına dair bilgiyi de edinmesi gereklidir (Taguchi, 2013). Çünkü dilin bağlama uygun kullanımını belirleyen sosyokültürel özellikler ve bu doğrultuda istek stratejilerinin dolaylılığı dilden dile değişiklik gösterir (Culpeper & Terkourafi, 2017).

Hedef dile ait sosyokültürel bilginin edinilmesi için öğrencilerin doğal iletişim ortamlarında bu bilgiye maruz kalması gerekmektedir. Öğrencilerin hem yabancı hem ikinci dil bağlamında hedef dilde doğal dilsel girdiye, yani başarılı iletişim için gereken sosyokültürel bilgiye erişebildiği en önemli kaynaklardan biri de sınıf içindeki öğretici konuşmasıdır. Bu bağlamda bu çalışma, yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretmenlerinin sınıf içi etkileşimde kullandıkları istek stratejilerinin öğrencilerin edimbilimsel gelişimleri üzerine olan etkisini incelemeyi hedeflemektedir.

Çalışmada veri çevrimiçi derslerdeki doğal konuşma kaydı ile toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini Türkiye'deki dört üniversiteye bağlı Türkçe Öğrenim, Araştırma ve Uygulama

Merkezi'nde (TÖMER) B2 düzeyinde Türkçe öğreten altı öğretici ve bu B2 düzeyi sınıflardaki öğrencilerden oluşmaktadır.

Veri analizi sonucunda elde edilen bulgular yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğreticilerinin derslerdeki etkileşimde çoğunlukla doğrudan stratejiler kullandıklarını, öğrencilerin ise daha çok dolaylı strateji kullanmalarına rağmen bağlama uygun olmayan şekilde doğrudan strateji kullanımını da sergilediklerini göstermiştir. Bu bulgular ışığında yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğrencilerinin Türkçeyi Türkiye'de ikinci dil bağlamında öğrenmelerine rağmen öğretmenlerle aralarında bulunan güç değişkesini göz ardı ederek etkileşimde öğretmenler gibi doğrudan istek stratejileri kullandıkları, başka bir ifadeyle Türkçenin sosyokültürel özelliklerini etkileşimli konuşmada doğru bir şekilde uygulamada eksiklik gösterdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe, sınıf içi etkileşim, istek

Kaynakça:

Culpeper, J., & Terkourafi, M. (2017). Pragmatic Approaches (Im)politeness. Culpeper, J., Haugh, M., ve Kádár, D. (ed) *The Palgrave handbook of linguistic (im)politeness* içinde. Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/978-1-137-37508-7_2

Taguchi, N. (2013). Production of routines in L2 English: Effect of proficiency and study-abroad experience. *System*, 41, 109–121. 10.1016/j.system.2013.01.003.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metin Uyarlama Çalışmaları Üzerine Bir İçerik Çözümlemesi

Şuheda Önal Batman

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, suhedaonal@yahoo.com*

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanındaki bilinen ilk bilimsel çalışma, Kaşgarlı Mahmut'un Dîvânu Lugâti't-Türk'ü olarak kabul edilmektedir. Ancak 11. yüzyıldan bu yana bu alandaki en fazla çalışma son kırk yıl içinde gerçekleştirilmiştir. II. Dünya Savaşı'ndan sonra dünyada yabancı dil öğrenmenin kaçınılmaz hale gelmesi Türkçenin de yabancı dil olarak öğretimine ağırlık verilmesini gerektirmiştir. Bu gelişmeler 1980'li yıllarda ilk görünür sonuçlarını ortaya koymuştur. Üniversitelerin bilimsel çatıları altında açılan Türkçe öğretim merkezleri ve üretilen tezler bu gelişmenin göstergesidir.

Türk edebiyatını ve kültürünü tanımanın en etkili yolu özgün metinlerle buluşmaktır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireyin özgün metinleri anlaması için C1-C2 düzeyine gelmesini beklemeye gerek kalmadan nitelikli yapıtların öğrenenlerin düzeylerine uyarlanması oldukça önemlidir. Son yıllarda yabancılara Türkçe öğretimi alanında yazılan yüksek lisans tezleri arasında metin uyarlama çalışmalarının önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Bu çalışmanın amacı "Metin uyarlama çalışmaları üzerine yazılmış yüksek lisans tezlerinin benzer ve farklı yönleri nelerdir?" sorusuna yanıt aramaktır. Bu soruya yanıt aramak için içerik çözümlemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla YÖK Ulusal Tez Merkezi taranarak 37 yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Bu tezler yayım yıllarına, seçilen metin türlerine, uyarlama yapılan düzeye, seçilen yönteme, geçerlik ve güvenilirliklerini sağlama yollarına, uyarlama yaparken kullandıkları stratejilere göre kategorilere ayrılmıştır.

Sonuç olarak tezlerin büyük bölümünün 2015 yılından sonra üretildiği görülmüştür. En çok uyarlama yapılan metin türü öyküdür. Türk öykücülüğünün önemli yazarlarından Ömer Seyfettin araştırmacıların en çok uyarlama yaptığı yazardır. En çok uyarlama yapılan düzey

A2'dir. Yazarlar geçerlik ve güvenilirliğin sağlanmasında uzman görüşü almayı seçmişlerdir. Uyarlama yaparken benzer metinlerle çalışan, benzer stratejileri kullanan, aynı düzeye uyarlama yapan yazarların birbirlerinden çok farklı metinler ortaya koydukları görülmüştür. Bu sonuç, yapılan metin uyarlama çalışmalarının bir grup öğrenenle sınanmaları gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, metin uyarlama, içerik çözümlemesi

Kaynakça:

Bölükbaş, F. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma metinlerinin dil düzeylerine göre sadeleştirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 1(UNDES 2015), 924-935. <http://dx.doi.org/10.18298/ijlet.268>

Durmuş, M. (2013). İkinci/yabancı dil öğretiminde uyarlanmış metin sorunları üzerine. *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, (65), 135-150.

Kınay, D. E. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin uyarlama. F. Yıldırım, B. Tüfekçioğlu (Ed). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar yöntemler beceriler uygulamalar içinde* (s.289-313). Ankara: Pegem.

Korkmaz, C. B. (2021). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde metin uyarlama. E. Boylu, L. İltar (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi içinde* (s123-145). Ankara: Pegem.

Maden, S. ve Önal, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 42- 56. <https://doi.org/10.47714/uebt.878270>

Özdemir, S. ve Eroğlu, E. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapılan metin uyarlama çalışmalarının betimsel analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 11(4), 1613-1631.

Türkben, T. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2464- 2479. <http://dx.doi.org/10.7884/teke.4254>

Yıldırım, A. ve Şimsek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde “(Youtube) Shorts” ve (Instagram) Reels” Videolarının Otantik Materyal Olarak Kullanımı

Tuğba Doğan

*Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, TÜMER.
tdogan@fsm.edu.tr*

Özet

Yabancı dil öğrenimi farklı bir kültürü anlamak, tanımak ve o kültür ile etkileşim içerisinde olmak için çok uzun zamandan beri insanların tercih ettiği bir yöntemdir. Özellikle son yıllarda küreselleşmenin artması ile yabancı dil öğrenmek hemen her alanda oldukça önem teşkil etmeye başlamıştır. Eğitim, iş, genel kültür gibi sebeplerle insanlar yabancı dil öğrenmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesi ve öğretilmesi uzun yıllardır devam etse de özellikle son yıllarda bu alana ilgi oldukça artmıştır. Dil öğretimindeki artışa paralel olarak yabancılar için Türkçe öğretimi alanında gerek yazılı gerek görsel-işitsel materyallerin hazırlanması ve kullanılmasında da artış görülmektedir. Materyal kullanımı öğretici ve öğrenici açısından dil öğretim sürecini kolaylaştırıp aynı zamanda ilgi çekici hale getirir.

Türkçe öğretimindeki materyalleri otantik olmayan (didaktik) ve otantik materyal olarak ikiye ayırabiliriz. Otantik olmayan materyaller, öğrenme süreci boyunca öğrencilerin hedefleri başarmasına destek olan materyallerdir. Otantik materyal ise, öğrenenlerin gerçek hayatta karşılaşabilecekleri, doğal ve günlük kullanımdaki dil örneklerini içeren materyallerdir. Genellikle ana dili konuşanların gerçek yaşam diliyle yine ana dili konuşanlar için oluşturulur ve öğrenenlerin dil bilgisini, dil becerilerini geliştirmeye yardımcı olur. (Çelik, 2018)

Otantik materyaller, öğretme amacıyla üretilmediğinden dilin doğal seyrini, günlük ifadelerdeki çeşitliliği ve kültürel unsurları görebilme imkânı tanır. Yazılı, görsel ve işitsel birçok materyali otantik materyal olarak kullanmak mümkündür. Gazete yazısından reklam broşürlerine, şarkılardan uyarı levhalarına, kısa öykülerden belgesellere farklı alandan birçok materyal dil

öğretiminde yardımcı araç olarak kullanılabilir. Teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte internet de otantik materyal olarak kullanılmaktadır. (Lüleci, 2010)

İnternet çok geniş bir alan olduğu için bu çalışmada *instagram* ve *youtube* platformlarına ait olan “shorts” ve “reels” videoları ele alınmıştır.

“Shorts” ve “Reels” videoları özellikle dinleme noktasında öğrenciyi geliştirmektedir. Öğrencinin doğal dili, farklı kelime yapılarını duymasını ve anlayabilmesini sağlayan bu videolar ile dinlemenin dışında konuşma, yazma, kelime bilgisi ve dil bilgisi becerileri de geliştirilir.

“Shorts” ve “reels” kullanımı öğrencilerin ilgisini ve motivasyonunu arttırarak dil öğrenme sürecini keyifli hale getirir. Güncel ve popüler bir platform olması sebebiyle çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu öğrenci grubuna ulaşmayı kolaylaştırır.

Geleneksel öğretim materyalleri günümüzde çok ilgi çekici olmadığından güncel alanlara yönelmek öğrenciler için bir ihtiyaç durumuna gelmiştir. Sosyal paylaşım platformları da buna örnektir. Her türlü içeriğin bulunduğu bir alan olduğu için olumlu yanlarının yanı sıra olumsuzluklarla karşılaşmak da oldukça mümkündür ancak alınacak önlemler bu olumsuz durumları ortadan kaldıracaktır.

Sonuç olarak “shorts” ve “reels” kullanımının avantajlarını ve dezavantajlarını karşılaştırdığımızda avantajlarının daha fazla olduğunu söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: *Otantik materyal, Türkçe öğretimi, yabancı dil öğretimi.*

Kaynakça:

Çangal, Ö. (2021). Dil öğretiminde YouTube'un kullanımı: Yabancılara Türkçe öğrenenlerin deneyimleri ve bakış açıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö10), 63-80.

Çelik, M. E. (2018). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Otantiklik ve Otantik Materyallerden Yararlanma . 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum , 7 (21) , 791-806 .

Gümüş Mattıussı, R., & Baş, B. (2020). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Olarak Kullanılan Görsel-İşitsel Materyallerin Etki Durumu. *International Journal of Language Academy*, vol.8, no.3, 16-29.

Lüleci, M. (2010) ‘Gerçek’leşsek de mi, Öğretsek?. *Yabancı Dil Olarak Türkçenin öğretiminde Otantik Malzeme Orhon Yazıtlarının Bulunuşun dan 120 Yıl Sonra Türklük Bilimi ve 21. Yüzyıl konulu 3. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu*: 541-553.

Temizyürek, F. Birinci, F. Güleğül. (2016) Yabancı Dil Öğretiminde Otantik Materyal Kullanımı. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi; Bartın Vol. 5, Iss. 1,: 54-62.

Yurtdışında Yaşayan İki Dilli Çocuklar için Oluşturulan Türkçe Saati Uygulayıcı Kılavuzundaki Etkinliklerin İncelenmesi

Tülay Gül Taşkın Gökçe¹, Kübra Eke², Hatice Büşra Yılmaz Tam³

¹Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi, gultaskingokce@gazi.edu.tr

²Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Çocuk Gelişimi, kubraeke@gazi.edu.tr

³Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi, hbyilmaz@gazi.edu.tr

Özet

Yurt dışında yaşayan Türk çocuklar, buldukları ülkenin milli amaçları doğrultusunda, ülkenin dilinde eğitim alırlar. Günümüzde bu çocukların Türkçeyi iyi öğrenmeleri için Sivil Toplum Kuruluşları birçok faaliyette bulunmaktadır. Türkçenin anadili olarak korunması için bu faaliyetler oldukça değerlidir. Ülkemizde de ilgili doğrultuda destekleyici birçok planlama ve uygulama yapılmaktadır. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı “yurt dışındaki Türk sivil toplum kuruluşlarının kendi imkânlarıyla yıllardır sürdürdükleri Türkçe ve Türk kültürü eğitim çalışmalarını teşvik etmek” amacıyla Türkçe Saati Proje Destek Programını geliştirmiştir. Okul öncesi yaşlardaki çocuklar için “tohum”, yedi yaş ve üzeri için “fıdan” ve okul öncesi kurumlarının destekleneceği “ağaç” modülü olmak üzere programda üç modül bulunur. Türkçe Saati Proje Destek Programı tohum modülüne ait eğitim materyalleri Başkanlığın internet sayfasında herkese açıktır (<https://turkcesaati.ytb.gov.tr/>). Bu araştırmanın amacı; iki dilli çocuklar için oluşturulan “Türkçe Saati Eğitim Uygulayıcı Kılavuzu (5-6 yaş)” nda yer alan etkinliklerin Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından uygulanan “MEB Okul Öncesi Eğitim Programı”nda yer alan özellikler açısından incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır (Bowen,2009; Patton, 2002). Doküman analizini yapmak amacıyla araştırmacılar tarafından değerlendirme formu oluşturulmuştur. Form, şekilsel ve içeriksel açıdan incelenecek, iki ana bölümden oluşmaktadır. Şekilsel açıdan; etkinlik taslakları ve eğitim akışının karşılaştırılması, yönergelerin karşılaştırılması ve aile katılımının karşılaştırılması yapılmıştır. “MEB Okul Öncesi Eğitim Programı”nda yönergelerin daha aşamalı ve gelişimsel özelliklere dikkat edilerek verildiği, öğretmenin kendini de değerlendirmesine ayrıca bir başlık açıldığı, özel gereksinimli çocuklara

yönelik uygulama fikirlerinin de verildiği, merkezlerin kavramlara ve kazanımlara göre aktif kullanıldığı, aile katılımı sürecinin hem aile hem okul tarafından yapılandırılan ev, okul ve yakın çevreyi kapsayan, etkinliklerle yürütüldüğü görülmüştür. “Türkçe Saati Eğitim Uygulayıcı Kılavuzu (5-6 yaş)”nda kılavuz kapsamında belirlenen temalara yönelik genel bir çerçeve çizildiği, ilgili temanın hedef kelime ve kavramlarına yönelik, geçici ilgi merkezleri oluşturularak temaların pekiştirildiği, sınıf içi etkinliklerin paylaşımıyla birlikte ayrıca hazırlanan aile ajandasına atıfla sürecin aile tarafından desteklenmesine önem verildiği görülmüştür. İçeriksel açıdan; kavramlara, kazanımlara, sıralılığa, gelişim alanlarına, öğretim yöntem ve tekniklerine, değerlendirme süreçlerine bakılmıştır. “Türkçe Saati Eğitim Uygulayıcı Kılavuzu (5-6 yaş)”nda dil ve bilişsel gelişim alanlarını destekleyici etkinlikler daha belirgindir. Etkinliklerde kazanım sayısı da fazladır. Kavramların farklı söylemleri ve kullanım alanlarına dikkat çekilmiştir. Ancak kazanımların hangi gelişim alanını desteklediği belirtilmemiştir. Sıralılık temalara göre yapılmıştır. Hikaye, gösteri, bilmece gibi dil gelişimini doğrudan destekleyen öğretim yöntem ve teknikleri ön plandadır. Değerlendirme için öğrenci değerlendirme ve çalışma defteri hazırlanmıştır. Tekrarlarla ve aile katılımıyla değerlendirme sürdürülür. Anektod kayıtları tutulur. Birkaç etkinlik aralıklı “neler öğrendik” etkinlikleri olduğu gibi, sadece değerlendirme etkinlikleri de yapılır. “MEB Okul Öncesi Eğitim Programı”nda gelişim alanlarını bütüncül bakış açısıyla desteklemek hedeflenmiştir. Sıralılıkta çocuk merkezlik önemsiz ve uygulamada esnek bir programdır. Oyun odaklı, birçok etkinlik türü ile desteklenebilecek birçok öğretim yöntem ve tekniği kullanılmaktadır. Değerlendirme her etkinlik sonunda, gün sonunda ve planların sonunda yapılır. Değerlendirme bazen bir üründür. Programın, çocuğun ve öğretmenin kendini değerlendirmesi ayrı ayrı ele alınıp, önemsizdir. Gözlem notları ve anektod kaydı tutulur. Yapılan içerik analizi sonucunda “Türkçe Saati Eğitim Uygulayıcı Kılavuzu (5-6 yaş)” ve “MEB Okul Öncesi Eğitim Programı”, şekilsel ve içeriksel açıdan çeşitli benzerlik ve farklılıklar barındırır da en temelde, “Türkçe Saati Eğitim Uygulayıcı Kılavuzu (5-6 yaş)” içerisinde yer alan etkinliklerin, “MEB Okul Öncesi Eğitim Programı”nın temel ilkelerinden olan “Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.” amacına hizmet ettiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İki dilli çocuklar, okul öncesi eğitim, Türkçe Saati Uygulayıcı Kılavuzu

Kaynakça:

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2013). Okul öncesi eğitimi programı. Ankara.
<https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> internet adresinden erişilmiştir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, (2023). Türkçe Saati Eğitim Uygulayıcı Kılavuzu (5-6 Yaş). <https://turkcesaati.ytb.gov.tr/materyal> adresinden erişilmiştir.

Patton, M. Q. (2002). Qualitative research and evaluation methods. SAGE Publishing.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

**Belirtili, Belirtisiz Ve Takısız Ad Tamlaması İIn L2-Turkish.
Evidence From The Learning Difficulties Of L1-Greek-Speaking University
Students And Teaching Suggestions**

Vasiliki Mavridou

*Democritus University of Thrace, School of Classic and Humanistic Studies, Department of Language,
Literature and Culture in the Black Sea Countries,
vmavrido@bscc.duth.gr*

Abstract

Belirtili, Belirtisiz and Takısız Ad tamlaması (AT) are three types of Turkish nominal sets which are grammatically used as hyponym subgroups of the hypernym category Ad Tamlaması and, as such, are traditionally treated together in many Turkish grammarbooks (see Demir, 2006; Dafnopatidis & Sanlioglu, 2011). The case is different in L2-Turkish coursebooks (see Yeni Hitit 1, Yeni İstanbul 1, among others) where focus falls only on two of these forms in question (namely, Belirtili vs Belirtisiz AT) and Takısız AT is underestimated and not taught. The aim of this paper is to show the difficulties encountered in the L2-acquisition process of these 3 AT types by L1-Greek-speaking university students of L2-Turkish. The study is based on error analysis results of written-based experiment tests.

The results will show, first, that performance rates are associated with the internal semantic and syntactic properties of every AT type (Libben et.al. 2003, Mavridou 2023). Second, with regard to mastering sequence, the stages L2-learners pass through in the acquisition process of the 3 AT forms will appear to be 'universal' and applicable to all learners above any individual differences, such as the L2-language proficiency level (beginner vs. intermediate). Finally, with regard to the root or origin of the errors made, errors will not be attributed to L1-transfer effects because of the high typological diversity between L1-Greek and L2-Turkish (Sella-Mazi & Mavropoulou, 2012). Rather, errors are explained by the internal complex structure of L2-Turkish itself (Bayyurt & Martı, 2016; Kaili-Çelteç & Papadopoulou 2016) and more specifically by the more-or-less misleading formal similarity of the 3 AT types in question which hides or underestimates the underlying differences between them (Mavridou, 2023).

In terms of L2-teaching, L2-Turkish course- and grammarbooks should change their structure so as to facilitate L2-acquisition of AT. As such the 3 AT types should hold room in discrete grammar sections rather than be subsections of a common heading, that of AT, which gives rise to a misleading homogeneous treatment of the 3 forms and creates difficulties in L2-learners. We suggest that i) the more-or-less syntactic Belirtili AT form should be taught together with Possessive constructions in Turkish, whereas ii) the compound-like Belirtsiz and Takısız AT forms should be taught together with compounds but also comparatively with each other bringing into surface their differentiating properties.

Key words: *Turkish second language acquisition, Ad Tamlaması, Belirtili Belirtsiz Takısız Ad tamlaması, Turkish compounds, Turkish possessive*

References:

- Bayyurt, Y. & Martı, L. (2016). Cross-linguistic effects in the use of suggestion formulas by L2 Turkish learners. In A. Gürel (Ed.), *Second Language Acquisition of Turkish* (pp.195-219). Amsterdam: John Benjamins.
- Dafnopatidis, V., & Sanlioglu, H. (2011). *Τουρκική γραμματική στα ελληνικά* [Turkish Grammar in Greek]. Athens: Perugia.
- Demir, T. (2006). *Türkçe Dil Bilgisi Kitabı*. Ankara: Kurmay Yayınları.
- Kaili, H., Çeltek, A., & Papadopoulou, D. (2016). The acquisition of TAM markers in L2 Turkish. *Second Language Acquisition of Turkish*, 59, 75-106.
- Libben, G., Gibson, M., Yoon, Y., & Sandra, D. (2003). *Compound fracture: the role of semantic transparency and morphological headedness*. *Brain Language*, 84/1, 50-64.
- Mavridou, V. (2023). The Turkish category of Ad Tamlaması. Differences and similarities within its subgroups and learning implications in L2-turkish. *RumeliDE Dil ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, (Ö12), 132-157.
- Sella-Mazi, E., & Mavropoulou, M. (2012). Türk Dilinde Ortaçlar - Yunan Dilinde İlgi Yan tümceleri : Türkçede Parasentemler, Yunancada Sentagmalar. *Turkish Studies, International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(1), 1835-1866.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Bağımsız Kullanıcıların(B1-B2) Farklı Yazma Modelleri Kullanımı Sonrası Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi: Bir Karma Yöntemler Çalışması

Veli Gök¹, Derya Doğan Gök²

¹*Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, veligok@kastamonu.edu.tr*

²*Kastamonu Üniversitesi, TÖMER, ddogan@kastamonu.edu.tr*

Özet

Dil öğretiminde tamamlayıcılık esastır. Öğretimi gerçekleştirirken eksik parçayı tespit etmek ve çözmek için dört temel dil becerisinden faydalanmak gereklidir. Çünkü dinlemeden okuma, okumadan konuşma, konuşmadan da yazma becerisinin gelişimini beklemek oldukça zordur. Birbirini tamamlayan bu becerilerin (dinleme/ anlama, konuşma, okuma/ anlama, yazma) uyumu, dil öğretiminde hedeflenen sonuca ulaşmak için temel şarttır. Her bir beceri, dil öğretiminin tüm düzeylerinde (A1, A2, B1, B2, C1, C2) birbirini doğrudan etkilemektedir.

CEFR'e(2020) bakıldığında dil öğrencisinden beklentiler her düzey için standarttır. Ancak her dil öğrencisinin bütün düzeylerde dört temel dil becerisindeki başarısı eşit değildir. Bu durum öğretimde oldukça normal karşılanmaktadır çünkü öğretimde “bireysel farklılıklar” temel ilkesi doğrultusunda bu beklenen bir sonuçtur. Ana dil veya yabancı dil öğretiminde dilin kullanım alanlarına göre becerilerin sıralaması “dinleme/ anlama, konuşma, okuma/ anlama ve yazma” şeklindedir. Yazma en son ulaşılan üst düzey beceridir(Balcı, 2017; 27). Alanyazında yapılan çalışmalar, dört temel dil becerisi içinden dil öğrencilerinde en zor gelişen becerinin “yazma” olduğunu ortaya koymaktadır (Çakır, 2010: 166; Kuş ve Bakır, 2013: 400; Genç İltir, 2014: 36; Erol, 2016: 181; Demirel, 2016: 116-117).

Çalışma “açıklayıcı sıralı karma yöntemler” araştırmasına uygun şekilde tasarlanmıştır. İlk olarak nicel araştırma yöntemleri arasından “yarı deneysel model” kullanılmıştır. Yarı deneysel model desenlerinden biri olan eşit olmayan gruplar ön test - son test deseni, eğitimde yaygın ve kullanışlı bir modeldir (McMillan ve Schumacher, 2010: 278). Ön test – son test ile nicel veri toplama ve analizi gerçekleşecek sonrasında öğrencilerle nitel araştırma yöntemlerinde veri

toplama aracı olarak sıkça başvurulmuş görüşme tekniği uygulanarak iki yazma modeline ilişkin görüşleri alınacaktır.

Kastamonu Üniversitesi TÖMER’de Türkçe öğrenen B1 ve B2 düzeyindeki öğrencilerden oluşturulmuştur. Çalışmanın amacına uygun olacak şekilde “Yazmak İçin Konuş ve 4+1 Planlı Yazma” modellerinin B1 ve B2 düzeyi öğrencilerin yazmalarına olan katkısı ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın veri analiz süreci devam etmektedir. Alanyazında yer alan ilgili araştırmalar ışığında bulgular tartışılarak çalışma sonuçlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Bağımsız Kullanıcılar, Yazma Becerisi, Yazma Modellerinin Kullanımı*

Kaynakça:

Balcı, M. (2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde temel kavramlar. Uygulamalı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi kitabı içinde (Editörler: H. Develi, C. Yıldız, M. Balcı, İ. Gültekin, D. Melanlıoğlu). İstanbul: Kesit Yayınları.

Çakır, İ. (2010). Yazma becerisinin kazanılması yabancı dil öğretiminde neden zordur? Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 28/1, 165-176.

Demirel, Ö. (2016). Yabancı dil öğretimi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Erol, H. F. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi. F. Yıldırım ve B. Tüfekçioğlu (Ed.). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar-yöntemler-beceriler-uygulamalar kitabı içinde (s.177-214). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Genç İltar, B. (2014). Yabancı dil öğretiminde yazma becerisi nasıl geliştirilebilir? Dil Dergisi, 163, 36-45.

Kuş, A. ve Bakır, N. (2013). Yabancı dil öğretiminde beyin temelli tekniklerle yazma becerilerinin geliştirilmesi. Turkish Studies, 8 (10). 395-403.

McMillan, J. H., ve Schumacher, S. (2010). Research in education: evidence-based inquiry (7th ed.). Boston: Pearson.

Şimşek, R. ve Erdem, İ. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi ve kazanım ilişkisi. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi , (22) , 280-289. DOI:10.29000/rumelide.895762.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Aile Dil Politikalarının İki Dilli Çocuklarda Konuşma Becerisine Etkisi: Avustralya Örneği

Zehra Kum ¹, Damla Okyay ²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türk Dili Bölümü, zehrakum@gmail.com

²Eskişehir Teknik Üniversitesi, TÖMER, damlaokyay@eskisehir.edu.tr

Özet

Çok sayıda kültürel, sosyal ve demografik faktörün etkisi altında olan günümüz toplumlarında, ailelerin dil tercihleri, özellikle çocukların dil gelişimi ve kültürel kimlikleri üzerinde önemli bir rol oynamaktadır. İki dillilikteki dil gelişim sürecinde, aile etkisinin tespit edilmesinin dil gelişim sürecini anlamaya katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma, çocuklarını Avustralya’da iki dilli ve iki kültürlü olarak yetiştirmeye çalışan 10 Türk ailenin aile dil politikalarına odaklanmaktadır. Araştırmada aynı zamanda, ailelerin miras dili koruma ve aktarma durumları da incelenmiş ve ebeveynlerin çocuklarına Türkçeyi öğretmek için sahip oldukları ideolojiler, uygulamalar, süreç yönetimleri belirlenerek Avustralya’da yaşayan Türklerin aile dil politikalarına yönelik bakış açıları ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı miras dilin korunmasında ve Türkçe konuşma becerisinin geliştirilmesinde ebeveynlerin dil politikalarını belirlemektir. Çalışmanın miras dilin korunması ve iki dilliğin önemi hususlarında ailelerin farkındalıklarının artırılmasına katkı sağlaması, daha sonra yapılacak çalışmalara kaynaklık etmesi hedeflenmektedir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada durum çalışması araştırma desenini oluşturmuştur. Veriler Avustralya’da ikamet eden Türk kökenli on aile ile yarı yapılandırılmış çevrimiçi görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Seçilen ebeveynlerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler, araştırmanın veri toplama aracını oluşturmuştur. Çalışmanın sonucunda ailelere göre dil yetkinliği kriterinin konuşma olarak düşünüldüğü, miras dili koruma ve devam ettirmede temel unsurun aileler olduğu, kuşak değişimlerine göre miras dili koruma bilincinin farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Ailelerde Türkçenin korunması, kültürel bağların devamlılığı, kimliğin korunmasıyla ilgili bilincin olduğu görülmekle birlikte bunların nasıl

sağlanacağı, sürdürüleceği ile ilgili farkındalığın zayıf olduğu ve ailelerin iki dilliliğin çocuklarına kazandıracakları hakkında farkındalıklarının olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Miras dil, iki dilli Türk çocukları, aile dili politikaları, konuşma becerisi

Kaynakça:

Altınkamış, F. (2022): The effect of family composition on family language policy of Turkish heritage speakers in Flanders/Belgium, *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, DOI: 10.1080/01434632.2022.2036745

Bezcioglu-Goktolga, İ. & Yağmur, K. (2018) Home language policy of second-generation Turkish families in the Netherlands, *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 39:1, 44-59, DOI: 10.1080/01434632.2017.1310216

Et- Bozkurt, T., Yağmur, K. (2022)., Family language policy among second- and third-generation Turkish parents in Melbourne, Australia. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, vol. 43, no. 9, 821–832.

Parlak, H. (2014)., Avustralya'daki Türk ailelerin ana dil edinimi üzerindeki rolü. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, Ocak - Haziran 2014; (3 2): (9-31), ISSN : 2148-9424.

Spolsky, B. 2012. "Family language policy – The critical domain." *Journal of Multilingual and Multicultural Development* 33 (1): 3–11. doi:10.1080/01434632.2011.638072.

Süverdem, B.F. (2022). Family language policy of second-generation Turkish parents in France. *Journal Of Multilingual And Multicultural Development*. <https://doi.org/10.1080/01434632.2022.2037619>

Wilson, S. (2019). An integrative approach to family language policy experiences: The case of French-English bilingual families in the UK. (Yayımlanmış doktora tezi). The Open University. DOI: <https://doi.org/10.21954/ou.ro.00010c1b>

Yıldız, R. (2022). Köprü kurucuların bakış açısından Belçika'daki Türk ailelerin dil politikası Flaman bölgesi Gent örnekleme. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gent Üniversitesi.

LANGUAGE
TREE DİL AĞACI

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Bireylerin Tematik İlerleme Kalıplarının İncelenmesi

Öğr. Gör. Dr. Çağrı KAYGISIZ¹, Prof. Dr. Nermin YAZICI², Arş. Gör. Günçe
GÜNDOĞDU³

¹ Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Rektörlük, cgr.kaygisiz@gmail.com

² Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
nerminyazici@hacettepe.edu.tr

³ Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
guncegundugdu@hacettepe.edu.tr

Özet

Yabancı dil öğretiminde gelişimi üzerinde durulan beceri alanlarından biri de yazmadır. Çünkü gerek hedef dilde (etkili) iletişim kurabilmek ve üretilen-öğrenilen bilginin yazılı aktarımını sağlamak, gerekse ölçme değerlendirme aracı olarak öğrenilen bilginin niteliği-düzeyini belirlemek üzere kullanılır (Kaygısız vd. 2020; Saville-Troike, 2012). Ancak ikinci dilde yazma birçok beceriyi içeren, farklı öğrenme türleriyle biçimlenen ve metinler arasında kültürel farklar ve dil öğrenenlerin bireysel özelliklerinden kaynaklanan güçlükler nedeniyle zaman içinde gelişim gösteren bir beceridir (Yaylı ve Yaylı, 2019). Bu yönüyle de yabancı dil öğrenenler açısından özellikle zorlayıcıdır. Yabancı dilde yazmada karşılaşılan temel sorunlardan birisi tutarlılıktır. Metin üretimi bireylerin tutarlılığı sağlamak için gereken dilsel-dilbilgisel bilgilere sahip olmasını gerektirir. Ancak tutarlılık içinde kültürel değişkenleri de barındıran (Cuenca, 2003; Simpson, 2000), zor ve uzun süre sonunda elde edilen bilişsel bir başarıdır (Kellogg, 2008).

Tutarlılığı sağlamada sıralı tümce dizileri arasındaki tematik bütünlük önemlidir. Zira tema-rematik ilişkisinin kuruluşu ve yönetimi olarak tanımlanan tematik ilerleme bilginin, tematik yapı-bütünlük korunarak söylem akışına nasıl yerleştirileceğine ilişkin düzenlemeleri içerir. Ancak hedef dilde tematik bütünlüğün nasıl sağlanacağı bireylerin hali hazırda sahip oldukları dilsel deneyimlerinin dışındadır ve bu nedenle tematik bütünlüğün hedef dilde nasıl sağlanacağı üzerinde durulması gereken bir konudur (Hayland, 2004). Zira tematik bütünlüğün nasıl sağlanacağı öğretimi bireylerin tematik sürekliliğe ilişkin unsurları metin yüzeyinde fark edip algılamasına, ileri düzey işlemlerin (kontrollü işlemekten otomatik işlemeye, bildirimsel bilgiden işlemsel bilgiye geçiş ve yeniden yapılandırma) gerçekleştirilmesine ve nihai aşamada da metin ve yazma performansın değerlendirilmesine ilişkin girdi sağlanmış olacaktır. Buradan hareketle çalışmanın amacı Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin metinlerindeki sıralı

tümce dizileri arasındaki bağlantıları, tematik bütünlük açısından incelemektir. Bu yolla Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin, metinlerinde tematik bütünlüğü hangi yolla sağladıkları ve tematik bütünlüğe ilişkin hataların neler olduğu belirlenecek ve söz konusu hataların giderilmesine ilişkin öneriler sunulacaktır.

Çalışmanın amacı doğrultusunda bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Eğitim alanında özellikle de dil öğretimi, anadil ve yabancı dil edinimi alanında sıklıkla kullanılan durum çalışması (Gall, vd. 2003; Paker, 2015) bir konuyla ilgili var olan durumu betimlemeye ve geliştirmeye yöneliktir (Chimiliar, 2010). Verilerin elde edildiği çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur.

Katılımcıların metinlerindeki tematik ilerleme kalıpları ile tematik ilerleme hatalarının belirlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin kodlanmasındaki kesinlik içerik analizi açısından önemlidir. Bu nedenle çalışmanın geçerlilik-güvenilirliğini sağlamak adına elde edilen veriler üç araştırmacı tarafından farklı zaman dilimlerinde uygunluk açısından bir ila üç arasında iki kez puanlanmış ve verilen puanların aritmetik ortalaması alınmış Kendall Uyum Katsayısı yöntemi kullanılarak araştırmacılar arası uyum katsayısı hesaplanmıştır. Yapılan inceleme sonucunda yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin metinsel hacmin genişlemesiyle birlikte, metindeki tematik bütünlüğü korumada zorlandıkları görülmüştür. Bu noktada tematik hata kalıplarına bakıldığında özellikle boş tema ve yepyeni tema türünde tematik ilerleme hataları yaptıkları, metinlerdeki tematik ilerlemelerin ise ağırlıklı olarak doğrusal ilerleme türü şeklinde ilerlediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dilde yazma, tutarlılık, tematik ilerleme*

Referanslar:

- Cuenca, M. (2003). Two ways to reformulate: A contrastive analysis of reformulation markers. *Journal of Pragmatics*, 35(7), 1069-1093.
- Chimiliar, L. (2010). Multiple-case desing. In A. J. Mills, G. Durepos, & E. Wiebe (Eds.), *Encyclopedia of case study research* (p. 582-583). SAGE.
- Gall, M. D., Gall, J. P., & Bury, W. T. (2003). *Educational research* (7 b.). New York: Pearson.
- Hyland, K. (2004). *Genre and second language writing*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Kaygısız, Ç., Ayabakan-İpek, M., & Kaya, E. (2020). Ortaokul 7. sınıf öğrenci metinlerinde konu sürekliliği: Merkezleme kuramı çerçevesinde bir çözümleme. G. L. Uzun, B. Ü. Bozkurt, & Ö. D. Tarcan içinde, *Türkçenin Eğitimi-Öğretiminde Kuramsal ve Uygulamaları Çalışmalar 11* (s. 63-73). Ankara: Ankara Üniversitesi TÖMER.
- Kellogg, R. T. (2008). Training writing skills: A Cognitive development perspective. *Journal of Writing Research*, 1(1), 1-26.
- Paker, T. (2015). Durum çalışması. F. N. Seggie & Y. Bayyurt (Ed.), *Nitel araştırma: Yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımlar* içinde (s. 119-134). Anı.
- Saville-Troike, M. (2012). *Introduction to second language acquisition*. Cambridge University.

- Simpson, J. (2000). Topical structure analysis of academic paragraphs in English and Spanish. *Journal of Second Language Writing*, 9(3), 293-309.
- Yaylı, D., & Yaylı, D. (2019). Anadilde ve yabancı dilde yazma. N. Bayat (Ed.), *Yazma ve eğitimi içinde* (s. 175-186). Am.

